

Вахтанг Ацхазоу

А З Х А

Ажәеинраалақәа

Ацхәынтшәкәтыжырта
Акәа 2011

ББК 84 (5Абх) 6-5

А 63

Апхазоу, В.В.

А 63 Азха : ажэинраалақәа / Вахтанг Апхазоу –
Апхэынтшәкәтыжырта. Ақәа, 2011. – 304 д.

Апоет-апублицист Вахтанг Апхазоу итижъхьейт ажэинраалақәа реизгақәа: «Еимгеимцарак», «Аешья илакта», «Мышьтабзиа», «Азышхәа», асахьаркыра-публицистикатә очеркқәа еидызкыло ашәкәқәа: «Кындыг – имгьац ахәрақәа», «Амцахара аамта», «Ахьыштрахь амфә», «Амфәқәа ахьейхало».

Апоезиа иатцанакуа ахәбатәи ашәкәы «Азха» иагәылалейт атыхәтәантәи ашықәсқәа рыфәнытқәа, Москва данықаз, иацитаз ажэинраалақәа. Уаанзеипш автор дырзышәахәоит ицсадгьыли, ижәлари, идгьыл ацсабара ацшзареи, ашьха цагьақәеи, амшын еишьыли. Ари аизгағьы дафсуам амхаңырыра атема. Илацшәаафәы икоуп имажәзо абзиабаратә лирика.

В. Апхазоу есааира иеазишәоит дызну ихатәы мфә артбаара, ифәнытқәатәи идуней тцакылагьы, қазшьалагьы арбеиара, егыцааиуейт. Идуней маза ашта уантало еилыхха уагәылаирцшуейт дзыргәыргьо, дзызгәдуу, игәы итцхо, дызмыртынчуа. «Азха» апоет дахызауейт, иара изы итамбо зыхтартоуп.

ББК 84 (5Абх) 6-5

© Апхазоу В., 2011

© Апхэынтшәкәтыжырта, 2011

АПСНЫ АСАХЬА ТЫХНЫ...

Қыцәла асахьа тысхуам,
Иашьцылам, мап, снапы.
Сымчқәа зқәымхо шьтысхуам,
Сзатцалом, сымѡа иацным.

Ажәоуп са сзеипқызуа,
Сгәатцәґ иир цәахәак,
Мап, ақбаад ианытцуам,
Иацхьап, ма азбахә раҳап.

Ихашәтца, ссахьатыхфым,
Сгәахәара ансыцу аамтоуп, –
Апсны асахьа тыхны,
Имѡашьязо сгәатца итоуп.

2007

АПСНЫ ГЭЫРҒЫОИТ

Акәтағь былгъауа,
кашыррамзаргь иахъа,
Сыжәлар рыхъз ахуп рыпсадгьыл.
Ҙазшаз дрыпхъоит:
«Шәтәанхалазар, шәеиха,
Шәтәбырг мәашъа шәахъчоит, шәадгыл!»

Амшын кашъхар,
исмоургь амхәтә, –
Антытц икоу ршъам дгьыл реадкыл,
Зыпсы рхоу ари атәылаґы ирызхарц,
Рхъышътра иқәуп, о, нап адкыл.

Апсны гәыргъоит –
ҳара кыраамта ҳазпшын,
Мшаәнеипш,
сыжәлар зтагылоу стагылоуп,
Ҙазлоу пхызымхааит, –
стәыла пшза хыпшым,
Уи зразкы иалаз ҳайдгылоуп.

2008

СЫЖӘЛАР ИРҒАХУ РДЫРУЕИТ

Салаехәоит стәыла – сгәадурә,
Салаехәоит сыжәлар рдоухә,
Сакәыхшоуп сыжәлар рыхдырра,
Ахыз-ацша камшәо изырхаз.

Азыблара иаламзкәә иааиуә,
Зныкымкәә зхы еикәзырхә,
Сыдгбыл ахақ ахәаиааиуә,
О, Ацсынтәыла, иузырхә.

Тәым малк иашьтам, иазыруеи,
Ғцныхәала рыжәоақәә ркәым,
Сыжәлар ззыкәпауә рдыруеит,
Ацхәә идыргылоит рразкы.

Сыжәлар ирҒаху рдыруеит,
Илырхыз амҒәә иануп.
Иаадгыло ирзыкоуп хәтырла,
Бзиала иаабейт Ацсны.

Салаехәоит стәыла – сгәадурә,
Салаехәоит сыжәлар рдоухә,
Сакәыхшоуп сыжәлар рыхдырра,
Ахыз-ацша камшәо изырхаз.

2007

АМШ АМФАХӘАСТА ИАНЗАЛАРЫМ

Инафрыма хшәарташшә,
Җа хажәфақәа анеиду.
Амш ахра наза арташшә,
Иампытцак адунеи ду,
Ихақәғнатуеит: «Ишәыхьрызеи?»
Иара акәымкәа хзықәгәығрызеи?

Адстазаара хьантазаргы,
Җацсадгылағ иаххаагоит.
Ишоуразаргы, хьтазаргы,
Атәымцьарантә игәхьаагом.
Атынчра цха ду хахцароуп,
Җхақәитрагы хәхьчароуп.

Җацсадгылаз хаицныкәалап,
Җхьыпшымра цхьака инаго.
Лашара наза шыкам еипш,
Лашьцара назагь ыкам.
...Мфахәаста-пак ианзаларым,
Иахьа амш лаша – еихьзарами.

2009

ГӘХЬААГАРАК НЫҘАЛОИТ СГӘАТЦА

Гәхьяагарак нытцалоит сгәатца,
Сңынңь ауп иалоу сыпхыз:
Сғынаскоит, снытцалоит сқәатца,
Тынч еимыздоит хәыц-хәыц.

Сабацәа рыдгғыл сахықәу,
Сшөом, исыцуп рдоуха.
Ааи, исымдыруеи исыпхықәу,
Снеиларц рыхыз еиқәырха.

Сықанатц – ирзым ажәытәгғы,
Ашьта фашьом, иажәуам.
Сыхыз ауп иаху сара сыдгғыл,
Сңынңь сахырцаргғы зуам.

Сңынңь, о, иақәашьзар антцыра,
Ажәытә еипш, дагмыз атцеи.
Сажәақәа еизгоуп цыра-цыра,
Инафыр – сныхәапхыыз назеит.

Гәхьяагарак нытцалоит сгәатца,
Сңынңь ауп иалоу сыпхыз:
Сғынаскоит, снытцалоит сқәатца,
Тынч еимыздоит хәыц-хәыц.

2009

СГЭЫ СЫХОИТ АЦСНЫКА

Мап, ирызхәашам: «Дтәанхалеит»,
Саанхап хәа сгэы иштәмгыы зынза.
Ағъара сықәхазшәа схала,
Сааныжым. Сгэыхәтәы сахыгза.

Гәхьяагарак змыжьха сынталоит,
Исхытцөом, сызсоит исгәарцха.
Аурыс дгьыл сықәзаргь – аамталоуп,
Иааныжьны Ацсныка сеихап.

Ааи, агәра ргоит Ацсынтәыла,
Есааирагы ахыз архауеит.
Агәра иацәшөом, иехынтәалам,
Еихсыгышам, абжы сахауеит.

Цсаатәтцас амтцәыжәәа еидыцсалам,
Сыбзиабара ажәәа неитцых,
Ацсуа дгьыл иқәуп, сыцсалоуп,
Сацшәымоуп, снафыхәап азыхь.

Ассир, сгэы сыхоит Ацсныка,
Уахи-ени сшазхәыцуа ззарым.
Бжьаха-бжьымшы накъак сныкәаргь,
Быжь-дгьылфәацәк сыртаап, саапсарым.

Ацсуа бжыы сыдгыыл иахыџлап,
Цшья-тыцқасгыы икоу ажәуам,
Изуам, быжь-ныхак еигәныџлап,
Иахылацшуеит, рымчқаагы тцшаам.

Сашәа хаа иалоу есымша,
Ацсны цшза, сгәыгра нароу,
Ацәа хаа шшалоу – исзымшаргь,
Сугәытцәхәәа, сыцсы зығәароу.

2009

СХЫШЫҢТРА СХЫЛАП

Схышыҗтра схылап ихьшәацәамхарц,
Ацсныкоуп сымҗа сахьаго.
Шьта сыгәтыхақәа рацәамхарц,
Ихызеуа сашьтоуп агәра га.

Сыдгьыл гәакьа ахьшахату,
О, стьруа итаскыз ахьану,
Сцьынць ахь, сгәыраз ахьрахату,
Сымцшыкәа сдәықәлап сеиханы.

Ашьха зыхь кәеикәеи снахәаргьы,
Мышкы изжәыргьы сызхарым.
Ага аныкәара стаххаргьы,
Жәантә сахысыргь мыцхәхарым.

Сьжәҗан сатцапшуа, еимыздап,
Цта шхыршәлам гәастап сахьыцшуа,
Геи-шьхеи сымҗагьы неимаздап,
Са сцьынць сызгәакьоуми, слапшуам.

Ғыц тәатәышьақан ихымжәо,
Сыцсадгьыл иатцагылт иацсоу,
Хьзыла иныкәыргартә, иацәымшәо,
Рнышь неилап ацәкәырц еиҗырссо.

2009

АБАР, СА СЫЦСАДГЬЫЛ!

*Москва инхо аңсуа Аңсны Аҳынтықарра
аиташақыргылары ами азгәатаран*

Аурысшәа ахра амоуп. Ицәажәоит,
Аңсуа цәа акәнырцоит, иакәгәыңуеит ражәа.
Абар, са сыцсадгьыл!

Аңсшәа нафәуеит, иатцамхо бжыла,
Аңсшәа гәкызаап, хаарак акәнышышыла.
Абар, са сыцсадгьыл!

Аңсуа ашәа кафәуеит, иамам цынгыла,
Слымха иштәфәуа хазтцо уаатгыла.
Абар, са сыцсадгьыл!

Аркәашагагь рыбаф артәуазаап,
Амцабз еицшны афәр шыацәхыртәуазаап.
Абар, са сыцсадгьыл!

Аңсуа цыка аурыс гәы артәуазаап, –
Агьама анибо зных идыдуазаап.
Абар, са сыцсадгьыл!

Аңсуа фы ссир атәца итыпхозаап,
Ахьз архаит, изжәуа иргәапхозаап.
Абар, са сыцсадгьыл!

Апсуа ҕар ирықөымзааит гөамтцра,
Ргөы цхафырлааит, итазааит ргөы амца.
Абар, са сыцсадгьыл!

Мөамш, инеилааит р-Апсуара шьтыхуа,
О, Апсны цшза ргөатца итыхо.
Абар, са сыцсадгьыл!

Аурыс гөы аартыми, Апсуара апшьыми,
О, агөытбаареи Апсуареи еипшыми.
Абар, са сыцсадгьыл!

Ааи, ахатөрақөа згым, – цхьақа хназго,
Са сыцсадгьыл абжьоуми схаразкуа.
Абар, са сыцсадгьыл!

2009

АПСЫШӨАЛА ШӨЦӨАЖӨАЛА

Сшөабжъазом шөныкөа хөа сажөала,
Хтөеира цшза гөеилгара згым.
Шөцөажөала, ацсышөала шөцөажөала,
Ацшөа тымтөауа шөгөы.

Хөабацөа ртасала шөнеилароуп,
Шьахөла Ацсны еикөырхо,
Гьөөла шөыбжьы неитцых инаөлароуп,
Ацсуа ишиатөоу еипш... рхөо.

Хөадгылаө ацшөмара аныкөгара,
Шөаөа ианылоит уатцөы.
Ааи, иатахыми ахныкөгара, –
Ацсуара агшөмырхан бзантцы.

Сшөабжъазом шөныкөа хөа сажөала,
Гөгөала шөахымхөырц зны,
Шөцөажөала, ацсышөала шөцөажөала,
Шөцөажөонат икоуп Ацсны.

2008

ЗЫХЬЦАС СБЫЗШӘА САХЬАҒЫХӘО

Еқырем Хышба¹ изкны

Анцәа иңысшьоит саңсыуаны сахьшаз,
«Чоу» хәа инытсырҕьартә сөыхәа,
Иахьа уажәраанза саңсыуаны сахьааиго,
Зыхьтцас сбызшәа сахьағыхәо.

2008

¹ *Тырқәтәыла, Калдахәара ақыта децуоуп.*

АЖӘА ЦСРА АҚӘЗАМ

Ажәа хыыршәыгәзар еицакуам,
Хәы змам ауп, ахаангы иажәуам,
Ажәа анцәыргаха имзакәа,
Ухнахуеит, ицоит еихышәшәа.

Ажәа хыирцәатцәа ушьтнахуеит,
Анафбжы – еихсыгъра зықәзам,
Ажәа асахьяқәа тнахуеит,
Иахыыказам ҳамцахә еиқәзам.

Ажәа ақәығара анагу,
Ҷагәқәа анхапысуа ҳамзап.
Ажәа ҳахынзазнаго –
Ҷапстазаара шәартам зынза.

Ажәа лыцшаахзар – еидароуп,
Мшаәнеипшгы иахәоит уҶахәы.
Иаттамзар ажәа хьантарак,
УгәатцәҶ иааныжъ, итцәахны.

Ажәа блақьаргы уарқьалоит,
Хытқьоуп иантауршәуа ахта.
Ухьамтын уеиқәшәазар разкыла,
Иғармыз иуатәоу ухәта.

Ажәа ацша иуҕанамгалт,
Быртцкалуп, иахылтцит уцсы,
Ахатәра иуҕытцшәом ақәнамга,
Ғахәхәагоуп, изрыжәуп, иацсоуп.

Ажәа цшза бажәым, ихәарехьюу,
Тцла гәафам, аурт иазыхжәом,
Ииасыз, аамта иҳацәнарзхьюу,
Мап, азбахә абҕәежә еицш иешәом.

Ажәа ғхәара амам, егәашьом,
Уазымтцаан, уи цсра ақәзам иани,
Шәартара дукгы ианиашам,
Адунеи лаша дықәнатц ауафы.

2009

* * *

Азын, аапын, аңхын, тагалан, –
Ашықәс иамоуп пшь-аамтақ.
Ацсуа итәылағ имаз аңгала,
Иацсуара аанижьуам шәымтақ.

Иацыз ихъз хдунеи ду наза-ааза,
Адгғыл иалаз ихәтақ,
Ирзуам ахъз, – Ацсны лаша даазеит,
Мап, дакышам уи хьтақ.

Днеилааит ацсуа, аңшәмара иағәаз,
Ицзааит Ацсуара ағас,
Зра-цсра зкәым хдунеи ду шаҳағыз,
Бжьык, бызшәак изыцтәаз.

Адгғыл беиоуп, бызшәа рағәа згым ауп,
Ус ишоуп, ус иапын,
Икәыҗлааит иацшәа, псадгғылк ауп имоу,
Ицыз еснагь иғырпын.

2008

* * *

Ари адгғыл аламхац ацәа,
Ацстазаара ацашьала ицоит,
Есымша иахшон афырхацәа,
Агарашәа гон ихааза.

Иабалакғы талозма ашта,
Ацдынць иоахыкны ианхыс,
О, атцей-мыш дизар, дырхаштуам,
Агарашәа лхәоит афырцхәыс.

Ари адгғыл иахтныртзон рыцсы цқба,
Рыцсадгғыл ааргон еикәырха,
Дыршьақьон, итыоарагы дтыцқба,
Ақәылао ихы ладырхон.

Афырхацәа рхылттуан афырхацәа,
Ршьа цқба таныкәауан рда,
Акарма цәгы акацейцш иахытцәар,
Иоашьарын рдынць, – ргәыгырта.

Ари адгғыл аламхац ацәа,
Ацстазаара ацашьала ицоит,
Есымша иахшоит афырхацәа,
Ацсадгғыл аныкәгашья ртоит.

2008

Адгъыл ихоит,
Адгъыл ицхьоит,
Адгъыл абжъы иахауеит.
Ацшәма ишьтам,
Ирзым ишьта,
Иатәашьоу ахъз ирхауеит.

Аччапшь зәықәу,
Амфә дықәуп,
Дақәгәығуа илгоуп,
 дацәшәом,
Итцла еиҭахауп,
Датцам гәнаҳак,
Зааза акәамцеипш,
 дығәшәом.

Дыҕам қәашьда,
Илшо дашьтоуп,
Ашьәкеипш дарсым ҕыарак,
Азатә ихъзым,
Дхыхъзам, дгәыхъзам,
Дцоит, ирацәоуп дзыхъзара.

Гәыла-җсыла:
«Уаха сылам,

Скарахеит, сахәом» иғшәом.
Дғоуп, дажәыма?!
Иаңшәа аңшәымаз,
Зңынңь иахагылоу дажәуам.

2009

АСАХЪАТЫХҘЫ УАХЪ

Уара қыцәла усахъа тыхра
Абаҕхатәра иазхәоуп,
Ирацәоуп угәатца и тыхо,
Иуәауршәшам: «Иазхоуп!»

Са сбызшәала асахъа тыхуа,
О, каламла сыҕеуеит.
Еишьтагыла, исымто таха,
Ахаҕсахъақәа ииуеит.

2008

АПСРА АМҘА

Ацсра амҘа ианыртцеит,
Иацэынхаз еиқәхеит.
Рхэыштаарамца еиқәыртцеит,
Изызхымгаз тахеит.

Ацсра амҘа ипнашэон,
Иаанарцшуан рылша.
Изламгаз неиташэон,
Еиқәыбгон рхыцша.

Ацсра амҘа иазрыжэуан,
Иананытцгы – цсран,
Цәқәырццасгы ирыжэлон,
Ирзыцшызгы ешьран.

Ацсра амҘа – шьхацамҘам
Инеиужь илашыцан.
Ианымтуа аша мҘа,
Изатэушэа ицон.

Ацсра амҘа ианыртцон,
Ихынхэрым хэа зны.
Убранза инарцон –
Рыцсқәа тшэон игъазкны.

Адсра амѡа шьѡурамѡам, –
Ууахта ааигѡѡуп,
Изхылцыз ѡарамроуп,
Ушану иѡабгоит.

Адсра амѡа ианыртцеит,
Изыхымгаз ѡахеит.
...Зыцсадгьыл ианыцыз
Ирыхшаз хынхѡеит.

2009

ИАТАМ² ИТЦЛА

Мап, избазом ухабар,
Цабал умааижьтеи итцуазеи.
Рыццароуп азыхь цкья нтабар,
Ацсныка ахынхәра умазеит.

Ацқа рыбжьартцеит аҕар,
Ианықәсуа шәартарак ацым.
Утцла иахылҕеиааит аҕа,
Еинылеит убацәа рқәатцәҕе.

Адгьыл анаалеит, иазхәит,
Еитоухәит, ахынхәра иадыргоуп.
Азбахә змахац ирахаит,
Амшыннырцәи аарцәи изыргоуп.

Уи аахыс аишыцәа хәибабоит,
Ихашьталан иааиуаггы еигәныҕеуеит.
Утцла, мшаенеипш, иеырбоит,
Ахацәа рашәахәабжь ахыҕеуеит.

Иқәгылоуп адгьыл икахәхәа,
Изырцшзо амахәкәа царцаруа,

² Тьрқәтәыла, Инегиоль ақалақь ақны дьнхон Иатам Аңхазоу, 88 шықәса дшыртагылаз иҗстазаара далцит.

Сгәатцагы тәуеит ихыхәхәә, –
Аңынңь иахылауа ихъзароуп.

Уабацәә рңынңьяә иахыз,
Иахыз ухъз лаша аргама.
Атырқәә идгъыл, – уахъиз,
Назаза уагәытцәхәхәаны уамоуп.

Мап, избазом ухабар,
Цабал умааижътеи итцуазеи.
Рыңцәроуп, азыхъ цқъа нтабар.
Апсныка ахынхәра умазеит.

2008

ИАТАМ – АЖӘАБЖЬХӘАӨ

«Ахы мхәакәа атцыхәа узхәом,
Икан, дад, убас аамтақәак...»
Уажәа хутуеит, аамта узхом,
Ажәытә жәабжь беиоуп. Илеиргьы қәак,

О, хтыц хзахытцуам, – уажәа неипқьом.
Ғыцк неитоухәар, иазурхом:
«Иантца, дад, ианутцар, пхьақа
Иацхьап ииуа, ирахап изтаххо».

Хрыжь-хрыжь уажәа иналаутцоит абас,
Сыбла ихгылоит ахтысқәа еицрыхәхәа.
Уи хьаауп – ихацу ихацрымшәо зынзаск,
Зных уаатгылоит, иухәашашәа иазхап.

О, мап, уажәабжь хумыркәшеит ара,
Ғәытцхак қәыпсычхарак нацта унаскьоит.
Ари пхыззамызт, иахьзын ахтәара,
Дал-Цабал агәтылсақәа еикәгоуп.

Ихата дрылан, ихьантан ахгара,
Анаатә асуан, амкәыл рыхьзеит.
Разкык рыман изхыртцаз хара, –
Уаб дыхбыцын, иашьцәа дрыхьчеит.

Избоит, уажэабжькэа нтэом, ирацэоуп,
Уаб ихэамта хыршэыгэқэа уцсы рхоуп.
...Азаб зхызгаз, цоуп, рыдгьыл иахцоуп.
Арахь ихьарцшла, рхышьтра еикэырхоуп.

2008

АСАЛАМ ШӘКӘЫ НАРЕМАН³ БАХЬ!

Бышпакоу, сахәшьа, сгәыбылфы,
Зны былблз неикәхәал, баазырфы.

Уажә бгәыпшаара биааир калом,
Лассы-ласс, цабыргуп, хаибабом.

Буафнаалоуп, иссируп бказшьа,
О, былбла сынтампшыц, сахәшьа.

Быгәхьяазгоит, маза сбызгәыкуеит,
Агәашәкәа аатыр, иадыркуеит.

Ишыбтаху Ацсныка бзаауам.
Ианыбтаху баабжькьар ауан...

Цоуп, знызатцәык быдгьыл ббахьеит, –
Ара былблзкәа ныкәпсо баахьеит.

Цырхагас иахмоуааит бхәалон,
Быбжьы хаа Ацсны исахалон.

Хаицәымзааит хәа бихәон Анцәа,
Сгәы бныцалон мшыннырцә банца.

³ Нареман Иатам-иңха Аңхазоу-иңха дынхоит Тьырқәтәылан,
Ескышыеҳир ақалақь акны. Цәыжъяа ирецуоу Ахаа дыртацоуп.

Адсны лаша иалоуп быцсы,
Беиха, Нареман, бласы.

Быцсадгғыл ааигәоуп, ихарам,
Бдац-цашәгғы аларсуп ара.

Ғазныкғы бнахысрын Адсны,
Цабал цшза – бзыхьцәгуалоз зны.

Бабдуцәа рхатгәынқәа еикәышышы,
Иахьықәиааз ашыац кашышы,

Бнапы хаақәа нықәбшып фацхья,
Ғазныкғы аара базхьяуа.

Сахәшыа хазына, ибыхәтоу
Ажәак сызхәарыма, ихьантоуп.

Ибырлашеит ғыц аоната,
Бахьнанагаз бамшхеит бхата,

Ғагьбеигәырғоит, ибымаз насыц,
Бшахтаауа гәыгракғы сыт.

Ба бажәа хаа сгәатца итазоуп,
Быбзиабара ажәак итазоит:

«Уахәшыа дукәхшоуп!» цшьоуп сара сзы,
Насыцми исахар быбзарзы!

ИЌЪОУМШЪАН

Ара адгъыл алахъ еиқъызар,
Иқъоумшъан бжъык умаҳар,
Қабалаа рымцахъ еиқъымзар,
Узбашаз ажъакгъы рымхъар.

Иқъоумшъан адгъыл пшъа хъызар,
пқазоуаа рқъынцъ иахъахыз,
Хърашъак хъала утахызар,
Ахъаа цъгъа хъеуам ианухъыс.

Иқъоумшъан адгъыл тацъызар,
Гъадурас иамаз Ақсны,
Қабалаа еилымшъо еицымзар,
Жъафахырла иеицназгоз зны.

Иқъоумшъан рқъынцъ иахъахыргаз,
Рразкы ғакъан идмырдыр.
Амшын мѳа нтцъомызт, иахъзхыргоз
Ирзымбеит ирықъатца хъагыр.

Иқъоумшъан, – урт шрацъаѳызгъы,
О, еиқъахаз рыхъақгъы цсақъан,
Рыцсадгъыл гъакъа иахызгаз,
Ақак рмаҳаит изықъаз.

Ицьоумшьан хашьцәа ирыхтысыз,
Анызаара мѡа ашќа зхы рхаз,
Иугәаларшәа изхысыз-изтысыз,
Ицьоушьашоуп ацсра иахьацәынхаз.

2009

* * *

Хъаас измадаз, рџынџ иахырџон,
Иџыџаха иазкылсуан аџшаџа,
Аамџа џшуамызт, амшын ихырџон,
Дџыли жџани ианрыбџаха.

Нырџа изхымџуаз рызџаџыџ мшынхеит,
Рылахь ианыз ауп – еиџаџџан,
Рыхьзџа зџао акџы рытнымхеит,
Иандџыџалозџы рымџаџа џахџџан.

Нырџа изхыџуаз бзиарак рзыџшымызт, –
Амшын-дамра иахџлабгаз рџабон,
Анаџа рзамџа рыблаз ахышымыз,
Еџыџџбомызт, ирбаз еиџа рбон.

Мап, даџашьџамызт лашарак,
Амшын-дамра дхыџшыломызт зынза,
Ан – илџџызыз хџык лыхшара,
Амшын-дамра инџахџаша ианџа.

2009

* * *

Мшаенеицш, илашоит аказшьала,
Амца ҕыцэом ахэыштаара.
Иагьеикэырхоуп хабацэа ршьала,
Мап, ишэартам шыта ара.

Ацьынць ду дахыбаазам ацшэма,
Имцахэ ырцэазам, еикэхеит,
Дзыцэшэозеи, дынхьяцшма-даахьяцшма,
Ғынчроуп, дахажэаит, дынхеит.

Ецэацьяа реицш, акэицкэа кэеицеиуеит,
пхара агзам аоната.
Ахаангы ихьысхазам тцеила,
Мышьтацэгьяк рхымсроуп ргэыгырта.

Ахэштаарамца аныцэа – ифашьоит,
Акэицкэа рыба неикэыпсап.
Ахчныза аанхаргы, еикэхашам,
Зны иццышэха инкацсап.

Еикэызааит, нас, амца, ихьшэашэом,
Ацшэма дыцхьоит иҕахэаны.
Лахьеикэрада ифныфлааит ашэа,
Имцахэ мыцэааит дахьяху.

Насыцми – ацсыуак диуеит.
Разкыла беиқәшәзааит бгәы бмыхьзо.
Ан, даеа гәуп ибызтоу,
Бымшуп, бара быхьз гәыгыртоуп.

2009

БШЫКАМ СЗАХЭЫЦУАМ МАКЪАНА

Быгэхьаазгоит, сгэы сыхоит ақытахь,
Мшаенеипш, афнаҭа тбаа бахуп.
Мап, мѡа харам, алцха насыҭа,
Ҳазшаз сыбхьыгзар сҭахуп.

О, сан сышбызхэыцуа мацара,
Саатгылом, афнынза сназоит.
Ибырлашаз хануп, хьытцэцароуп,
Лахьеикэра аҕэыблааз, иҕацоит.

Бнасацэажэар, былацш насхьыбгар, –
Жэфангэашэцхьароуп, бхьаакэа быхгоит.
Сзышыцылоу быбжыы хаагыы ѡтыбгар, –
Сымѡа сахымҕьы сагоит.

«Бзыргэамтцуаз ахыхь баацс быхгама?»
Аҭак сазыцшуп, ибымзан.
...Мап, бшыҕам сзыхэыцуам маҕьана,
Сыхдырра иацэтэымуп зынза.

2009

АҔСЫМРА АБЛА НҔААУАН

Ахымыра шкаччац икаччаргы,
Ицьоушьаша, сшыччац сыччаргы,
Уаанзеицш, сызгэыргьом, иауам,
Сбызхэыцуеит, ажэак сымхэазаргы,
Сыбжы бахарым сыхэхэазаргы, –
Мап, сан, ба бфыза диуам.

Аены иҔахтэеит бара бымѡа,
Аенынгагы гэыграқэак быман,
Имырз брыхзызо баауан.
Бнаскыаган ххынхэуеит ҳара аѡныка,
Иахдеицшхогы сеидру – баныкам.
Ацсымра абла нҔауан.

Ацстазаара заа сазрыжэит,
Сазцшымкэагы гэыла саражэит, –
Сзанышѡом, стгэыраз хаҳэхом.
Насыц лаша змаз сара сакэын, –
Насыц лаша змоу сара сакэым,
Ицеит, са сахь ихынхэуам.

2009

АН ЛЫЛАҒЫРЗ

Ашьха, ага ихылеит ашәшы,
Ацтақәа ажәфан цырқьап шыжыы.

О, идыдыр имацәысуеит ҫацхьа,
Ацыр-цырқәа ихысуеит иахьак.

Нцыра шамамгы икылкьеит ацша,
Иамуит, амш еилахәеит сахьыцшуа.

Икыдхаеа илеиуеит, илеиуеит ақәа,
Зных акырцхгы налацсоит, ихкәом.

Ацхын адгьыл ацсы еиҫнагоит,
Қәак анлеиуа ашоура ахнагоит.

Амш еихәласыр, аамталоуп, еилгап,
Шьацаагагоуп илеиуа ақәа.

Ан лгәырҫа маза лгәатца итагзоуп,
Мап, еихсыҫбрагы ақәым, иажәзом.

Ан лыгәжәажәара ицәырнагоит хьаак,
Мап, уи лыхәрақәа ҫом дунеихаан.

Иацу алағырз таауп, ицьбароуп,
Шьяцаагагам, изхылтца гәырѡоуп.

Ан лылағырз лзынкылом, иауам,
Илури, иахькатѡо ашьац аауам.

2008

АН, ГЭЫРҒА ЗГЫМ

Аиқәатқәа бшәуп.
Аиқәатқәа – шәуп.

Иҕыцу гәырҒоуп,
Уи гәыбылроуп.

Мцабзны ибыцроуп.
Баблит. Иацоуп

Бгәы аныҕекаа.
Быбжы нытга

Амыткәма бхәауан,
Буаз рахауан.

Ан, гәырҒа згым,
Иачхароуп бгәы.

Баиааироуп, бзатқәым,
Икоуп уатқәы.

Аиқәатқәа бшәуп.
Аиқәатқәа – шәуп.

Былахъ еикәуп,
Бтцас ауп, иапуп.

Бгәы тынчыз бхата,
Ишкәакәаз бгәата.

2003

АН ЛГӘАХӘАРА

Хәыцыртас исымоу,
Сымаалықыцәа, сыпсы злоу,
Сгәатцәфы иацшәымоу,
Срылагәыргъауа сызлоу.

Рынасыпқәа збаргъы,
Мап, рыбзиарақәа сызхом.
Избтәу зегъ рызбаргъы,
Бзиа иқатцәкьоуп сызхәом.

Еигъхалар – насыцуп,
Гәабзиарала имашшуа...
Амәа сшықәыц сықәуп,
Рышкәа сымәа хоуп ес-шар.

Хшарала сышпәқәуа!..
Сгәы-раз ззықәауа акоуп:
Рыцәгъара сымбакәа,
Цшәаала сниасыр – разкуп.

2007

ЛЫҘСЫ ЛОУИТ

Дуазыруан, дуазыруан иахак,
Лылағырз ықәбомызт лзамәә.
Инцәытцазан дахьчон ахақ,
Диеипшымызт уаха иззамуа.

Цъарак дазымкуа илыршеит,
Дақәымшәәц – лычхара хытцуан,
Ашамтаз лыблақәә аалашеит,
Дгәыргъауеит, мап, ари пхыззам.

Илхалырштыз лхәақәә нкабеит,
Дгәамцуам, лгәыргъара лроуит,
Жәы-мзы дыззыпшыз дылбеит,
Ан лыцсы лоуит, – хшара длоуит.

2007

* * *

Умцахэ мыцэааит!

Шьардаф ықэнагалахьеит стэыла,
Цэгьамзар бзиа змырфеио,
Зеы-ццышэқэа хьатцуаз цон еиехьынтэала,
Амѡан ирықэшэоз шыаеуа.

Змахеқэагь ирықэтэаз қэылахьан кыргыы, –
Раб игэы гэгэа рызтан.
Рымч анымха бцъар дук ддыркыргыы, –
Ран лгэы цшқа рызтан.

Ацсуа идгьыл шьала ифыхуп,
Тэык иеипш, мап, ихьыпшым.
Ацсуа гәеилга цсабарала дфыхоуп,
Хьзы-цшала ицеит ихьыпша.

Зцъынць иахылцыз илфатцэггы ѡеилааит,
Шьарда ирга ибзарзы,
Иабицара мызуа инеилааит,
Рымцахэ фымцэааит бзантцы.

2009

АҘЫЗА ИАЖӘА

Адсны гәынқыуан уахи-ени,
Абжыы аназтымкаа ихәәены

Иргарц, иртәыртәырц зынза,
Уи ала ирызбарц ҳлахьынтца.

Иааиуан иахьзарц рыгәтакы,
Ҙрыткәарц амацәаз ҳантакы.

О, ғычфи-қәычфи еилахәын, –
Ақәылафцәа ақәгәыгуан рхы.

Адсны пшза цәкьарас иршьон,
Ианырхырц Адсуара ршьуан.

Зегь сзеипшзар сиеиғьхомызт цсык,
Адсны иахтныстцон сыпсы...

Иткьон хкы-хкыла ахқәа,
Кәаршфымызт илеиуаз, ихкәартә.

Ара адсуа ипсадгьыл дахын, –
Ақәылаф адгьыл итахын.

Сацэхьатцыр – сыжәлар тахон,
‘Еа мѳак абаказ, сеихон,

Сықәпцон, сыпсадгьыл сыхьчеит,
Сышхәыз Аиааира сахъзеит.

2009

АТАБИАҒЫ ХӘЫЦРАҚӘАК

Ишанхазшәа атқ аатгылом,
Узғагыло, ма узидгыло,
Хтыск убашам, зегь мазоуп.
Гәрагарала атқ хагәылоуп,
Дшаанагаз еицш дцап ақәылаф,
Джәылар – агәнаха ихьзап.

Изгәағрыда, атқ тәца реалак,
Иахзаарыда? Ххәы иағало,
Зхы зтахым иоуп, дағахап.
Хара хзы атабиа хьшәашәам,
Иатаххар, ицәырга ашәа,
Хнеироуп хацхьаҕа хаха.

Ахауа хысбжык налфыр,
Иныхчылар иаразнак алфа,
Ицап абжы цәгьа неихашәы.
Аха тынчроуп, атқ еицакуам,
Ацсабара амчгы мзакәа,
Атынчра иалаехәоит уажәы.

Ацшьа-тыц рхәаша иззымгаз,
Цәгьаршрала зыхьз зызтымгаз,

Ҳадгъыл иқәым еимырқъа.
Уаха тынчроуп, хысра хтаркуам.
Мазала рмацәазгъы хтаркуам.
Рымџа ылырхуеит шытахъқа.

2009

* * *

Дөейдасзар абцъар датцагылан,
Аныкәгашья итцахъан.
Хьатра иқәмызт, дхатқан гәыла,
Ацсра аблагы дтацшхъан.

Ацсадгьыл ғыхуа ар еидгылан,
Ирылшоз цъашьахэын.
Атцей хьзырхәага рацхъа дгылан,
Ғәғәалазагы дхэын.

Ахатца изырымхәарц: «ахымхәа», –
Даиааирц итахеит,
Зхы нықәтқан ацсра зтахымхаз,
Ажәылараан дтахеит.

2009

* * *

Шаќантә ашәа хаа ахыфхъаз,
Изқәашьыз ахацәа рира.
Шаќантә ахысбжьқәа нафхъаз, –
Атҗеицәа агмызт ара.

Иаауан ашықәсқәа ирылсны,
Иаауан арыцқара ахга.
Ацсра агәашәтқәа инылсны
Ицон, – аңынңь ду иакәга.

...Иацы иакәымхеи рымчқәа,
Аиааира иалоуп рыхәта.
Иаанхеит рыдгғыл цшыа шңынңьбу,
Иаанхеит, иаргазаргь ахтыц.

2009

АИА-РИРА!

Ашта утымцит шөарыцара,
Асыбымбыл анлеи.
Җажәлар нтагылеит арыцқара,
Ажәыларахь унеит.
Аиа-рира!
Аиа-рира!

Ақәылаф гәымха цәгъа рыламшәа,
Идәықәлазаргь сасра,
Гыгшәыгқәаны хрыламшәеи, –
Хузрытөмызт шасра.
Аиа-рира!
Аиа-рира!

Атцеи шәаргәында, узырымхәеит,
Урғамгылеи хаха.
Ахатцарашәа узырымхәеи,
Хьзыла уантаха.
Аиа-рира!
Аиа-рира!

Җдъынць ҳахыми, ҳарзықәымхит,
Җанырхырц ианаауаз.
Ируа иақәымшәо иқәымхеи,

Ирзырымхәои ауаз.
Аиа-рира!
Аиа-рира!

Баша утамхеит, сҗеи лаша, –
Җацсадгьыл җазынхеит,
Шәхьамтцит амца анеилашуаз,
Уфызцәа җаикәдырхеит.
Аиа-рира!
Аиа-рира!

Ан лыцсы цқьа шәахылымтци,
Шәацсатцәкъангьы ишәызҗарц.
Дныхәан – ауафәра шәылымтци,
О, лгарашәа аншәаҗа.
Аиа-рира!
Аиа-рира!

Аштә утымтцит шәарыцара,
Асыбымбыл анлеи.
...Җажәлар алцит арыцҗара,
Ақәылаф ихы лахеит.
Аиа-рира!
Аиа-рира!

ЦСИ-БЗЕИ ЕИЛЫРХУАН

Хаигарц хнеидкыла,
Ақэылаф дқэылон.

Итќьон хкы-хкыла...
Ахы узынкылом...

Згэырфә иамырхәаз,
цси-бзеи еилырхуан.

Ицсыда, инхада!? –
Иаанхом тынхада.

Ргәы итцхо ртцеицәа,
Итќәа инарцом.

Иразтцаар – цхаршьом,
Ирылшаз цъаршьом.

Ихымероуп рыжәфа!
Еиқәымхои хажәлар.

Ианымтцит рымфә, –
Хацсадгғыл гәрымуам.

О, гөнаһак дшатцоу,
Ақәылаф дхьатцит.

Згәырға иамырхәаз,
Цси-бзеи еилырхуан.

2009

АЗИАС ДААНАХӘЕИТ...

Азиас даанахәеит.
Дшабон. О, шыа цөгъаны илимтцит.
Апстазаара днахеит. –
Ишыа цкъа деигзозма, далазеит.

Уи днықәымхәит адәаза,
Ахысбжыы ахауа иналазит...
Днеикәыхьшәашәеит назаза, –
Изхымгеит, дхәызаарын гәгәалаза.

Ирбом ихабаргыы,
Итцзои, ма ибафқәа рыманда,
Азиас табаргыы,
Идмырзуа ргәыграқәа амадоуп.

Апсны цшза ааныжъны,
Атцеицәа тәашазма ғырымтүа.
Апсадгыыл неиужъны,
Уахыз хәа аға цөгъа ирымтеит.

2008

АЖӘҘАН ИАТЦӘОУП

Алға ханто ажәған иалоуп,
Арацәеипш алға еиқәатцәоуп.
Шә-хәыцрак сыхтаркуеит, зных ибналоит,
Сахьатцапшуа ажәған иатцәоуп.

Алға шә-гәырфак агәытцак ихалоит, –
Ахыкәлаа җнык архәшеит.
Згәалаҗам абгьәежьқәа леиуам рхала,
Ахысбжы игаз иғнаршәшеит.

Цаашьяк узатом: «Җхьаақәа ажәыма?»
Таацәак ықәхуп, иарбан еицәоу.
...Шәартарак ыҗам, хадгьыл хәпшәымоуп.
Ацта зхыршәлам ажәған иатцәоуп.

2008

ХӘЫЛЦ -ШӘАЦШЬ МАЗА УАЦЦЕИТ

Ашацкыра уациит,
Ашацкыреипш укәлеит адәы.
Шәеимҗалацәан, уаццеит,
Иуман ахәатәы.

Ашацкыра уацгылт,
Аша-етцәеипш ухызгы лашеит,
Уцсадгьыл уахатцгылт, –
Уацсуоуп, нас, ан улыхшеит.

Аиааира шыагәытуп,
Аиааироуп хара хайкәзырха.
Хацсадгьыл хазкәитү,
О, хшәартара шыта иазырха.

Уахызбаауа дшыыцәуп,
Дшәаргәындоуп хәа азәы уимырцәеит.
Иазызхәода: «цхызуп».
Ацсны – угәадура ухчеит.

Разкыла иуатәоу,
Хазшазгы имхәеит: «Ихыпшыз!»
Шыта нырцәымҗа цьанатуп, –
Аргама иубеит уззыпшыз.

Уара ахыз уеацсоутәит, –
Ацсадгьыл иахтнудон уцсы.
Сзатәуп хәа уеыцхьаумкит,
Утцаауазма: «Избан, иззы?»

Хәылц-шәацшьгы иузахымгеит,
Икьафзашәа, амшгы лашьцеит.
Ухьаа цәгьа узхымгеит,
Ҷхәарак узыцтәан, иухьзеит.

Шақантә ууазырхьаз,
Шақантәгы ацсра абла утацшыз,
Угәыраз узырхьыз,
Шақантә ухәра тыцқәа еицшьыз...

Уамоуп иухтысыз,
Уара азәк уоуп издыруаз ухьаа,
Уи зцәеижьы ардысыз,
Уанышәазшәа, иукумызт агәхьаа.

Ашацкыра уацин,
Акыр шықәса тцуазшәа иазшьа,
Хәылц-шәацшь маза уаццеит,
Ацсадгьыл иазказтәахьаз ашьа.

ИУБЕИТ ИЗЕИЦШРАЗ АЦСНЫ

Ақыртуахша, уцхыз хаа иалан,
Иубар утахын Ацсны,
Уаанхарц азы арака ухала, –
Иугар утахын Ацсны.

Ақыртуахша, абар, уаанамгеи,
Уцхыз лабѣабамхеи шыта.
Ақэылаоцѣа: гычи гѣрамгеи,
Нашѣылакны хашта шѣталт.

Ақыртуахша, Ацсны цшза уакѣлеит,
Ара Ацсуара шыны уаанхарц,
Дац-пашѣла адунеи ду иакѣлоу,
О, ацсуа даных унхарц.

Амырхѣага хаа угѣыдыччала,
Уандѣыкѣлагы ацъныш дыгчон,
Уи убгагы дкыдыччалон,
Уанатѣаха гѣагшақѣ уирцъон.

Ақыртуахша, уцхыз хаа иалан,
Иубар утахын Ацсны.
Укъаланы уанықѣнагала,
Иубеит изеицшраз Ацсны.

2009

ҲАҶСАДГЪЫЛЗАТӘ ҒЫХУП

Ашәтыш еипш дөытҗахан,
О, зааза дымҗасит.
Ан хәаша, дрыцҗаха, –
Лыцстазаара аанҗасит.

Гәыгра хәа лымамкәа,
Адәышкәағыз дықәхеит.
Лыгәжәажәара лымамкуа,
Дыршәталар акәхеит.

пҗазатәын, дтамхахъеи, –
Ан, луоу ашәа лыцуп,
Лгәатҗа итамхахъеи,
ИҒымцәазо кәицуп.

Ан хәаша, илури, –
Ауоу ашәа рҒыцуп.
Лахъеиқәрами лгәыларагъ, –
Цьоук рҗазатә дырцәызит.

Ақәылаҗәа нықәцаны,
Ирымамкәа епныхәа,
АтҒеицәа рхы нақәтцаны,
Ҳаҗсадгъылзатә Ғыхуп.

2009

* * *

Қәыларә иааит, иаангыларц,
Игәғәан ргәашьамхы.
Җажәлар рдоухә еиднакылеит, –
Рыгәҗакы башахеит.

Җадгьыл цшьә аҗақгы рықәшәеит,
Ирбом иалырхыз.
Иаднамкылт, разкыла ирықәшәиит,
Иахьырхәын иалахәыз.

Җиашә җәиқәнархеит, иҗахәеит,
Җазшәз җиеихырхәап.
Шьцыларә баапсуп, ирхәәц рхәахуеит...
Җазшәз җиҗәалап,
Дарә хреипцшымхарц,
Цәгьарак хдеипцшымхарц.

2009

* * *

Зныкоуп абзарбзан аныткья,
Издыруада ѿнатак назыхкья.

Иакэкны дагъхысит аға,
Хьаауп таацэарак ахътаха.

Зныкоуп абзарбзан аныткья,
Ахысбжыы захаз агартэ агэыткья.

Нас иара ағы неихашэит, –
Игэазтақаз рхы иафашэит.

Рхымта камшэо игылт ашьоуцэа, –
Ашта изтымтит таацэарак нзыртэа.

Заа абзарбзан-хы ткьяхьан,
Заа афната цшза былхьан.

Заа афната ашэ акхьан,
Заа ихацэцаз ирызхьуан.

Ацсуа дгьыл агэы рггазоуп,
Ацсуа дгьыл ахақгыы гэггазоуп.

Икәгылан ихысуан ахәы,
Ацсуара иакәкыз ахы

Блакьон, – ршыацхәа иағашәеит,
Ақәылаџцәа ргәатца итәшәеит.

2007

ХЗЫҚӘДЫРШӘАЗ АНАХХАШТ...

Аибашьра ажәа хьантоуп,
Иубаз угәатца иантоу.
Уқәхра данашьтаз ага,
Убла иаахгылоит җаңхья.
Җашьтахька иныжьуп хзықәшәаз,
Иқәцоуп зыңсы иаңәшәаз.
Аңсуаа җаңсадгьыл җахьчон,
Ақәылаҗ аҗақ ихьзон.
Еихсыңьрагьы ақәымкәа ххьяа,
Ихымеуа ишҳацу иаанхааит.
Җадгьылаз ихайканың роуп,
Җиааира анахзымыхьча – цсроуп.
Урт хзықәдыршәаз анаххашт, –
Мчымхароуп, псадгьылда җаанхашт.
Цоуп, аңстазаара ңьбароуп,
Аңсуаа рзы ескьынгьы қәңароуп.
Җиаша адунеигьы иаҗааит,
Җиашара амч азнарҗааит.
Җаңшәмара зшаз, җайқөырха,
Җнагала җаңсадгьыл җаңмырха.
Еихсыңьрагьы ақәымкәа ххьяа,
Ихымеуа ишҳацу иаанхааит.
Цшзала, җазшаз, җайбарба,
Иаххазырштүа цәгьак җаумырбан.

2007

ШӘАРҒАРАК ШСЫЦУ...

Аибашьра салиааит,
Аңсадгьыл ахьчаф сицоуп.
Самхәаеит аләа,
Исзеикәырхоу стәыла сацоуп.

Шәартарак ххысит,
Зынзатәкьагь итҗәам адац.
Җабацәагь хысит,
Имхысыр амуит, хаикәхарц.

Шәартарак сыцуп,
Кыр тәеит, ишсыцу сеихоит.
Хьантараны сатцоуп,
Санатыц – сыдгьыл еикәхоит.

Ахысбжы харамызт,
Саргы аңсра абла сҗапшхьеит.
Дцеит згәы харамыз
Ақәылаф, – сыдгьыл цқәхеит.

Иааиуеит иацәхьамтцау, –
Ирхәахьеит са сьжәлар рҗахәы.
Рҗабырг даргәамтцауам,
Дрызхәапшуеит, дрымоуп рынцәахәы.

Сгэгьтцхақәа ғыцым, –
Исзымцшааит згәатцәа хөым.
...Шәартарак шсыцу,
Суахта сапылар стахым.

2008

* * *

Рану, нанесенную родине,
каждый из нас ощущает в
глубине своего сердца.
Любо

Ҳаргъы ҳуаауп, ихалоуп ашьа,
Ҳаға ҳиаѳсуам, дгѳахтоит ҳашья.

Ҳаргъы ҳақѳуп ҳадгъыл, зегъ реицш,
Иаабоит ҳамѳа, ихѳыдазам ҳдеицш.

Ҳа ҳахъз зху иароуп, иуаарам,
Ҳапсы злоу анҳамарк – уаѳрам.

Ҳара ҳреиуам иахырцаз цѳоукы, –
Цъарантѳ хъкъалан ҳаанамгеит ҳразкъы.

Ҳара ҳреиуоуп зыдгъыл иахшаз,
Ицкъоуп ҳшьа, шѳизтѳаа иара зшаз.

Шѳаагыл шьята, шѳеишазар Анцѳа,
Шѳѳышьѳоу жѳдыр, ишѳѳмырцѳгъязан шѳѳѳа.

Шѳѳнапы шѳѳнах! Ҳацсадгъыл Ацсны
Жѳбарым, мап, гѳѳырцѳтѳѳыла иацшьны.

Ҳара ҳреиуам мчыла иаарцо,

Инарца-аарцо, анхашья здыртцо.
Ишәхәа, жәйтәггы-җәтәггы, ианба,
Хьызла, шәышьтахь хангылаз хшәырба.

Харггы хуаауп, ихалоуп ашья,
Хацсоуп хадггыл, ххысхан хшәымшьян.

Хацсадггыл ахәра иантцоу,
Хәрыбггыцк ахәом, мап, игъазом.

Харггы хуаами, хгәатцакәа хәуп,
Хацсы тоуп, хацсадггыл хәхуп.

Адәы шәықәхеит, шәаан шәымлашьяу,
Икылкаа шәеихсуан, Ацсуара шәшыуан.

Ицеит, шәхамацагъара цеит,
Ианшәәфс, мап, агәра шәымгазеит.

Ааи, зыбз ада злам шәоуп, шәеихеит, –
Машәырда шәышьтахьҕа аәра шәтцахьеит.

Убас ифхьян шәабацагъаг зны,
Акьямсар ықәхын, ирыцкьян Ацсны.

Харггы хуаауп, ихалоуп ашья,
Хаға хиаәсуам, дгәахтоит хашья.

* * *

Рыхшыџ ала инькәеит,
Хи-пси хәа ихәыцны рыцсы ргеит.
Зынзак ихәмцшит рыџныка,
Хапсадгғыл ахьчаџцәа хьзы ргеит.

Рыгәгы еитамцеит ацеицәа,
Еидгылт аға дахьырхәуа.
Ххәыцқәоуп хәа ирыдымтцуа аззеицәа,
Ақәыпщцәагь аџны измыцәеит итахәхәа.

Апсны икан ахацәа,
Ишыкәз рбеит хағацәа.
Иагьцеит рымца неихәлацәа,
Акгы ирмыхәеит ртынхацәа.

Зыхшыџ ала инькәаз,
Ргәы анрымкәа рыцсы ргеит.
Апсны анеиқәха рыџныка,
Рыцсы ахәага ааргоит.

Хатырда рышықәсқәа наскьаргоит,
Урт рџызцәа рыцәхьахәхьеит, кыр цуеит.
...Аиааира тарчеитцас инаргоит,
Хфырхацәа рцеицәа рыхьзеит.

2008

СЦЫНХӨРА АРЦЫС ЛАШАК ДИРОУП

Аира сатәазшьаз, улцха сыта,
Гәнахарак сатцалом, мап!
Сразкы сыщызшаз, азәк хәа сгәата,
Цсыцқьала сшыкоугы убап.
Ес-шар апстазаара ссируп,
Уа раида, раида, рарира.

Адәы сықәзар, гәыграк сыщуп,
Уақәныхәа сымға нароу.
Қәнагак дақәшәап, дсыниаргы шыщык,
Дақәшәиир апстазаара иуаароу.
Хәаак сыцзаргь хәратыцтас игъароуп,
Уа раида, раида, рарира.

Мышкы иамузар, сәатагәышья, –
Иалаз ауп, схәап, слахьынтца.
Аиреипш, апсыхагы сытагәышья,
Абжы хаа схумбаан апхьарца.
Сзыцхо гәырфаргы умуроуп,
Уа раида, раида, рарира.

Сцынхәра арцыс лашак дируп,
Уа раида, раида, рарира.

2009

САРА САНИХГЫ

Сара сымиргы
Адуinei хәхәазомызт.
Сара санихгы
Адуinei шанхазомызт.

Сара сымиргы
Адуinei лацшзомызт.
Сара санихгы
Сгәыхәтәы сзахьзома?

Сара сымиргы
Ацсны тацәзомызт,
Сара санихгы
Цьара сышьта антцоума?

Сара сымиргы
Адуinei шәақьомызт,
Сара санихгы, –
Сразкы җақәамызт.

Сара сымиргы
Ииуамызт схатәы мѠа,
Сара санихгы
Зеггы сзеицшны стәымуам.

Сара сымиргы
Адуinei ашшзомызт,
Сара санихгы
Цъара дгъылк ршазомызт.

Сара сымиргы
Анцѐа иишаз адгъыл, –
Сара санихгы
Исзынижът нап адкыл.

Сара сымиргы
Игъацон сыпсадгъыл,
Сара санихгы
Сара сиаша уадгыл.

Сара сымиргы
Ари адгъыл ныхѐан,
Сара санихгы
Иагъамоуаait ъцныхѐа.

2009

Адарч иҫаһаз аңсыз еиңш,
Сызсозаргы, хәаакәак сзыңтәоуп.
Аңхара згәаңхаз асырз еиңш,
Сымға аатыргы иңыңтәтәоит.

Аха уанза акыр сызсаргы,
Уафықәра ныстыртә саннеи,
Сызхымзас зыхнымхәзо исыңәцаргы,
Сзыхыз азңтәан са сдунеи.

2009

УЛАХЪ ИАНУ

Инархэы, иаархэы утахызар,
Абгъыцкэа еихыршэшэа укьтап,
Имгъазартэ угэатца хэызаргь,
Хэрыбгъыццас ишыа меқытуб.⁴

Агэра га, убжыы узтымгар,
Уаиааироуп, гэырфала итэу
Лахьеикэра дук ухтыгэлар,
Иухгап, уеанраал меқытуб.

Угэтакы назар ухысхам,
Иахъа амш кьае уара иутэуп.
Ацынгыла ануоу, уахыс, хэа
Ануархэо, иудкыл меқытуб.

Уахьцалакгы гэтыхак уцзаргь,
Уазхэыцла – иумтэом хэатэы.
Есымшаaira гэтыха ҕыцзар,
Уеаршыцыл иузшоу меқытуб.

Инархэы, иаархэы утахызар,
Абгъыцкэа еихыршэшэа укьтап,
Имгъазартэ угэатца хэызаргь,
Улахъ иану ауп меқытуб.

2009

⁴ Меқытуб – улахъ иану (араб быз.).

ИСҒАЛАШАЗ АЛАШАРА

Ашәалкъамреипш,
алашьцара ашә ааимцааны,
Инасғалашеит алашара,
Иамоузацшәа гәтыхак,
тынчра зцым адунеи,
Исықәғнатуеит:
«Уацхьа ишьтоу гәтакызар, уазнеи».

Исғалашаз,
Мацәысеимкъаран снахьыцшит,
Цхьызк салазшәа,
сытрысны атҳарцәхәа саапшит.
Еимгеимцарак аеалагзан
иаасыхьзан,
Исғалашаз алашара
сдунеи иахьыгзан.

2009

АУАА СРЫЛАЗАР СТАХУП

Есымша сындэылтцуеит афны,
Есымша иссируп адэны.

Аханатэггы срылоуп ауаа,
Ахэычра иагэылсны иаауа.

Схэыштаара мыхышэашэааит афны,
Аханатэ са сшазар суафны.

Есымша суафызар стахуп,
Еиқэсмырхар – сфызара хэуп.

Сагьнарылаз сцашт сызлахэу.
...Ауаа срылазар стахуп.

2009

* * *

Машәыршақә сылақш назхысуа,
Аҳақьейцш исхуеит.
Есымша сылақш назхысуа,
Алыхәтеицш исхәуеит...

Исзалхуа сәтәашьоуп, схәроуп,
Қәоуразааит, ихкәап.
Исзааигәоу бжьыкгы саҳароуп,
Сшазгәакьоу еилкаа...

Есааира амшгы сыцнашәоит,
Ишцасхәои: «Иазхоит».
Ҳаинаалоит, аамта ҳаиннаршәоит,
Шьта амшгы иазҳаит.

Машәыршақә сыбла назхысуа,
Аҳақьейцш исхуеит.
Есымша сылақш назхысуа,
Алыхәдеицш исхәуеит...

2009

ИМИЦ ИАЖӘА АЗЫЦШРА

Срышьклацшфым сыдгыл атцеицәә,
Срышьтам шыаҕаршә рызуа.
Срыкәыхшоуп анацәә-аззеицәә,
Абацәә, ацшәмара зуа.

Срышьташәарыцафым, скылцшуа
Сныкәашам, рпара цшаауа.
Җцеира, хысҳарак шәнымцшуа
Шәнеилароуп, аамта пшуам.

Сашьташәарыцафым ажәә, –
Қаадк зымбац ацшаара хьшәам,
Аамта иамырхәароуп, ажәәфә
Нхыдышышь, ихәарехом, иажәуам.

Сашьташәарыцафым ажәә, –
Гәнаҳароуп ажәә ахәәера.
Жәәангәашәпхәароуп снатцацшыр ажәәан,
Имицгы иажәә азыцшра.

2009

АМШ ЗЕИЦШРАХО

Сынтә инамтартә агәала,
Аужәра хитит анхафы.
Ғагалан иоуроуп ағала, –
Аныхтә дазхәыцуеит архафы.

Цәағәан, латқан хәа дымцшыкәа,
Хатала дахәароуп ихы.
Дацшәымоуп, адгбыл цшәа дықәуп,
Иароуп излоу иғәтцахәы.

Рашәан тагалан ахьцшыми,
Аҳауа бзиа аґахуп.
Цоуп, ашықәс аамтақәа еицшыми,
Ирцәугаз акәхоит иузынхо.

Есымша ғыцны хеыззақуа
Еицшымзаргь, хашьтоуп иахғәацхо.
Хнейбеицшны шыцыларак хтақуеит, –
Хазхәыцуеит амш зеицшрахо.

2009

АЕТЦӨ КӨАШОИТ

Згэалаҕоу аетцэ каччоит,
Рыбла кәеицеиуа иччоит.

Сатцацшует ажәѡан, саапсом,
Риетцәахә кыдуп иапсоу.

Мшынуп, схыцшылоит еиужь,
Ацәқәырцақәа цашам сааныжь.

Атцх-тәца ажәѡан-гәы тбаауп,
Сналашәар самгои сышьтцаа.

Амшын-гәы хьзыркушәа илашоит, –
Ихызбало аетцэ кәашоит.

2009

* * *

Амза аңта шкәакәа ахаршәуп,
Иахнахуам, аҫаца лкасеипш.
Иалччо ажәван азамға иаҫаршәуп,
Иахзызаауеит амза аңеипш.

Аҫаца лкасыш еипш, аңта ныңхьаршәтны,
Иаңәыпхашьо ихызтуа зхы-зҫы.
Икыду амза агәала нахарштны,
Иңәырымтци схьаакәа хеы.

Зны иаркыз ңардак неимкьазшәа,
Иныкәыңҫеит адгьыл хгәарпҫа.
Сымға қәнаңоит уархалла ихнакьазшәа,
Иссирзоу сахьак тнахуеит уаха.

2009

АГӘИЛ ШӘТЫ

Агәил шәты агәы маатыцызт,
Ақәа алеира иазыпшын.
Макъана атциаа мпытыцызт,
Шьыжь азаза ахьшын.

Иазхомызт, аапын аарѡаран,
Ақәа алеира – хәшәын.
Илеишт, – иаман шьта гәѡаран,
О, еиха амш еихашышьын.

Акыр иазхьызаргь – илеиуеит,
Қәршыѡтас, ихкәом.
Агәил шәты – ашәт пшзақәа иреиуоу,
Афѡы хаа ахкьом.

Агәил шәты агәы аатызар, –
Адунеи абеит, иѣшәом.
Абжъаапнеипш, ианаамтаз ишәтызар, –
Шьта иканзар хәа ишәон.

2009

Азиас цакуеит хыма-цсыма,
Аеыф еицш, икэаруеит ацэкэырца,
Сынчыкэгылт ачыкэ, гэырца сывам,
Снахыцшит ауп, уажэ хахэ дук еикэырца...

Ацаф харакуп, сынкахэыцуа,
Инацыстоит сыва ацшахэа,
Азмыжь цаулоуп, сталар – сынхызлап,
Зыггарракгы сыкэшэом иаацсаха.

Азиас цакуеит, исзыцшуама,
Иахыцашам, мап агэтакы,
Алеишэаггы цэгьоуп хэа, сашшуама,
Сахьнеиуа лацшыла ихтакы.

Сацхьа сара сгэы сынтахэыцуеит,
Иахьа амшгы хэарчаруа еилашэеит.
Мшэан, баша азы стахысуеит,
Исымшымзаап, – схимтаггы нкашэоит.

2008

* * *

Наныкъара, наныкъара,
Ашәа хаа ахәон ацша.
Ахатцеибага икъарахә,
Тимгар ауам ихцша.

Наныкъара, наныкъара,
Ашәа хаа ахәон ацша.
Ахатцара аныкәгара,
Злымшо хара дыпшуам.

Наныкъара, наныкъара, –
Ашәа хаа згом ес-шар.
...Апсабарагь агәы анейкарам
Ауаз ашәа ахәоит ацша.

2008

АШӘТЫЦ ИАҚӘНАУИТ АСЫ

Сынтәа заа иґыхеит ацсабара,
Ааңынразшәа анаба.
Ғанзаңыла ґыцбарах иаабароуп,
Иаҳмышьтыроуп инкаба.

Изыцсоугғы рхамыштүеи изхаштыц,
Ға ааңынрак хшахьнағзас.
Адстазаара анашьаз ашәтыц,
Агәыхәтәы иахьыгза.

Иаҳтахзамкәа амш еиламхәеи,
Иахнагароуп лассы.
Уажәы амра иарзытүеит еилымхуа
Ашәтыц иақәнауз асы.

2009

АЗХА

Утамбааит сызха – сзыхтарта,
Есымша арахь саалоит.
Цшахьырсам сзышьтоу, егьтэартам,
Цшьа-тыцми сыцсы злоу.

Сыцстазаара хэартас иамоу,
Есышьыжь исхэоит: «Узха!»
Цстацагами, избоит угьама,
Сахумбаан, сахьгза, сызха.

Уцсы тазааит. «Зааа тыцхааит...»
Назфьтцшэауа – дцап хагэха.
Узныхэауа изы унасыцха,
Цэгьаразар – дыхьча, днырха.

Снауфьхэонатц амфа сықэхом,
Суашэшэырам, исытцпраап сшьамхы...
Сфөидасыр узхаштуа сакэхом,
Усыцнатц суахта цэахуп.

Гэанылазаргь, са усныкэуеит,
Сануеицхыз – сыцхыз еицкъом.
Снагыларгьы адэы цшза сныкэлоит,
Ццакыразар – сцоит сыткъа.

Цсабарала ишоу ашана,
Бахәацшь уналхәраа, уласы.
Үееизгала, сзыхь, указшьала,
Снауғыхәонатц иҫоуп сыҫсы.

2009

НАПХЫЦӨГЪА ЗХЪЫМСЫЦ

Напхыцөгъакгы зхъымсыц,
Җазшаз иоуп изша.
Ичалтны иахымсыц,
Азыхь цшыа рхәаша.

Азымцар ианысуа,
Агъама хазым,
Ицом иныгәнысуа,
Уи улацш ахъзом.

Агъама еицакуам,
Хәашьра ақәым бзантцы.
Харатцәкья умцакәа,
Уеитаауеит, зцәытцәым.

Уаҗаа, унафыхәа,
Игәхьяаго җацхья.
Унеыжәтцны уеыхәа,
Иужәуеит иугәарцха.

Уазымтцаан иахытцауа,
Изхаану рацәоуп,
Ихтоумкын хәыц-хәыцла,
Узызхәыцша уатцәоуп.

Ажэйтэра иазымхэает,
Азхыцрагы иазгом,
О, шьардоуп иазымхэац,
Напхыцэгы аҕэгаз.

2009

АБҒЪӨЕЖЬҚӘА КАҒСОИТ

Тагалан ааихъеит, аккара сытцоуп,
Абғъөежьқәа-хьөежьқәа ғышәшәоит.
Дунеик сагәылоуп, – ижәйтәу, егьґыцу,
Абар, шыта амш – еилашәшәуеит.
Адгьыл иалдоу мөахәастақәоуп,
Ирнылоит, ирнытцуеит ашьтақәа.

Ирныло сышьтақәа ғыцзаргь, ихырсоит, –
Абғъөежьқәа-хьөежьқәа ртацсоит.
Агәала рымоума атцлақәа, ируеи? –
Тагалан абғъөежьқәа каґсоит.
Адгьыл иалдоу амөахәастақәа
Руак ианымтцоуп са сышьтақәа?

2009

АХЪАЦА-ТЦЛА

Амацэыс иацэымшэо атцла,
Маҕэа иатцэамзи иашэыз. –
Ахъаца ду гэгэами дацла, –
Ихжэом, иреицшым иажэыз.

Амаҕэа агэы ахшэазшэа,
Ацштэы ссир ацсахит шыҕа. –
Аөежыггы иара иацыршазшэа,
Ианаалейт, ицшзоуп ахаҕа.

Ахъаца аөыртбаа игылоуп,
Тагалан – цшасыртоуп, хьтоуп.
Аацынра анааиуа иацыларц,
Аөежь маҕэа ашэнахын ишьтоуп.

Амацэыс иацэымшэо атцла,
Маҕэа иатцэазарц иашэу,
Аацынраз, амш ианацло,
Аҕа анөеиуа иазцшуп.

2009

* * *

Тагалануп. Дыпшуеит иацхьака,
Азын дазхиазароуп ацшәма.
Анымәақәа ақәйтцоит ацхәақәа,
Дцьоумшьан, ушқа дымхьацшзар.

Акакала идыркуеит анымәақәа,
Ацхә абырфын еицш ихгылан.
Әафралагы дбеиоуп, иаеикуам,
Дитцахо дыкам агәыла.

Ацьықәреи лапқа аца ду итеицсахьеит,
Аидара иатцақьуа игылоуп.
Дааиуеит ашықәсқәа еитныцсахло,
Ажәи аґеи еицгала.

Анымәа чқарапатла ишьтырцаауеит,
Анымәақәа иацхьатцәкьа инаргоит.
Иаразнак ачқарапат иәахипаауеит,
Ацхәақәа ақәцәанза иәаргоит.

Иазышьтыхуа нақәтцан дналбаауеит, –
Ацлагы иамоуп лазарак.
Иахьа ацхьахә игазшәа иналцааны,
Амш иацәигаз еихьзароуп.

2009

АПСТАЗААРА ЦХЫЗХАРЫМ

Жизнь похожа на сон.
Но не вечно же спать!
О. Хайям

Ҳацстазаара пхызымхааит,
Иҳанашьоу ҳаттамхааит.

Уи иалоу убазарггы,
Зынза лабҶабазарггы, –

Атцабырг иацәыхарам.
Ара, цәыха-цәыфарам.

Атцабыргггы ныкәгатәуп,
Зны амц паршеи ыкәгатәуп.

Адацкәаггы ытцжәатәуп,
Иахцәаанхоггы ытцшәароуп.

Апстазаара пхызымхааит,
Иҳанашьоу ҳаттамхааит.

Ҳцәанхаларым, ҳгылароуп,
Ҳшьапкәа ҳагърыхгылароуп.

Апстазаара ацашьаггы,
Иазаххэыцроуп хьзашьакгы.

Хазшазггы даххылапшуеит.
Еиужьроуп хахьалапшуа.

Дынфатцкьар зтахымхоггы, –
Даапшыроуп ахимхэаггы.

Хапсадггылафэ хазнымхари,
Цэанхалафык днымхароуп.

Апстазаара цхызымхарц,
Ха хажэа шшыцхьызымхарц,

Иахнымцшроуп ахьысхара,
Исфамшэарггы иахысхэаара,

Хаилатцэаны хнеилароуп,
Егыртбаауа аиуара.

Иахцэыхараз рыцхарак,
Апстазаара цхызхарым.

САХЬИЗ МАЦАРАГЪЫ...

Сақәшәеит атқ аңсы аңамта, –
Сиит аңшьаша, ашарккамтаз.

Ари мацарагы сзымхой,
Еимгеимцараны исзымхай.

Сиит, азәы хәа, слапштцашәарам,
Мап, исыцымзароуп шәарак.

Ааи, исеигәыргъаз сызгәакьоуп,
Еигәыргъо сымфа хара ахьнагоу.

Сызбахә нтафырггы рлымха,
Сахьиз мацарагы сзымхой.

2009

* * *

Шыыжь-зазахэымта сапылан,
Гэырфас исоургь, инаскьазгеит.
Шыыжь амра ахышэахэа спылан,
Сшарпхоз мраташэаранза иназгеит.

Мшаенеипш, шыыбжягэыназа нхытдын,
Ашоура тэазаргы, цхными.
О, амш дахзызо изхэыцыз,
Адунеи ибзоуралагы хаными.

Ҷазшаз иоуп атыхгы зхэыцыз,
Уажэ амш агэытцахэа ипхьазкуа.
цхьазашья змам ауп иахытцыз,
Иахытцраны ифоуггы хтаскуам.

Шыыжь-зазахэымта сзапылар,
Гэырфас исоургь, инаскьазгап.
Шыыжь амра ахышэахэа спылар,
Сахьзар мраташэамтанза иназгап.

2009

САРА СЕИЦШ...

Сара сеицш,
Егаф ыкәлахъеит адгъыл,
Рыцсы ахаара надкыл,
Сара сеицш.

Сара сеицш,
Егаф каҳахъеит ҕыцха,
Ирнатартә агәыцха,
Сара сеицш.

Сара сеицш,
Егаф дәыкәлахъеит икәха,
Зны адәышкәағъаз икәхаз,
Сара сеицш.

Сара сеицш,
Егаф рымфа тагәтасхъеит,
Ламырба ирыгәтасхъеит,
Сара сеицш.

Сара сеицш,
Егаф гәыграла ицшымзи
Егаф ргәыгракәа шьымзи,
Сара сеицш.

Сара сеицш,
Егаф ықөцып ари адгьыл,
Ианысзырхәа: «Иааидгылт»,
Сара сеицш.

Сара сеицш,
Иахызаалар инеиужьны,
Хәра-тыцк азынрыжьрым.
Сара сеицш...

2009

* * *

Змыжьи жәфани рыбжьара,
Самкуа сыбжьахеит,
Сгәамтыргъ, – сықәыркъеит сшыара,
Среисом, срыбжьахьеит.
Змыжь иатцәароуп,
Жәфан иатцәароуп.

цшак насхысыргъ, сеикәхароуп,
цшатлакәк сыхгахьеит.
Снеиуеит, мракгы сәацхароуп,
Кыргы сызсахьеит.
Змыжь иатцәароуп,
Жәфан иатцәароуп.

Ажәфан цтеикәатцәак нхылар,
Зыбларак неилаҕеар,
Снышь газеазуа хнеидхалар,
Инацшуагъ хирцъар, –
Змыжь хәашьыми,
Жәфан хәашьыми.

Дгылы змыжьи срыбжьаркыр,
Сзыфаргы азхом.
Дгылы змыжьи сеимаркыр,

Цсахәагак аанхом.
...Змыжгы ыкам,
Жәәангы ыкам,
Дгылуп икоу,
Снышәгы ыркап.

2009

АГӘЫҒРА ХАРОУП

Насың ду змоу ура уакәыз,
Җазшаз инапы уануп, уихьчоит,
Уахымбаа, шәышықәса уқәыз
Җа хшьам дгьыл, угәыхәтәы уахьыгза.

Разҕы пшзак уатәашьоуп уалкаа,
Лаңшы цәгьак зхьысуа уиеипшым, – уацәшәом,
Згәы цқьамгьы имышьта уамкааит,
Иудыруаз, шыцроуп игәы ззыцжәо.

Ушааиуа бзиоуп, уахнамцааит,
Адуinei ду хызфаахьада, уаароуп,
Уафцсыкгьы дықәмыжыло умцан...
Ацстазаара анарха азто уафроуп.

Иухаштыр уакәнаршәом бзиарак,
Җазшаз игәы уамысын, – мцуроуп...
Уазхәыцла имажәзо цқарак, –
Ацсра ааигәоуп, агәыгра хароуп.

2009

* * *

Есены асаркы саныцшылоит,
Иапу акеипш ицхыза.
Иароуп ихтаскуа лацшыла,
Сыцхыз цэгы нак ицхатца.

Избоит, зны сылахь еикэызаргь,
Избоит иччозаргь слакта,
Ифымцэо сымца еикэызаргь,
Асаркьоуп изныцшуа сгэата.

Ахсаалеипш сыбла нахызгоит,
Са сгэыгра здысхэало уатэоуп.
Са соуп ианызбаало зхызго,
Схы-сфы исанахэо рацэоуп.

2009

* * *

Тҫхыбжьон, – адунеи тацәушәа,
Бжьыкгыы уаҳазом.
Итҫынчроуп уаха, уацәымшәан,
Уцәаз ихааза.

Тҫхыбжьон, – ишаркком макъана,
Пҫхызк еипумырҫьан.
Тагалан, ашәыр хкқәа ргъама
Збо иахумырҫьан.

Тҫхыбжьон, – цъара цшакгыы асуам,
Алеишәа наҳарба.
Лацштцашәаран атынчра мфасуам,
Аҳра неикәырбга.

Итҫынчразааит. Атц аанҫасуам,
Иқәҳазаны ицоит.
Ашара сапызгало хтаскуам,
Сгәыграгыы назоит.

Игәныскылаз атц иагәылсуеит
Амш иаҳзаанаго.
Сахьзар, иснарбап сахькылсуа,
Спеицш, – исықәнаго.

Ацстазаараз аамта еилысхуам...
Атцла ифьшөшө
Атцэарткэа роуп атынчра еилазхөо, –
Адгыблаф иахькапсо.

2009

* * *

Узқәатың тынчыз.
Уахзымхъчеит, ихамчыз.

Гәыцрак нахаутеит,
Уеицшын ахамта.

Иубаз узымхеи,
Умѡа хазымхеи.

Убла анхутыз,
Убла анхуѡаз

Гәартеит ха хадагъ,
Аамта шахатуп.

Урт ирыбжьаркыз
Цстазаарак хтазкыз,

Уааишьа ангәарта,
Уцашья рызгәамтеит.

2009

Абзиақәа дырхымшей,
Абзиақәа дыргеит,
Дцеит, ишьтахька дхьампшааит,
Агәырфәа иамырга.

Абзиақәа ипылап,
Дрызнейуеит рдауацшь.
Ҳаанрыжьуеит еихабыла,
Егьаццоит хәылц-шәацшь.

Абзиақәа ирхылтцыз,
Инафзаргы ипсзы,
Ахатәрақәа ирылтцыз
Игәалашәара псзом.

Имфәа пшзазааит,
Имшра рзынхааит.
Бзиала, назаза!
...Днеитаргааит, рымхәааит.

2009

* * *

Ашьшы-шьшыхәа
Амра амшын инзаалоит... –
Цъара амза
Знубаало амшын ихтаалоит.

Ашьшы-шьшыхәа
Амра амшын инхызла,
Иауа-иашәан
Ашьта хәа ыкамкәа изымцеит.

Уажә ашәацшь
Амшын иахьнагзон, знаршәгы
Хиазоу,
Уархал қацшьушәа ихнаршәлеит.

Сахьхыцшыло –
Сылацш хаа ахъзома?
Ауархал қацшь
Сахья хкыла икәтцами.

...Адуinei ду
Ассирқәа ируакын.
Азы шыцәаз избаз
Иеицшыз са сакәын.

2009

* * *

Ҳшоуп, Ҳануп ацсабара.
Мшаенеицш, илашоуп слакта.
Мап, сацәшәом ацсытбара.
Саныкам илашьцоуп слакта.

Ианааи – сзацәшәарызеи,
Иаансыжып, сызқәу сдуinei.
Схъаа зегъы израҳарызеи,
Досу иразкеицш, сазнеип.

Заауп ҳәа, сматанеиуам.
Иреигъзақәоугъы цахъеит.
Ҳацсы еиқәшәароуп саннеиуа,
Реиҳарафык ҳацҳахъеит.

Ҳшоуп, Ҳануп ацсабара. –
Ескъынагъ ҳатцла шәтүеит.
Мап, сацәшәом ацсытбара.
Сара ажәроуп сгәы зышьтуа.

2009

Анаурқәа цәырқьа-цәырас,
Еидара хьантак иатцоуп,
Еилашәшәуазаргы, хтацәырак
Аармоузакәа иҳацуп.

Ацстазаара анаурқәа,
О, пхызымкәа ианиас,
Ацсытбарагы анахьырга,
Ианхавнага азиас, –

Ацстазаара уаназхәыцуа,
Ҳапсы арахәыц иахьынхалоуп,
Адунеи ду анхьыцхьыцуа,
Ҷазныкгы хтацәынхароуп.

2009

СЫМАЛА СНЫЌӘОИТ

Сымала сныЌәоит, –
Сымала сыЌоуп.
Сөыза, хнеиҗыларгь,
Шьарда хайшыҗыларгь,
Схы сазынхоит,
Ухы уазынхоит.

Сымала сныЌәоит, –
Сымала сыЌоуп.
Хөызара ныЌәга,
Хгәалақәа ныЌәга,
Хнеиларгь җхьаґа,
Ҙазаргь, иҗґа.

Сымала сныЌәоит, –
Сымала сыЌоуп.
Сда иҗаныЌәо
Сшьа мала-ныЌәам,
Схьаа сыхнацоит,
Сымч җанатцоит.

Сымала сныЌәоит, –
Сымала сыЌоуп.
Ҙшзала, сґаҗаргьы,
Сыхәра гьазаргьы,

Схъаа сацэынхар,
Сшэом ҳаицынхар.

Сымала сныкэоит, –
Сымала сыкоуп.
Сыказ шьапыла,
Сынасыц сцылап,
Срылцыр ауам,
Срылаз ауаа.

Сымала сныкэоит, –
Сымала сыкоуп.
Сизар шықэсыказ, –
Сниасп шықэсыказ,
Сеидру ирыбжьоу,
Сгэыцуа срыбжьоуп.

Сымала сныкэоит, –
Сымала сыкоуп.
Сымџа санықэлоз,
Сымала сдэықэлеит,
Сџызара зуа,
Рџызара цсуам.

Сымала сныкэоит, –
Сымала сыкоуп.
Сышықэс сзахымцар,
Сықэра сызхымгар,
Схы сазынхап,
Сымалагь сцап.

* * *

Азэггы дашьтам иснаало,
Дызбом сгэы иақэшәо кәзцо.
Саазынио зегь сеанраала,
Сахьяаиуа, сеидру сзыхьзо.

Зны азиас уацгылар,
Ацашья еитакшья змазам,
Зны азхыттра уацылар,
Азыблара унахәлабга уцап.

Сара сбааш ансыргыла,
Сацәымшәартә сыхьз ауп иаху.
Санахыпоз атцәыргыла,
Схәычра аамта цеит, итцәахуп.

Сара сбааш хымха-цъымшья,
Иааныжъны сцом ихыжәжәа.
Исыреыцуеит есымша,
Ифашьар сагоит агәыпжәа.

2009

* * *

Атх тәца иамазам гәтыха,
Тынч иқәха ицоит, еилахәом.
Амза асахья пшза тыхуа,
Ихыччало амшын-гәы ихуп.

Ацәкәырц шьтытыргы шәартам,
Мап, амза заақәрылом, егышәом.
Атх тәца иацзаауеит шьарда,
Анышь еидш изсоит оумашәа.

2009

* * *

Азын атцх аузар, инымтцэо,
Цэартанхала шытак изыхгом.
Хьаак ицрымтцуа ишытоу дызмырцэо,
Дызлаиааиуа цьоушыап, дагом.

Алашыцара далахар зтахымхаз,
Лашарак иашытоу есымша,
Ибла ацэа хылом ахымхэа,
Анцэа дицхэоит: «цшзала исзырша!»

2009

ШЫЖЬЫН...

Атқ ихигеит, – ашамта даңылеит,
Фырхатқак ишиатәоу иршеит.
Дхьамтцит, хык днаҕагылеит гәышпыла,
Ичҳазаргь хәратыпқ, днеилшшеит.

Ихьаа цәгья хеыганы иихәозгы хәрашәан,
Дгьазкит, изткаауамызт ибжы.
Атқ лашьцамзи, дацәцазаргь, дыхьшәашәеит.
Иңсы изахьымзеит. Шыжьын...

2009

АМӨА ИҚӘУ...

Амөа иқәу алцха ҳаңыз,
Шө-ныхәацхыызк ҳазкыз.
Зны ихьантәзаргь, хнеилап, ҳатқаз,
Ҳиеипшхом иғъазкыз.

Амөа иқәу, зышыта анызцо,
Ҷахтыргы мыцхәхом.
цсадгьылк ҳамоуп, – ҳапсы зыхтнахцо,
Атцеироуп ҳаиқәзырхо.

Амөа иқәу, хгәыгра цтәозаргь,
Еипшхартә арахәыц,
Ҳамөа шнеиуа зны иҶахтәозаргь,
Ацьныш дымөахытп.

Амөа цоит, зегьы ихазхароуп,
Ҳаццхъаза – хазуп.
Зны иҶахтәозаргь, зных ирхәароуп:
«Иацызтцо ацсоуп».

2009

* * *

Ихы дназтааит абырг: «Исзынхазеи?»
Мал дук дашьтам, – измырхаит.
Мышкы дниасыр, зегь реипш, итынхозеи?
Оыза шьахэкгы дизмырхаит.

Амал деиламхаит, ахангы измыргылеит, –
Кэасқьоуп, иаоцамкэа дынхоит.
...Ацьынць апшэма дрыцхар дызлагылоу,
Имал ду – хэоык ипацэа итынхоит.

2009

* * *

Уразкы иалан – знык уизар,
Урықәныхәа ииуа.
Иузшоу уашьтазаз, ууафызар,
Ууафара аарцшуа.

Иузшаз амш уапыл, инаскъага,
Уеалагза, – имшуп.
Имџацга атцх, – цәгъарак уазгагам,
Бзиарак узыпшыз.

Шәеихабы дцазар ҫымт, шәааныжъны, –
Дниаст дшеихабыз.
Шәгәыбжъанытә иқәра ааип мышкызны,
Иццакра аниацымс.

Еипқъазашт, рхәаргы, цсыхәас иамои
Аишыцәа шәыжәџахыр.
Шәымџаду шәышыта антџоуп аргама,
Ҙақым иртәахыр.

Уреитцбыз, умџа аартуп, уанысроуп,
Уазтцааргы изеипцшроу.
Иуциз разқуп, угәы иамысроуп,
Атцыхәтәантәитцәкья – цсроуп.

2009

* * *

Ииасхьоу инызбара хтоумкын,
Ишәыбжъамызт ашья.
Иуатәашья тыруакгы нтоумкуа,
Дхаразамызт, дуашьян.

Илшаз, дзыхъяз, лахьынтцала
Изыцтәаз иабзоуруп.
Илиршаз иацтцала, цццала,
Унагыл ицынхәра.

Хыла-гәыла еилоумтцан, –
Ишьтатцоуп ауасхыр.
Иқәра дахьымзеит, датоумтцан,
Иқалоит уахьнархәыр.

Иуатәашья тыруакгы нтоумкуа,
Уара уоуп аңынць иазынижъ.
Ииасхьоу инызбара хтоумкын, –
Унаивартцоит зны.

2009

* * *

Ишеикэыц еикэуп ахэштаарамца,
Иааиуеит ашэартара ахга.
Аңынць лаша иақэымзааит гэамтдра,
Дафслааит цэгъаршфызар хэымгак.

Абыргцэа неидтэалар ара амтца,
Рылацш нахго амзырха.
Иахытцуа ныхэшъад ахэштаарамца,
Ажэабжькэа рхэоит еикэырха.

Уацшэымоуп, нас, амца уфатцха,
Амца уфатцха анхафы.
Қарахымзак иеипш, ицымтэааит угэатцга,
Мап, ирхэарым: «Ахэуфы».

Иумырцэароуп амца, уфатцха,
Уаға ианцоуп аразкы.
Ифналашоит, иагмыз уцацха,
Ушықасқэа ужэфа дмыркэып.

Ишеикэыц еикэуп ахэштаарамца,
Иааиуеит ашэартара ахга.
Аңынць лаша иақэымзааит гэамтдра,
Амра нарықәпхоит ахәқәа.

2009

СХАБАР

Сышықәсқәа срытцоуп,
Сымџа сықәнәтц сгәы ндырхом.
Сышьхаҕ сшәарыцоит,
Ахра кнаҳахь схы сырхом.

Сышықәсқәа еицылоит,
Мап, еилысхуам еиҕу, еицәоу.
Қәаршџызаргьы сцәылоит,
Зных ҕакарзаргь, шәшьырак сазцом.

Сацхьака снеиуеит,
Амш еицш, атц сацылоит, сшәом.
Сеышьтыбжы наџеуеит,
Амш сазрыжәхьеит, схы кашәом.

Сышықәсқәа срытцоуп,
Гәашьамхла хьысҳарак сныцшуа рбар, –
Сышықәсқәа сытцоуп,
Сызқәатыц ылхуп, уи ауп схабар.

2009

ХДАРАКӨАЦ

Хдаракөац абааш еипш иахагылоу,
Ирпшзауа аңынць цгара зкөым,
Хдаракөац ашөышықөскөа иргөылоу,
Цеила ауасхыр еибаркын.

Хажөлар пшза ангөыргөауаз игөыргөон,
Гөақразар – рылахь еикөын,
Бзиарак иазыпшымзи, игөыгуан,
Рцеипш лаша ацөаара иазкын.

Иаламхарц азыблара ипызшөоз,
Рыжөлар ирылахөны икөпон,
Гөашьамхла ахатцарафөы зөызшөоз,
Мчыла ишхөыдамгы рбон.

Ацөгөеи абзиеи еицырхыргеит,
Иалазгы рбеит ианазрыжө,
Азыблара иаламзкөа ианзхырга,
Рыжөөақөа хымөит, иамражөт.

Хдаракөац, ажөйтө еипш, еитцагылоит,
Ахьзгы еихаха иааргоит,
Хнеилароуп, хгьацароуп, иаөагыло –
Хьатцрагы шхөақөым агөра игоит.

2008

ҲЗЫХЬ

Нури Аңхазоу изкны

Уара –
хзыхь, ацстазаара еитцызхуа,
Хэашьра зқәым, мшаенеицш, ицқьоу,
Уара – гәаныла ҳсахьақәа тызхуа,
Имқоахытцуа згәы рызтоу.

Уара –
хзыхь есқынагь ҳазфыхәо,
Аханатә ҳацсы цқьа злоу,
Ҳанацәхьатцгы – ҳхы ҳазфыхуам,
Егьҳазнагом са сназлоу.

Уара –
хзыхь пшьа, ҳамчгы тазцо,
Ҳаахәарчарыр хгәы зырғәгәо,
Иаҳдырхагоу хнымхәзо ибназцо,
Агәыхәтәхьзарахь ҳхы зырхо.

Уара –
хзыхь, ҳазныгәхәо, итамбо,
Ҳдаимбар, ақәығара хурцоит,
Ҳацсахар – убла иамбо,

Ҳажәџахыр еиџымќџо ҳџоит.
Уара – ҳзыхь, ҳанзымџахыџуа,
Жәџангәашәпҳьароуп, ҳгәы аартуп,
Ҳагьазхәыџуам ҳзыхь пшья иухыџуа,
Шаќа ҳхыџуагь, насыпда ҳтәуп.

2008

* * *

Шақа ус саңхъа ишьтоузеи...
Сыңцаклар, нас, сыхәжәарым,
Инағзам шақа ираңәоузеи,
Сағрыңәхәтцшам, срыңәшәарым.

Срыхъзарыма? Шъардоуп сгәы иңаскуа.
Исыздыруам ианынцәо.
Иңашәтәума? Хәыцрак хтаскуеит. –
Иахыңшызар исыңцәоу?

Хәилеибәгзар – аамта саңуп,
Сгәы иңоу раңәоуп, саамта маңуп...

2008

САЖӘЫМТАГЪ ИАМОУП ҒҲӘАРАК

Ажәтыс еипш, сқәыпшра нықәпраа,
Схәацшаанза иниас ицеит.
Салагом, мап, анықәра,
Ацәарагы збазом, аеазеит.

Гәхәагарак нытцалт сгәатца,
Цхызымкәа снахьпшумашь цъара.
Цшәыматцас сытцоуп сқәатца,
Сышьтахька иныжьуп сәара.

Сшәымтагъ цшуам, сынтысып,
Сымџа сагозар хара.
Аамта иалаго хтысуп,
Сажәымтагъ иамоуп ғҲәарак.

2008

АЖӘЕИ АШӨЕИ

«Главное – вовремя попасть
нужным пальцем на нужную
клавишу».

Бах

Ианаамтоу ихәоу ажәа,
Ауаѳра аанарцшуеит.
Ианаамтоу ихәоу ашәа,
Ахәра гәҗәа еипнашьуеит.

Ианаамтоу ихәоу ажәа,
Еипшуп ахытҕка.
Ианаамтоу ихәоу ашәа,
Уақәнаршәом агәытҕка.

Ианаамтоу ихәоу ажәа,
Анарха җашьатәуп.
Ианаамтоу ихәоу ашәа,
Цсра ақәым хәа ишьатәуп.

Ианаамтоу ихәоу ажәа,
Ацстазаара еиқәнархоит.
Ианаамтоу ихәоу ашәа,
Ацстазаара угәанарцхоит,

Ианаамтоу изхэо ажэа
Атцеи лаша иилар,
Ианаамтоу ирхэартэ ашэа,
Ажэақэагы иилар.

2008

ИАХҒАТЦАХӘЫЗАР...

Ииасхью ххамыштып, – хыхьцәыуар иахнаҗои,
Цхызк еипш иниас ицозар,
Цшьаала ххынхәызшәа зиаск инәта,
Икало макъана имазазар.

Таца касышушәа иҗахәхәоуп хазтагыло,
Уи аҒыхтра хазыцшыми,
Амҗа хаззықәу, тынха дук иеипш хзыдгыло,
Аматц аауроуп, хыхьцшыми.

Икало хашьҗазар, иаадырыр хҗахызар,
Ға хазтагылоу шаххааго.
Иамадоуп, халахь ианызар, иахҒатцахәызар,
Хшеицу хапылап игәхьяаго.

2008

АШАРККАМҒА АРБАҒҚӘ

Ашарккамтаз
арбағқә еикәһыртүеит,
Алашара ықәлоит адәы,
Ашарккамтаз
атхи аетцәкәеи еипыртүеит,
Амзағ наскәоит еикәтәы.

Ашарккамтаз
арбағқә зыргәыргәои,
Ацә хаа иалхуа зегы?
Ашарккамтаз
бзиарак иакәдыргәыгуоу
Анацә, – итачачахәоу згәы.

Ашарккамтаз
оуматцәкә рыхтыргоит, –
Рыбжы цар, о, ражә рґабоит,
Ашарккамтаз
арбағқә рыбжы тыргоит,
Ашарагы дырласуашә рбоит.

Ашарккамтаз...

2008

ИИАСУЕИТ АУАА...

Ииасуеит ауаа: абырг, аға,
Неилых камтакәа зынза.
Ииасуеит ауаа: ахы, ахға,
Ихтазкуа улацш ахьзом.

Ииасуеит ауаа: зышьта нзыжкыз,
Зышьта аныжъраггы иахьымзас,
Ззиас зыцгараз, ззиас змыжкыз,
Зыхчы зтырхызггы, иаблызггы ахимца.

Ииасуеит ауаа: агәакья дназлоу,
Ичха, иаумырсын угәы.
Гәымбылцьбара, амш, – иашоу, излоу
Уздыруам, мәа хьантоуп узкәу.

Цстазаароуп, ишиц ииуеит ауаа,
Насыцуп, гәырғара згым,
Зымәа лаша ззылцхо, тынч иаауа,
Азхәыцха роуроуп рразкы.

Ииасуеит ауаа...

2008

ЗИУАУА, ЗИУАУА...

О, зиуауа, зиуауа...
Ақәа млеирггы уаха,
Ихъантазаргъ ахауа,
Җнеихап, псеивгарак хазхап.

О, зиуауа, зиуауа...
Иазхымгарцу ашьац,
Иззымчхарыда хауа,
Ишоит, абар, ишшац.

О, зиуауа, зиуауа...
Икалароуп аеаѡра,
Мшәан, халамзои ахауа,
Ихагымхар уаѡра.

О, зиуауа, зиуауа...
Иаххәоит, ақьабз ашәа ххәоит.
Аныхәапхьыз алоуп,
...О, гәыхәшәны азаза хәоит.

2008

Алашыцара насхалеит,
Мап, егьсмазцааит, – ахала.

Сартеислымит, сыхнахит.
Тэык иеипш, снапқәа сырфәхейт.

Алашыцара насшәылеит,
Иамаскзазаргь, – ижәылеит.

Сеысшәеит, сымчқәа нысхит,
Изулакгы исшәысхит.

Сеасымтазаргь, исхысит.
Ғасымтазаргь, исхысит.

Ашьта ннажьзааит, саркараз,
Атцх, злакытца еиқәараз.

Алашара насшәылеит,
Исытцашьыцратә шәфыла.

Сацыршазшәа, иснаалеит,
Снықәгыл-аақәгылт сеинаала.

2008

* * *

Скәыпшра антысха самразакәа,
Дниасит саб хәылбыгехак.
Сшәымта мацк дахымзазакәа,
Сангы иаанлыжыт амзырха.

Кыба-зыба згым ауп амшгы,
Зыда-кәарашуп сызтоу,
Зыцсы сахылцыз схамштып,
Рыхыз сарцхалап аныхтоу.

Пхызк еипш, хәыцрак шсалаз салан. –
Пхызуп – исасхыоу хынхәуам.
Сеидру спызшәо амш исзалоу,
Сәазхәо цәгыарак саҳауам.

Саби сани иныртцыз ныстру? –
Зны-зынла схы сазцаауеит.
Рықәра мацшыо кыр сынтысру,
Зцаарақәак хтаскуа саауеит.

Сцоит наурқәак схало, исхытцау,
Ацәарагы збом измаану,
Саби сани рдоуха сыцнатц,
Ишәартам амәа сызну.

2008

АЦСУА ФНАҒА

Ацсуа фнаҒа
Цсытбарак фналан ифнытцит,
Ашьтақағғы
Адгьыл ианхалан ианытцит.
Ацсуа хәыштаара
Амца агхан ифатцхеит,
Амра аныфнапха
Ацшәма игәыраз ғыцхеит.
Ацсуа фнаҒа
Цсытбарак фналан ифнамхеит.
Мап, иныфназ изымцеит, –
Агәалашәара атнымхеи.

2008

Уара – жәымташкәакәә,
Ушықәсқәә урхыбаам,
Урпызоуп ашлақәә,
Ҳабацәә рхыбаә.

Бара – жәымтеикәәтцәә,
Зымалагы иқәһаз,
Баиааит аамтеикәәтцәәк,
Брылапхьазоуп еикәһаз.

...Ацстазаара аазагоуми.
Ацстазаара хрзагоуми.

2008

БАСТЫКӨА

Агәашә дынтытцит аеуаф нага,
Изпшын – хызрацара.
Акыргы дныкәахьан ашьха, ага,
О, шьардан дзыхьзара.

Уахыки-енаки набжысит, дыкам.
Иахыцазеит иаара.
Ахатцарашә иҳәом Бастыкәа,
Дагазар хара?

Ашта итамлеит иеыф кыркыруа,
Акәадыргы тацәны.
Иаанымхеит иашьцаггы акәымшәо ируа,
Изхәынчаша ар еизцаны.

Хаха-хымш ихабар рыздыруам,
Игәамтцуеит аоната.
Бжы-шьхак ирхысрын, быжь-зык иррын,
Дрыцшаарц ргәыгырта.

Аеыхәа ашьшьыхәа агәашә инадгылт,
Хәылц шәацшыгы нташәахьан.
Аилашәшәымтаз ихыцхыцит адгыл,
Азә иетцәахә кашәахьан.

Ашта итамлеи иззыпшыз аеыхәә,
Акәадыргы тацәым.
...Зыхәра зызхымгаз Бастыкәа дымфыхеит,
Деифырҗа акәадыр дыхшыын.

2008

ДНАСКЪАРГОН АФЫРХАТЦА

Днаскъаргон афырхатца,
Хэылц шэаңшь ацэашьеипш итаауан.
Уи дреиуамызт ихъатцуаз,
Ацсадгьыл дшазықәпоз даауан.

Лакѡакракгы имыхъзо,
Атцабырг иахтнитцон ицсы,
Атцеи лаша ихъзуп,
Итцаашам: «Дызтахазеи, иззы?»

Днаскъаргон афырхатца,
Ифызцэа афырхацэа цъабон.
Еидара хъантак иатцан,
...Шэыргэындакгы дрылан, дёырбон.

2008

АЦСРА ИХӘТАМЫЗТ

Гәнаха иатцамыз абырг-аамсташә,
Хьзыла иаамта ихигеит. –
Иқәра инымцшзауа дшааиуаз дааиташәан,
Диазаап, кыргы игәнигеит.

Әнак ауп, – ахәылпаз итцакыра дрыцхьеит,
Мап, уасиатк изымхәеит.
Иабцьар кнахан, икантараузқәагь рыцхын,
Хәатхан аибашьраф иоуит.

Мап, тагалан макьана хьтамызт, –
Цшак аеырцәгьазан иасит.
Атаҳмада ацсра ихәтамызт,
Рхәартә хьзы-цшала дымәасит.

2008

* * *

Ахауа иналафит бжык,
Икьяасбжы геит шыжжык.

Атцей-мшы диит аены,
Иашья даанымхарц дзатцэны.

Уи ахызгы илтеит ан,
Лразкы насыцны илтан.

Илхылгаз атц лашан,
Дзыргэырғоз амшгы цшьян.

Агэыгра – антцыра змоу
Иацшьуп. Антцыра змам –

Хнапы иакым, хрыбжьоуп.
Ифнытцааз ан лыбжьоуп.

Абзиа, ацэҕа зшаз,
Израфгом, мап, иухшаз.

Ишатом, зных дразуп,
Иргылом, мап, хазы.

Акьяасбжы гом зынза,
Еихсыгът, хара имцеит.

Иахьякоуп, – җенак дзыхъзеи?
...Дымкъаҗеи ииз аҗеи.

2009

* * *

Дзатцэын, итынхада,
Гэыгракгы нахат?
Ицынць ззынхада?
Ртакоуп иуасиат:

«Схатэы мѳа санымзи,
Азбахэггы рахааит.
Уи ишьта изанымтцеит,
Дақэымшэеит рымхэааит.

Суафыбжаны исхызгеит, –
гэгэалатцэкъаггы схэын.
Суафыбжара исзахымгеит.
Ацстазаара стыхын...

Сгэабзиара уашэшэыран, –
Сыдгылаз сықэпон.
Сагьнытцамгылт ашэшэыра,
Сыдгыл еикэыцпон.

Са сынарцэ мѳа сықэлоит,
Шѳтазаара сызхоит.
Хацсадгьылзатцэ знықэуа,
Спазатцэ дыстынхоит».

2009

Сеыхәа неиуеит икәаруа,
Сеыжәуп, сахкьарым.
Амҕа сықәым смақаруа,
Ағәра сақьарым.

‘Еыхәа ццышәк ауп, ибжьазаргь,
Ағраз еитцахом.
‘Еыжәла бзиоуп, ибжьазуам,
пшәымада иаанхом.

Ағәра ақәсыршәыр сҕахызар,
Сышьхәа насырбап.
Апшәма иңьынңь пшья дахызар,
Снымҕахытцп, дызбап.

Жәытәи-ҕәтәи неибыхәо,
Ҳнакәшап адунеи.
Ҳағсрым хгәтца итыхо,
Атцабырггы Ҳазнеип.

Бзиала! Схәап, даансыжкып,
Сҕынасхап ҕаңхья.
Амш сшаңыло есышьыжь,
Сшеигәырғьо иазхап.

Иашьцылт, иагнархом амѡан,
Сеыхѡа аныкѡашѡа.
Мап, иныкѡзымго среиуам,
Сақѡшѡоит абызшѡа.

Сеыхѡа шнеиц инеиуеит,
Алацшгы акрым.
Сақѡтѡаз, сеышьтыбжы ахьнаѡуа,
Сшыкоу рмаѡари.

2009

* * *

Ҳазшаз сызнитцаз амѡа саными,
Схатэы мѡа сырехѡом, егьсырцьѡм.
Исымчуи, снеилап, сеалагза исымоу,
Ҳазшаз данысзылпѡа – сыхьчоуп.

Са адгьыл сықәнатц снеилап сышзахѡо,
Зны скаҳаргьы, сгылап ѡапѡа.
Азэгьы изҳѡом: «Уеиха, уҳахьза!» ҳѡа,
Урхьымзар зѡахугьы еихауп.

Еицлаброуп, ааи, ацѡстазаара анакѡа,
Ашьыцрагьы шацу узѡом.
Зынза уазпшымкѡа, умала уаакѡхаргь,
Узқѡымгѡыгѡа уныжьны дызѡом.

Иажѡуам, еиқѡтѡом, ацѡстазаара шѡартам,
Ақѡиа даныѡкоу еиқѡхоит.
Илашоуп, иарѡашьѡм, мап, ахырхарта,
Ақѡиарагь амч еиҳахоит.

2009

– Сара еиҫа ныстцуеит! –
Абжы тнацеит арагәацшь.
– Сара еиҫа ныстцуеит! –
Аҫак аҫәеит амжәагәацшь.

– Са соуп еиҫа нызцуа! –
Абжы нарылафит аць.
Иабом иаҫаацызеуа,
Ихжәом, иақәгәыҫуеит амч.

Акака анырхәа,
Иалазеит, ахьаца мгәааит.
Иацәшәомызт ҫнаҫып хәа,
Имшәиит: «Рыбжы ҫаца мгааит!»

Лазара зыцәмачу,
Зхы кәнызшьо ачхара азхом. –
Ианықәха ихьахә-хьачо,
Шьҫа алгы ҫақда иаанхом.

Абжы ҫаҫа нафит,
Иацәымшәеит, иархароуп хәҫыр.
Ақәыҫажәа нкафит:
«Уаниашьа шухаҫашьоу жәдыр!»

2009

АДУНЕИ ЕИҚӘШӘЫРХА

Ҳақхья иқәлан иқәтцит
Итшәахаз адунеи.
Гхак кәрцазар – иақәзит.
Оумазас изынииеи?

Адгғыл иалаз гәртеит,
О, инькәнаго рбеит.
Рымцахә мыцәарц ғартеит,
Ирынкязгы рынцеит.

Иит, ифеиеит, еиҫытцит,
Иангъаца, ианрызха.
Рыдгғыл хәақәа дырҫыцит, –
Хыызла-пшала идырхаит.

Рышьтра хәқәлар хшәартоуп, –
Ҳаибаркуп хайбархха.
Илшәх атынчра ашарта,
Адуinei еиқәшәырха.

2008

АДГЫЛ ЖЭЫТЭЗОУП, АЖӘҒАН ЖЭЫТЭЗОУП...

Адгыл жэытэзоуп, ажәған жэытэзоуп,
Амрей амзеи реитдам.
Урт ирдыруеит, о, ирхытцо, –
Рықәра уазтаар ртахзам.

Амға иқәу рымға иқәыз,
Рымшра рыцыз ирпхаз.
Рыхьз амырзра уалс ирықәыз,
Рыхьз еихазхауа еихаз.

Жэытәи-ғатәи аамта рхаануп,
Урт ирымоуп шахатс,
Алацш ххуп, ацәғьа-абзиа раангьы,
Шәага-заган иаанхап.

Адгыл жэытэзоуп, ажәған жэытэзоуп,
Сжэытэзас, сәоуп хәа ипхьаза.
Шәышықәса, мап, исхытцзом,
Сықәра уазтаар стахзам.

2009

* * *

Агәеисра анеикәтәа, хазхыҗәхәо
Апстазаара шыақәкәап,
Абырг лаша иажәынтыҗәхә
Дызхаанхаша дакәап.

Агәеисра анеикәтәа, – акгыы ыкәам,
Данызааит ауаҗы,
Ашьеикәшара ада итәныкәом,
Ипнашәахәеит еҗәаҗы.

Иазхәапшыртә агәы цәымсахама,
Апстазаара змадоу,
Анызаара ауаҗы дапсахама,
Аҗыстаак дикәтәоу?

Зегь збартоу агәы зегь азеипшү,
Ма мчымхарак ахьзоу?
...Иазхәыцуоу хәхәааихьоу, иахдеипшү,
Хдунеи алахьынтца?

2009

* * *

Саауеит кыр мши-тқи срылсны,
Сыбзиабара ашықәсқәа цхъазо...
Уарҳал мѳоуп ишьтоу ирысны,
Сыццакыргы сшыацәхныслашам сахьцо.

Сыбзиабара амш санықәны,
Азыхь кәеикәеи снеилаҳар снахәом.
Мазоуп, сыдгьыл гәакья сықәнатц,
Мап, сгәатца итызгаргы, стаххом.

Сазхәыцыр стахым иахытца,
Ҳнеикәышларгы, ҳшықоу, – хаз-хазы.
Сажәуам, насыпуп исыцнатц,
Ҳаицәыхараз, – бықаз ба бхазы.

2008

СДУНЕИ МАЗА АШТА

Са сдунеи маза ашта
Шьяц иатцәала икәтцоуп,
Сымфәхәастагы ашьята
Алдоуп, сгәыхәтәы сахьнагзоит.

Са сдунеи маза ашта
Агәашә аартуп, умфәхытц,
Апшәыматцас сшаху гәазто,
Иамыргъежьюа зыблахатц.

Са сдунеи маза ашта
Иацуп ацсуа иказшья.
Сызлабеиоугъы схаштуам,
Стцасала сыкәуп са сшьям.

Аха сашта тбаа дтастцом,
Мап, ашьяц пшқа зшьяеуа.
Маза, гәнахада дымфәсзом,
Ашьяц пцстазаара зхәаеуа.

2008

АИҶАБРА-АИҶЫБРА

Аиҳабра шьтырымхит,
Иаины иаарыдгылт қарала.
Аиҳабра апырымхит,
Иатцоуп, еимырдоит жәсала.

Аитцыбра ныкәыргеит,
Кыр шықәса ирылган иааргеит.
Реиҳабра иныкәнагоит, –
Ихацәан,
ианраамтаз хьзы ргеит.

Аиҳабра рымазаргь,
Рахатыр ыкоуп, иацсоуп.
Ҷахәхәаџтас игылазаргь,
Рышықәсқәа рныцшуам,
иаацсом.

Реиҳабра шьтартозаргь,
Иамамкуа, цшьяала инаскьоит.
Қәра дук ныртцхьазаргь,
Ирымыздо шхәыдам агәра ргоит.

Аиҳабра мырззакәа,
Рыжәақәа еипымкьяуа ицоит.

Аитцыбра змырззақәо,
Адсуара рымдара иахъзоит.
Адсуа абицарақәа аауеит,
Адсуа абицарақәа ииуеит...

2008

* * *

Иануанашьоу апстазаара,
Иуафымсыз разкуп,
Уахыбаамзар атазаара,
О, мѡа лашоуп узкѡу.

Унеила умѡахѡастала,
Итшѡазаргьы, иауз,
Игѡатала угѡазтауа,
Мѡадухауеит, уаныз.

Иануанашьоу апстазаара,
Уи далхѡадамыз ѡазѡгьы.
Иузымдыруаз игѡы итазаауа, –
Тѡыцк ныхшѡалахѡеит азгьы.

Ибеиоуп, нас, псабарала,
Уцсадгьыл пшза Апсны,
Имгѡамтааит шыта псытбарала,
Ианеиѡнаго апсы.

Оума зегьы зыхтызгахьоу,
Абзиара наза азпшыз.
Апсны лаша ахьз тызгауа,
Зегь рымѡақѡа еипшыыз.

2008

АДУНЕИ АНАПЫ ҲАНУП

Ақәа-зы зхытцәтцәо атцых,
Алакытца иатцәоуп.
Иузырбои мазак атцых, –
Иуздыруам еицәоу.

Уахантәарак ҫеихак амам,
Ақәа илеиуа хкәазом.
Цъара ажәған атца бгама?
Ихәәеуа адгғыл хәхәазом.

Ихәхәазом, абжыы цама?
Азы-дгғыл цәқәырцоит.
Ари зхытцроуп, иалазома?
Аарсарам, адгғыл шабартә.

Цақа дгғылзар, хыхь – жәғануп,
Ирыбжьоу зеггы ртәуп.
Адуinei ахатә тцас амоуп,
Анапы ҫануп.

2008

АМШ ЛАША

Атцх-тәца ацамтаз
Амш лаша ҳамтас
Ихәтан имфасит.
Ацшатлакә насыргь,

Амра сзыкөгәыңуа,
Спеицш лаша, сгәыңра,
Ахьышәахәа згымхо,
Исыцнатц сеикәымхо.

Унасыц хьатцзаргь,
Амш лаша ҳацзар,
Гәнаҳада ҳнеилап,
Ҳазбахәгы нафлап.

Еикәшәо разкыла,
Ратәцахә аанкыла,
Гәкаҳарак рнымцшзо,
Ирныхәааит Ацсны цшза.

Ҳажәфан кеикеилааит!
Ҳзыхькәа кәеикәеилааит!
Ҳажәлар цшза мгәамтцааит,
Амш лаша ҳацзааит.

Атх-тәца ацамтаз,
Амш лаша ҳамтас
Ихәтан имфасит.
...Хгәыраз иамысит.

2005

САНИЗ АМШ ЛАША

Насыцла итәымзарггы,
Сыцстазаара хтысла еиларсуп.
Сназыхәо зегь стәымзарггы,
Сзықәгәыңуа – стәы шыақа арсуп.

Са сымшқәа сырзыразуп,
Сышықәсқәа рапхәаггы схырхәоит.
Ицәырқәа-цәырасуа
Цәгъаразарггы, исхызгоит, сазырхәом.

Саиааип чмазаразарггы,
Хазшаз иныхәапхьыз сыцнатц.
Ахыбжа смазарггы,
Испыхъашәо салазоит, сшыыцуам.

Исыгхаша, исыцлаша:
Зегь адхәалоуп сыдгьыл сзықәгылоу. –
Саниз амш лаша
Ирылскаауа рапхәа исыргылоит.

2008

АҒЫЦ

Сразкы иналашәар сдәықәлон,
Сахымкьо мѡа харак сықәлон.

Ари адгьыл сахысрын шыапыла,
Истаауа ахтысқәа сырпыло...

Сызтаауа исымѡыц ѡымтоуп,
Иатаауа ағыц Анцәа имтоуп.

Сызхысхьоу азыхәашь исзатом,
Ағыцгы сапылоит ишсатәоу.

Ағыц иацшьуп сара сгәыгра,
Ағыц иацсоуп сара сгәыгра.

2008

СПЕИЦШ САҘЫЛАП

Сызнысхьоу амѡа сзанызбом, –
Каршѡра мацаран сызхѡом.
Зны сшырагы сықѡкѡеит банызба,
Былапш хаа сықѡкзар сызхон.

Сызнысхьоу амѡа ѡадаран,
Зныхгы ладаран сагон.
Уи сыжѡа инықѡхаз еидаран,
Сзатцымтца сатцан, изгон.

Сызнысхьоу амѡа са сымѡоуп,
Сымѡоуп сызну, сахкязом.
Изнызбало гѡыграс исымоу,
Еигы, еицѡоу хѡа слапшзом.

Итагѡтасыргы, сымѡа харазааит,
Спеицшгы сазхѡыцуеит, иззом.
Изеицшразаалак сапылап, сыхиазааит,
Сапхьяка снеилоит, схынхѡзом.

2008

Заацәоуп рхәаргы, сталоит сымхырта,
Сыдгыл чашәра адагы схәартам.

Са саарыхоуп, ацшәмара збахьейт,
Аимтцакьачае ацхьахәқәа згахьейт.

Ашьха сдәықәлар, башазагы сцом,
Снаршәгы хиоуп, о, схымтагы кәаратцом.

Ашьха атцасқәа амоуп, иажәзом,
Рашта утоуп, – иныкәумгар аузом.

Сдъынць сацшәымоуп, сатцахом, идыр,
Асас ухьзар, иуқәыстап хәтыр.

Схәыдам, тынч сыбззоит, сынхаоуп,
Хыда адәы сықәым, кырхәоуп.

Заацәоуп рхәаргы, сталоит сымхырта,
Сыдгыл чашәра адагы схәартам.

Адгыл ужәра итызгап аеаора,
Са сбаоданым, сталартә ахәура.

2008

ХЫРЦАШЬА ЗМАМ

Хырцашья змоу, ахумырцои,
Умч анақәха – лахьынцоуп.
Улазоит амшқәа иурто,
Тынч иуафьырго – мазоуп.

Хырцашья змоу акгы ухьысуам,
Иухылацшеит доухак.
Иуағашьям шыағакгы узахысуам,
Тәымуп, илнахуеит хәаак.

Ғнак ашацәа уанахырбаа,
Аамта хцарак уннатцоит.
Хырцашья змам узахырцом,
Ацстазаара ацашьяла ицоит.

2008

ЖӘЫТӘИ ҒАТӘИ

Ажәытә – уасхыруп, исхаштуам,
Ағәтә иапшыуп, иузақәгом.
Исафьжь сғынасар, сашытуам, –
Ахақ хара исызгом.

Ажәытә снагәтасыр, сгәы самжьои,
Сызхаану ағәтә еилахәап.
Сыгха сызгәаамыгзар, сыцхамшьеи,
Акгы сахьымзо саанхап.

Ажәытә – саркьалбжьуп иаххыфәуа,
Иароуп ҳаикәзырхо ҳгәыҕеантә.
Патула хрызныкәап иҳаиуам,
Ҳхатә тасгы хшықәныкәо ртап.

О, жәытәи ғәтәи еигәныфәуеит,
Еиғәбаауа сапхьақа сеихоит.
Ағәтә сагәылапшуа снейуеит,
Иагәылскааз сцәызуам, иаанхоит.

2008

* * *

Иахъа хазхымзаз хгәы ишытцауа,
Уатдәы ашара қапылоит.
Хгәырғьареипш, зны хъаақәагъы ғыщхауеит, –
Агәығра хәхьчоит гәышпыла.

Ҳапшыми хгәыграқәа мырззауа,
Ҳәхьеипшу рацәоуп лахьынтала.
Ҳаихьымза-еипымзо, хчоит ғымтзауа,
Ҳаззыпшу ақьаад ианзалом.

Азыпшра – гәтакы-шәкы ахьтатцәаху,
Гәтакы-шәкы аныназа хәқми.
Изқәу даиааип, изқәымгъы датцахап,
Еицлабрала адунеи хәқәми.

Ҳазшаз ишеит ацстазаара ақкарақәа,
Ҳаипшым қазшьалагъ, хшықлагъ.
Ишрытцац ирытцоуп цьюуки аккарақәа,
...Ҳа хдеипш иазхәыцуа еидшықклоит.

2005

Хыхь – ажәәан, цақа – адгьыл,
Хьи-разни реипш хабжъацсоуп.
Хацсадгьыл, ацшъа-дгьыл,
Хақәыз ирхәартә еипш: «Иацсоуп!»

2005

Сызтаху сыртахуп, издыруеит,
Акгы сырзапсамзар, исзыруеи,
Исызхьампшыргы ирыстом гәйбган,
Азэгы исызиргылом ахан.

Санапсатцәкьоу сышькылкра иахәо,
Сырзапсамзар аганахь ихьахәуа,
Сыртахушәа кәзтоггы збахьейт,
Ишхырхәауаз рыжәәа тпахьейт.

Сызтахым – дара ирдыруеит,
Рыгәтакгы мазоуп, идырзом.
Ишкәакәоу рбазом – еикәатцәоуп,
Ашьыцәи дарей еиуацәоуп.

2008

ИСЗЫЦЦӨУ ААМТА

Исзыццөу аамта
агэшә сылахар стахым.
Ихараз –
амѡан изрым сѣацахәы.
Иааигәазаз –
тынч саңымлашеи суахта.
Адуinei сықәзар
иалоуп саргь сыхәта.
Исзыццөу аамта
исзалагзо еиқәхап,
Сразкы иалам
сақәгәыцуам – иаанхап...
Сахьцалак гәтыхак сыщуп,
сеимнадоит,
Санаргәамтц,
къарак саанагом,
избоит.
Исзыццөу аамта
сықәґнатуам: «Умшәан!..»
Иатаххар
сгәыраз еичахап, ихьшәам.
Ихьшәахар,
сгәеисра иналазып, еиқәтәап.

Аха, ус, ашыта нмыжьзакәә
ицарым...
Иҫацәзар,
агәыхәтәгы иахьзарым.

2008

ХААМҢАК...

Ииасхьоу аамта иалагзоу
Ахтысқәа тоурьхуп,
Гәымбыльцьбарала қалазоит,
Ға хаамта иныху,
Агәырғара зцугғы,
Агәырға хьанта зцугғы.

Ғцоит, қазтагылоу аамтагы
Ғахаанзар насыцуп.
Амшқәа шаххыццакуа қазгәамтаргы,
Ғазтысуа қзахыцом,
Ғазықазаргь гәыла,
Иаабойт қазтагылоу...

Иқалаша аамта изырнаго,
Разқы лаша рцеицшуп.
Мғабжара ишнеиуа изырнакуа,
Рышьтахьқа ихьацшроуп.
Хаамтак еицшыми,
Хаамтак қархьыцшыми...

2008

* * *

Схатә дунеи хәыч сара саңшәымоуп,
Санахыбаам насыңгы сымоуп.

Аамтагы сара истәуп.
Сңынң санахыбаау – стәуп.

2008

АПСТАЗААРА ШЦАЦ ИЦАЛАРОУП

Агъаргьалас еипш, адгьыл еикәшоит,
Иаангылар – апстазаара шәартуоп.
Адырды еикәхаргы адгьыл еикәшоит,
Лашьцароуп, нас, иацу амра аташәамта.

Еикәшалароуп адгьыл, иамазаргь хгәаг,
Апстазаара шцац ицалароуп.
Ишапу еипш, амшқәа цәгъазаргь, еилгахп. –
Шьта шәартарак ыкам хамхәароуп.

Адуinei хкы-хкыла кыр аеашоит,
Ари адгьыл апстазаара аңыз.
...Ахытхыртағ игылоу атых дыршоит, –
Антәамтағ игылоу роуп ихьатцыз.

2007

АИРА ЦҚЫМ, АЦСРА ЦҚЫМ

Абжъааңнеицш, ихәлоит, ишоит,
Аханатә еицш, аамта еикәшоит,
Аира цқым,
Ацсра цқым.

Адуinei ду зшаз ҳайтоуп,
Зегь ибартоуп, еимадоуп, –
Аира ишеит,
Ацсра ишеит.

Ацстазаара илацш ахуп,
Лахынтдала ҳаикәшәазар ҳтахуп,
Аира цшуам,
Ацсра цшуам.

Ацсабара атдас ҳнартцоит,
Ианаҳзышьтқаа – ҳгъацоит, –
Ацсы тоуп,
Ҳацсы тоуп.

Ианаҳзеилкаа кыр ҳнаскьоит,
Ианаҳзымдыр ҳразкы ҳакьоит, –
Ҳшьаға ҳшәоит,
Ҳацсы тшәоит.

Абжъааднеицш, ихәлоит, ишоит,
Аханатә еицш, аамта еикәшоит,
Аира цкым,
Ацсра цкым.

2007

* * *

Иацы лахъеиқәран, насыпдарак иамшын,
Азар ашәа гәытшъааган иацы.
Иахъа лахъеиқәрам, насып лашак иамшуп,
Агәыгра бзиа амаҳдап уатцәы.

Уатцәы ацстазаара аангылом, ишәартам,
Аха аамта иара атәы канатцоит.
Ҳашгәыцуа ҳнанагоит анасыпшартае,
Зных цъанат ахь ауарҳал шьтанатцоит.

2007

СЫЦХАРАЖӘХӘАФУП

Сызтәарыма сеиқәышышыы,
Изпырхагада сыбжыы?
Еихымсығыуа игалааит,
Хара сымға сагалааит.
Уи дагықәныхәеит хазшаз,
Иансаҕәеишыа – илашаз.
Ианысзылыпха – сыхьчоуп,
Хара сиетцәахә каҕҕоит.
Иныхәапхыыз сеиқәнархоит,
Ишәипхыызхар стәнархоит.
Аха гәнаҕак кәсымтцац,
Ицәыртцрым хәа исымзац.
Сызтәарыма сеиқәышышыы,
Изпырхагада сыбжыы?
Изынрам, шыта аапынроуп,
Гәыргәәхәашан зеггы ироуп.
Сшәацхәафым, ишәахауеит,
Сшыцхаражәхәафу саауеит.

2007

* * *

Еихызгаз рапхъатәи сшьаәа,
Исзацтауа сазхәыцуеит.
Сыпстазаара еилоуп маәа-маәа,
Сзыхъаз еизгоуп хәыц-хәыцла.

Еихызго сшьаәа сыпхъазом,
Сагъақәгәыгуа исыргылоит.
Чангы сәатта сыпхъазом,
Исызгәмоугы гәныскылоит.

Хысхарак анымпшроуп смахәәа,
О, иалздароуп әа тыруак...
Сыдгылаә еинылап аәа,
Егъсоуроуп антыра.

Снеиуеит, изысшәари сшьаәа,
Снахысып, нас, нхытггы.
Снаршә еипш, ихиазароуп сыхәа,
Сшәарыцаәзар, –
схыцггы.

Еихызгаз рапхъатәи сшьаәа
Исзацтауа сазхәыцуеит.
Сыпстазаара еилоуп маәа-маәа,

Сзыхъаз еизгоуп хэыц-хэыцла.
Аанфасыртак амазаргъ, –
уаф дызхым,
Антцэамта сазхэыщыргыы стахым.

2007

* * *

Сшәом хәа, – уахнаңаар аузом,
Ушьара уанзықәымла ушәартәоуп.
Еиқәшәам аҕәыга дизом.
Адунеи ду иадыруеит шьарда.

Иуатәашьоу умәа ухыз,
Ҙазшаз маза илыпха уцыз.
Уиеицшымхан, мап, иахьхәыз,
Ари уара умәоуп, иуциз.

Арыцхара зтааз – дуашьоуп,
Агәыргъара змоугъы уидгыл.
О, Анцәа иуито узшьоуп,
Иахьа амаалықь дуатәеишьеит, дудкыл.

2007

ИНУМТЫЦ ШНУТЦША

Инутцхьоу шнутцхьоу аадыруеит,
Азбахә умхәаргы аеит.
Угәы анахәо хурдыруеит,
Иухәо неитәхәо уаауеит.

Узнысхьоу амџа уднашәоит,
Уасны узџу хырехәароуп.
Абзиа мацзаргь, уанышәеит, –
Уашьтам, еснагь ихароуп.

Зны ацәгьа уалахәуп, мцымкәа,
Ашьта ушху тцабыргуп.
Ашәхымс узхытцауам шәеицымкәа,
Умала – умџақәа аркуп.

Инумтыц шнутцша уазхәыцла,
Хәшьаракгы натала ухы.
Уныкәа краанакартә иухытцауа,
Изуам, мап, уфатцахәы.

2008

* * *

Азын наскъаган,
Аапын сапылоит.
Амшгъы иагым, –
Саацсара спылоит.

Амза атахамтаз,
Сыдгъыл еилсырхуеит.
Амзаѣа азхамтаз,
Ажәла касыршәуеит.

Атцх-тәца анкбаѣхо,
Амш лаша иацлоит.
Аѣа саньгехәоит,
Аееибнаѣоит дацла.

Ашара уапылар,
Амра хаа ангыло,
Амшрагъ упылап,
Иудкыл, нас, гәыла.

Цоуп, унхафызар,
Удгъыл уацшәымоуп.
Уатцеи-мшны уизар,
Насыцгъы еицшәымоуп.

2003

АЦӘАКӘА АЗЫ АЖӘУЕИТ

Ацәәкәә азы ажәуеит, –
Сара сшабошәә збоит.
Гәтыхак саражәуеит,
Саркарарцггы иқәпоит.

Ацәәкәә азы ажәуеит, –
Цәыкәбаркггы ацәкатәом.
Сааннажърыма сәажәкуа,
Сгәәтеиуеит, тынч сызтәом.

Ацәәкәә азы ажәуеит, –
Ишзышо абоит алақан.
Ацәқәырцқәә ажәлеит,
Абар, иахытәоит ақан.

Ацәәкәә азы ажәуеит, –
О, иажәру интыркәкәә?
Пшәтәы хкыла иқәнатцоит ажәәан,
Ҷамәә-Ҷамәәла еизнаркәкәоит.

Ацәәкәә азы ажәуеит, –
Лакәны сахьақәак збоит.
Зышхәатцас сажәуеит,
Арахь схаҫа сшабоит.

2003

ИҔСЫ АХАЦ ИАКЫН

ИҔсы ахац иакын, –
Иуасиат ихәомызт.
О, илахь цәҕа еикәын.
Ичхауан, дычәомызт.

ИҔсы ахац иакын,
Ацсгацәа иргомызт.
Ихәлон, шыта имш ҕазкын,
Ихәашьын, еилгамызт.

ИҔсы ахац иакын,
Уихьыцшыр – ацәаха.
Иахьяк ажәак иҕакын:
«Умҕахытц, апсцәаха».

ИҔсы ахац иакын,
Ихәра хьаа ихгомызт.
Игәыҕра цәымза аркын,
Иуасиат изхәомызт.

2009

* * *

Ае-ура анырбжьо еипшны,
Ацстазаара хабжьоит.
Ххы хәхәацшуеит зегь хзеипшны,
Ихамнахаанза хабжа.

Хназхәыцлоит аамта шхамам,
Иаабоит ишахзымпшуа.
Ицоит хара хамџа хама,
Иаабом ишахныцшуа.

Ае-ура анырбжьо еипшны,
Ацстазаара хабжьар,
Ххы хашьталоит, ихьшәазаргь, ххьяцшны.
...Хгәабзиароуми хабцъар.

2009

АКӘМЫЗЦӘАХӘАЦӘА РАШӘА

Ихәала, ихәала инықәтца,
Иалтцуа ссируп, иргәацхап,
Жәла бзиоуп, ихом, жәра ақәзам,
Азбахә нафыр иртаххап.
Саура, саура мыхәә!
Саура, саура мыхәә!

Ихәала, ихәала уеиламхан,
Ахьз архап акәмызцәалых,
Нап-қаза, ахахаи, уеитцамхан,
Изран иқам уара уқәых.
Саура, саура мыхәә!
Саура, саура мыхәә!

Ихәала, ихәала игәытгаган,
Зных изшәылогы деырбап,
Уахьихәацшуа зтеитцш иагым,
Уи шинаалогы рбап.
Саура, саура мыхәә!
Саура, саура мыхәә!

Ихәала, ихәала еилымхуа,
Зных изхазцогы деикәшәап,
Мышцәгьак ихьзар цәыкәбарк назлымшәо,

Цшак дацэшөом: «Исыхнаршөап».
Саура, саура мыхэа!
Саура, саура мыхэа!

Ихэала, гарта амоуа икэхом,
Амш уацөымшөан, ихэала,
Көмызцэа згым ауаахэцэагы игхом,
Уашэа еипымкьо ихэала.
Саура, саура мыхэа!
Саура, саура мыхэа!

2009

АЛАСАКӘКӘЦӘА РАШӘА

Шәәха, шәәха, шәмаацсауа,
Сы-бымбылшәә икацсалап,
Ауараида, рашья!

Хаера бзиан уеихышәшәә,
Хаера бзиан уеильшәшәә,
Ауараида, рашья!

Уаахәра аауазаргъ, – ихәартоуп,
Хгәыла бзиаггы хәитоуп,
Ауараида, рашья!

Хтәам, хнацәкьарақәә ласуп,
Махәҗалаггы хәацсом,
Ауараида, рашья!

Шәәха, шәхынапқәә иркуп,
Бырса жәлоуми, ишәыркәкәы.
Ауараида, рашья!

Амра налапхар ицшшап,
Хәкәша-мыкәшаггы лашап,
Ауараида, рашья!

Ласкэыгэлагы хайқэшэоуп,
Хгэы зырфыхауа ашэоуп,
Ауараида, рашья!

Ибыбышза, еитыхэхэа,
Ххья рахэыцтас еилыхха,
Ауараида, рашья!

Нас ианылап адырды,
Уаахэра аауеит хазгэду,
Ауараида, рашья!

Хаера бзиан уеихышэшэа,
Хаера бзиан уеилышэшэа,
Ауараида, рашья!

2009

АКӘАДЫРЕИБЫҒАӘ ИАШӘА

Акъахъ абалышь ианысымтцей,
Еинаалт, абырсаатк ахтнысымтцей.
О-қо-қайра! О-қо-қайра!

Апдын амгәйрха аркымзаауеи,
Ахатца гьеф имцахә еиқәымзаауеи.
О-қо-қайра! О-қо-қайра!

Акылтәарагъ иадымхалароуп,
Ашькылқәаггы адырхәалароуп.
О-қо-қайра! О-қо-қайра!

Апқъахә знапы ианшәалауа,
Аеқазаггы дзырманшәалауа.
О-қо-қайра! О-қо-қайра!

Аегәаракамч еиқырға икымзаауеи,
Ипшь-мгәйрха еибаркымзаауеи.
О-қо-қайра! О-қо-қайра!

Апсуа кәадыр тыхәтцадхарым,
Иамырпшзауеи, сагьадхалом.
О-қо-қайра! О-қо-қайра!

‘Еоуптаршә кацшык натцарцап,
Изқәырцогы ныҳәапхызк нацырцап.
О-ҳо-ҳаира! О-ҳо-ҳаира!

О-ҳо-ҳаира! О-ҳо-ҳаира!

2009

АҢАЦААГАЦӨА РАШӨА

Атцх тцөца амза зхылацшуа,
Етцөалагы, зыжөфан хкьюу,
Ирхөарызеи инацшуа,
Издыруада уаха хзыхкьо.
Уаа, ридада,
Уаридада мақөа.

Гьечаа дукөа дрылымтци,
Хөеишыцөа дышрахөшьоу хахаит,
Мап, аргам аялымтцит,
Мазаргь, Гьечрыцшьынза хааит.
Уаа, ридада,
Уаридада мақөа.

Зацшь Рашөтам дзырымхөеи,
Уахатцөкья Гөацханашь дигоит.
Зацшьаа гьөөкөа рзырымхөои,
Есааирагы рыбжы дыргоит.
Уаа, ридада,
Уаридада мақөа.

Атцх тцөца леалак ддөылымтци,
Маршьанаа рахөшьацха дымшуп.
Зацшьаа ахьырцар рхылымтцуеи,

Ешыра афната лзыцшуп.
Уаа, ридада,
Уаридада мақәа.

– О, лхата дыбзиоума?
– Дыбзиазар ғыхтын дубап.
– Бзыц азиас ҳзыруама?
– Хагынахысп, – Гәымста ҳаубап.
Уаа, ридада,
Уаридада мақәа.

Гьеч-пқа лразкы дзахыңарым,
Лыцстазаара насыцла итәуп,
Цей-мыш длоуп дызхымқәара, –
Шьта Зацшьаа рца Рашәтам дитәуп.
Уаа, ридада,
Уаридада мақәа.

Ҳцоит аҫаца дхаманы,
Сазны-шьха нахыс – хамға аартуп.
Бзыңын хналсит заманала,
Ҳсасцәамзаргы, гәымаа ҳартәуп.
Уаа, ридада,
Уаридада мақәа.

– О, лхата дыбзиоума?
– Дыбзиазар ғыхтын дубап.
– Гьечаа дуқәа дреиуами.
– Илышьталар – Гәыма дҳартәап.
Уаа, ридада,
Уаридада мақәа.

АҢАМЧЫЗАХҰЫ ИАХЬ

Қампырлыхзаргь, ачбарлыхзаргь,
Цөгъа ианаалоит аҗамчхэы.
Имхэа-мырза иахъа амш нухзаргь,
Иурхиазааит, – иутахын.

Акгыы еиџыргазом ианалух,
Алакэымхэ, абнараса,
Абгызырхэы анылух,
Ацэа ахыхны инкацса.

Иџахъеит хэа анугэахэуа,
Аҗамчызахра уеазкы,
Егъунамташеи агэахэа,
Иназап, нас, угэтакы.

Атцдагы сахтан лыхуп,
Акэырша аачаста умбазо,
Ахатца җамчы асахъа тұхып, –
Ссирк ауп азахыста ззо.

Егъамазарц антцыра,
Иҗкэымшэышэазарц аџера, –
Ианахьугза ицырцыруеит,
Ацэа чыда – амацџа.

Аќамч ағы цырцыр иацшыми,
Иузаќәымтхо аццатца,
Атцда акылгартә иазцшыми,
Аачалыхла еилатца.

2009

АҢҢШЬАШЬАНА АЛЦХА

Ацикл аҕнытэ

1. Амархэац

Аеыхэчара иадымтуаз етцысын,
Аехэытагагы бзиа иабон.
Лапшы цэгьак ахымсыр, иаанфеасуам,
Иазхаит, апырцэқэагы рпон.

Аеы-ццышэ ахьнеиуа ипаць-пацьуа,
Аеышьашьана алцха цшьа зцу,
Амџа ианым ихьахэ-хьачо,
Аеы-нади еипшыим иахьцо.

Аеы-нади азухэар, уиашам.
Ае-ура анырбжьа изызку, –
Аеыџ аназухэа уџашьом,
Аеыџ ауп уажэ ағэра зфеаку.

Агэыгра зыдхэалоу аеыжэла,
Агэашьамхгы гэгэоуп амархэац.
Аеыџ-чкэын, уацэымшэан, уеыжэла,
Азбахэ рахап измахац.

Ныкәагоуп, хәа ағәра хумшыын,
Еидаразам, мап, иазыцшу.
Агылара мацзаргь икәнумшьян,
Апсуа җы аора иазшоуп.

Абар, иахья хышыкәса иртҗысит,
Инакәтта акәадыр амархәац.
Аеыѿ қәыпш азыхәангы хтҗысуп,
Уеыжәла, нас, ахьзгы урхарц.

2009

2. Рацхьаза иѿеит аеыѿ

Ршьапышьтыбжькәа адгҗыл ианыѿеит,
Аеказацәа неиуеит, еипхныѿеит.
Атцкьарта аанрыжыит итрыс,
Иакәшан итало ианрацҗыс.

Еггыѿроуп аеыхәа насыцла,
Аеказагҗы ччацшькҗы наиҗыкәлап.
Ацхья ишгылоу иназар,
Азбахә рахап хараза.

Ишақәныхәоз аштә интытцит,
Зшьапышьтақәа амѿа ианымтҗуа.
Рацхьаза иѿеит иахья,
Иныкәгоуп, мшызхә иазырхә.

Дахылапшуан, дацын аеыхьча,
Иахьгылоугҗы алапш иацәыхьча.

‘Еырыѳроуп, иалоугъы рбап,
Ацхъахә агар иеырбап!

2009

3. Аеыкәаша

Кәаша-кәаша, еиҫа кәаша,
Кәырша-кәырша, еиҫа кәырша.

‘Еырба-еырба, еита еырба,
‘Еырца-еырца, еита еырца.

Ццакы-ццакы, еита ццакы,
Адәықәлара иахыццакуа,

Ишнытцкьара игылами,
Ианытцкьагы – иаангылома!

Иазалхыми атыц цшзагы:
Ашьац иатцәа, адәы цшзагы.

Аеырхәмарра иазшазароуп,
Аказара кәзшьазароуп.

Насыц лашагы аманда,
Егьдәкаршәразазааит амарда.

Аекуацәгъа азырхәарым,
Икьаеҳазаргь анырхара.

Шъапы чапа, шъамхы ттары.
Аеықәтәарагы хаттароуп...

Ҷырхауп хәа ирымшьароуми,
Аеырхәмаррагы – псшьароуми.

Гәтәи-гәтәи, чараз-чараз,
Инықәтәиарагы – чараз-чараз.

Еицлабразар, еицлабразает,
Апхәхәқәагы амазаает.

Ҷырба-Ҷырба, еита Ҷырба,
Ҷырца-Ҷырца, еита Ҷырца...

2009

4. АҶантца

Ачарашәа цымтәо инафует,
Харазаргы – рлымха итафует.

Еихсығъзауам аркәашага,
Агәырғъараф иарбан иагу...

Еицыкәашоит рпызбеи пхәызбеи,
Ирырташам урт анызба.

Зуафыбжара шыта интысхьоу,
Аеырхәмарраф абаз шытызхуа,

Аеказаггы деыжәлеит ддәықәларц,
Деицгәарымтџеи ифыза, иқәла.

Аеы паць-паць, тјас еиламга,
Интытцыргы ишкәаруа дамго.

Аеыбґаказа цәгъа деинаалоуп,
Иацсуа маґәа цшзоуп, ицсы алоуп.

Днацшы-аацшуа ишьґахь, иацхъа,
Иныґцакшәа апшәма дипхъеит.

Дназыхәазгы дақәшахәтхеит,
Сас-дахъуп, нас, игәы рахәтхеит.

Иеыццышәгы ишьхәа аирбароуп,
Аґацабара ауп, хъзы игароуп.

Аеыз амардуан ифхалеит,
Ишашьцылоу убартә, – ахала.

Аеыкәаша иалоу рбароуп,
Имшәакәа, ишхалаз илбаароуп.

Сас-дахъуп, шәымґак ахимырґцит.
Анагақәа рґцеира имырґзит.

Дышхалаз еицш дналбааит длахәыхза.
Излымшаз – дсас-дахъзаргъ дыґенахзом.

Аеыз – аґанґа зырґазгы
Иадырын ахамґа шахәґазгы,

6. Анадн

Ушьхәа арба утахызар,
Агәра шақәуршәуа абарым.
Уқамчы нахкья утахызар,
Агәра иахо иццакрым.

Акәарра шацәымгү анычха,
Ҷеимаа шагумырхо рбоит.
Аеыџ, азухәаргь, уахьгехәо,
Ҷыџк еипш, мап, иеырбом.

Азлагарахь амџа адыруеит,
Иачхашт, иакәутцо агоит.
Азыцгара –
 акәара ируеит,
Иалшоит, айдара аанагоит.

Ақәасаб-хәы тамзаргьы, имхо,
Иакәымзаргь асырма-ххәа қәтцаны,
Атәабаш кәадыргьы азымхо,
Ахәытцласа татцаны.

Иузадбалом леишәа мҶеыграк,
Уақәтәаз,
 итцго амаҳмыз.
Уахьнахәапшуа –
 иубац Ҷеыгрупп,
Уақәгәыг, айдара иазкыз.

БАСЛА ХЭЫЦЫ

Иамоума азиас хархэашьяк? –
Ашьхарахь ианлеиуа ақәа,
Басла хэыцы амшын ду архэашьеит,
Амра хаа рҕацхозаргь ахәқәа.

Басла хэыцы ахы ахытцнахуа,
Зынзатцәкьагы ихарам,
Зхытцразар, атцлақәа ытцнахуеит,
Иқәнажьюеит алыкь акәара.

Басла хэыцы алеишәа цәгьамзаргьы,
Акәарақәа ихымтыр рузом.
Ацақәа ҕырбга иагозаргьы,
Шоуразар – абжыы уахазом.

2009

АМРА АМШЫН ИНЗААЛЕИТ

Амра ашәәхәәқәә хыпшшәылан,
Амшын-гәы иахыгзан.
Дрыдызбалон сыблашәәла,
Сыбзиабара мазан.

Амра ашәәхәәқәә амшын ихиалан,
Иахалашон, ипшзан.
Хәыцрақәәкгы срылан схала,
Сагырхәон – сааныжыны шәымцан.

Амра напсыргәытцак ианзалом,
Егьххалашам азмьжь...
Амра гәыбзыг амшын инзаалоит,
Ашәәпшь хаа наҳазныжь.

2009

ААЦЫНТӘИ САХЪАК

Аацын амра гылоит игәыбзыгуа,
Адәы иатцәа азаза аҫахәуп.
Ажәтцыс ҫыхан ашәа еихсыҫуам,
Атра канатцар аҫахуп.

Ашьыжь амра абла ччозар, –
Ашьац иатцәа азаза ахыкәкәоит.
Ахәы цшза амра аҫаччозар,
Қәаршәы гәгәак аҫаанахаргыы ихкәоит.

Игылаз амра цхоит аказшьала.
Цәыкәбаркгыы аанхазар ишанха,
Ҳаскын бҫык инақәкәашап цшьаала,
Иахнақәтәаз еиқәхашам шамаха.

2009

АПҘТА ИНАЛПҘХАЗ АШӘАХӘАЦ

АпҘтақәа ажәәнан рҘәахызаргь,
Адгьыл амра иазпшуп.
Ажәәнан цқьахарц атахызаргь,
Амш еилгар, – илашап.

Амра пхашья-пхатцо ицәыртцуам,
Избо еипшым апхыз.
Ажәәнан агәыгра ацәызуам,
АпҘта шхылаз инхытцп.

Иапшаазар акәхап еимкьарак, –
Иашьтан, амра пшаауан.
Иалпхеит, иаанамгеит кьарак, –
АпҘта хгәы тнашьаауан.

Мап, уажә апҘтақәа пхьяцам,
Аха амроуп адыжәара зтәу.
Иқәыпхеит гәыгра-шәкы ацны,
Згәы цшқа пхарала итәу.

Снеиуеит баагәара дук сеадкыл.
АпҘта иналпхаз ашәахәац
Акамеипш иаларсуп адгьыл.
...Ҙынч ихәуеит амархәац.

2009

АТАМА-ЦЛА

Зны пыткэыр цшқан игэылцит,
Ианазха ашэт цшза ахылцит,
Аблақәа тыцхо.
Зны инытцхахаз цла-жәлоуп,
Ихымжәац, изражәуеи,
Агъама хаа ргәацхоит.

Мап, хара имгакәа,
Зааггы, ацшәма имырбакәа,
Уеигәыргъартә сынтәа,
Атцла ашәыргыы фәлеит,
Апшәма дхәыдам махәфала,
Иатәасшьом дантәа.

Атцла адацқәа еибарххаргы,
Иафсуа ашәыр хаа ргәацхаргы,
Иақәшәеит – иаарычхап.
Ағәамаға хамтоуп,
Амш иахнәтеит, иархамтоуп,
Илеипшым атыцьха.

Зны пыткэыр цшқан игэылцит,
Ианазха ашэт цшза ахылцит,
Аблақәа тыцхо.

Нас, ишнеиуаз ишэырхеит.
«Ижэуеи, сымахэқәа шэырхәеит,
Амра хаа зғацхо!» –

Гәалак цэырнагом атцла,
Амчгы гәғазароуп дацла, –
Иалазоит, ирбоит.
Ихьыхәо иатцоуп еидарак,
Мап, ирныцшуам хьантарак,
Амахэқәа ыырбоит.

2009

* * *

Ацәа хаа иалтцызшәа, иҕыхеит,
Ҥагалан иацу апша.
Иақәнакыргы ахы азғыхуам,
Алеишәа арцәгьеит ианша.

Амҕақәа апссоит ҕымсагтас,
Быбыцкгы рныршәлам уахыцшуа.
Аштагы ацқара агзам,
Адәы иатцәа алхны икшом.

Атцлақәа еилнахит иахыгылоу,–
Рыбгҕежкәа рымтдан ишьтоуп.
Игәамтцүеит азиас иахыгылоу:
«Азиаси апшеи еимадоуп!»

Рытцака азиас ихцсало
Абгҕежкәа ама иццакуеит.
Атцлақәа ирешәазаргь, рыцсалоуп, –
Азиас ргәы еибанаркуеит.

2009

АМЗА АЗЫ АХЪНАРШОИТ

Агәыр-тҗар каршәзар иубартә уахънеиуа,
Атцых-тҗәца ықәха иахьцо илашоит,
Азиас баша ихыршәлоу иреиуам,
Зәызкәабаз амза азы ахънаршоит.

2009

* * *

Ишеихырхэо амра ашэахэа,
Ихьааргозар, рыбгақэа хэап, –

Абар итцэихьеит шыта абгьқэа,
Цъара-цъара иөежьхеит амхқэа.

Инықэблаа ицаргыы ашыац,
Ихэларгыы, ишароуп ишшац.

Адэы иатцэа еинылап өапхьа,
Ацстазаара аанҕасуам иахья.

Ацстазаара шцац ицалоит,
Изқэашьу, иахьзац ахьзалоит,

Иацыршаз п̄кароуп иапу...
Ашыац-пшқа аагага, итабуп!

Цэгъаршөым, иукэгаз абаапсы,
Абгьөежьқэа ирхоутцеит рыпсы.

2009

АЗМЫЖЬ ХСАХЬАҚӘА ТНАХУЕИТ

Саркьоушәа схаҕсахья знызбало,
Азмыжь тцаула схыцшылоит.
Сзашьтеи хәа зыхәашьык хыстәалом,
Азмыжь еимыздоит лацшыла.

Сзеитатцуам азиас цха хымзаргьы,
О, ассир улацш узакәгома.
Ацшзара аҕстаа итахымзаргьы,
Цәгья зыршо хара изгома...

Ашьыжь ацсабара аңҕыхауа,
Азмыжь амырхәага хыцхалоит.
Изырхәашьуа ихы изҕыхзауам,
Ахьз цәгья ихымтцуа иххалоит.

Сывараҕ лапан-тцлак снатцагылт,
Ацаҕ ҕыбгом, – хашьтнахуеит.
Амахәқәа ашәшьыра ду рытцакуп.
Азмыжь тынч хсахьяқәа тнахуеит.

2009

АДГЪЫЛ АЗЫ АЖӘУАН

Ашьяцаагага леиуан иацы.
Адгъыл шгәыџуаз иаанымхеи, –
Мап, илеиуаз азымхеит,
Уаанзеипш иазыпшым, иахәоит азы.

Ашьяцаагага иалшаз абом,
Хаскъын бгъык мқәацазар,
Адгъыл иқәнакыз канзазар,
Цәаакырак змыхәаз адгъыл шабон.

Ақәаршфы хкәазом, илеиуеит џапхьа, –
Апта хытџауам ажәџан,
Изышоз адгъыл азы ажәуеит,
Хара инцәытџхоит амра ашәахәа.

2009

ХКААРАШЬТЫН

Адгьыл ужэра аеафра аанашьтит,
Ацшэма дгэамтцау лапкыак дашьтам,
Иаацсара ицылеит сынтэа.
Аамта цшуам, ацьыкэреи теигалт,
Акэынць дагыашьтам, – ацхэ тигеит,
Заа еизигеит атэа.

Ацшэма ирахэ амхы гэартан,
Аанда иажэлеит – ирмоут хгарта,
Икам тэысала иехэартэ.
Рымчкэа анцыршэа амхы иавсуан,
Дэык рыцшаар – тыпкафэ иаанфасуан.
Цэыкыа ихынхэуан хэылбыгеха.

Рымса ишыкэу ршьафа дроурын,
Ацхэгы еикэыртцеит, – хаскынк роурын,
Иакэшэар ртахын хкаарашьтын.
Дгэартеит – ацшэма дазцшын рымса.
Аамта шааиуаз гэыграк рыман,
Рыблакэа иархэон: «Хнашьты».

2009

Тынчразар ашьхақәа рымта, –
Иахыцом ашьхақәа ртас.
Аптақәа ырытақбуа ырыцоуп,
Асымкәыл ихнамөеи зынзас.

Ашьхақәа рынарха пышәоуп,
Асымкәыл рыбға азыркәуам.
Атлақәа ракәзаргъ, – ианышәом,
Иаиааиуеит рымч еизыркәкәа.

Азынра алеишәа цәгъахазаргъ,
Шьхатәыла иамам гәырфас.
Псатлақәак амра иазхьуазаргъ,
Игәыглап, аптақәа мөасп.

2009

ХЭЫЛЦАЗТЭИ САХЪАК

Уажэ ацтақәа рылахь еикәуп,
Ацтақәа цом еишьтала,
Иаркаразшәа амҕа изкәу,
Рееитцых ацста италоит.

Рацәакгы аеарцәгьом ацша,
Иамҕатә аршәаа инасуеит.
Иагәамцхар – ицәгьоуп ахыцша,
Ашьтақәа ааныжь имҕасуеит.

Шәарахуп, иацәшәашам ахәа,
Ашьха дырцәажәоит рбызшәала.
Абар, уажэ иаатгылеит аеацә,
Аршәаа бжыы цәгьазан, иаршәама?

Алымхақәа нкыдтца изырҕын, –
Арцәаа тнаргеит ацшалас.
Ргәатцга ҕнатцәартә итцарын,
Егьналазт аҕауа ишалаз.

Аеазәггы аган днахьыцшит,
Иабцъар аннақәик шәарыцаҕк.
Аеацә еипш, цақьак днаҕацшит.
Дхысит. Изымхәеит: «Ирыцхауп!»

...Итрысхъан, аеацә-лас цахъан,
Амфа ианыршәла инеиуан.
Ацтақәа хытцт, лашьцахъан,
Ахысбжыы алымха итыоуан.

2009

* * *

Рымаҗәә җеижкәә наршәырхын,
Рымахәкәә хахаза ишгылаз,
Мап, иумхәан:

«Машәырхап!..» –
Ашкәакәә хтаркит иаазкәылаз.
Атцлакәә ашкәакәә иҗалахауп,
Атцлакәә ашкәакәә еилахаит.

Атцлакәә атцаа ишыцәгылоу,
Азынра ахыҗа гәгәә рхыргоит.
Ғымтзакәә, тынч еилагылоуп,
Зныхгыы оума рыхтыргоит,
Рдацкәагы ытдыжәжәә икәнатцартә,
Апсаатәгыы рымахәкәә ирыкәнацартә,

Пшатлакәк аҗырцәгыа иаацәыртцуеит,
Иархәоит, ирымҗазо хәаха,
Ахыкәалаа зыкәшәаз еидш ирцыртцуеит,
Ғахагыы рызымтоз хәаха,
Азныказ артәаа тнаргазаргыы, –
Ицеит, агәыткәа ианаргазаргыы.

Ашыхара атцас узацыҗлом,
Иахзыркәоз апшатлакә еихсыҗыт.

Ашьхара бжыцэгъак ахыѳуам.
Саршанхеит избоз асахъа, –
Рхала ацста италаны,
Инеиуан ѳ-мышэхэыск еишьталаны.

2009

* * *

Ашта икәгылоуп атцла,
Ауреипш, дац-пашәлагь иазҳаит.
Амшцәгья ацшатлакә аннацла –
Амахәқәагь хжәашам уаха.

Ацхын – амцангы шәшьыроуп,
Ацшәма днытцатәоит тынч.
Ашта ашьац пшқа кашьшьыра
Днықәпшуеит, дақәйтуп ицьынць.

Дәыкаҗ иқәхазшәа ацәхәыра,
Амахәқәа бғыкгы рҗазам.
Цшзала, аадын хынхәыроуп,
Адгьыл ацҳара ахьыгза...

Ацых иамамшәа гәтыха,
Иашьцылоуп, иқәха ицоит.
Цшоуп ирызымто таха,
Амахәқәа азын рыхьзоит.

Ғнык аценцьыр тбаа иадхоит,
Ахьта иакыма уаха?
Руак запырымтцуа, иадхалт.
Избан, ифонапшыр затахха?

2009

АПСУА ХАУА

Апсуа хауа кэымшэышәуп,
Сыпсадгбыл иазшоуп, илбаада.
Зыхьтцас азиасггы хьшәашәоуп,
Уааныкәа, апшалас унда.

Апсуа хауа аргама,
Угәатца итгытцуам, иартәуеит.
Азбахә арахь уаанагама?
Абар, кармацдыскгы җәнатәуеит...

Апсуа хауа цстатцагоуп,
Изхылтцуа апсабара уаарам.
Амәа уқәлар – шьхацагоуп,
Угәеисра иацуп ара.

Апсуа хауа цкәа зәыдоуп,
Наңьнатә иунархәоит уҗахәы.
Ахьчара уалцшьяс иудуп, –
Иуццпраа уагоит ушьамхы.

2009

* * *

Ҳаццакуеит. Ҳашьтоуп ҳзыхъзаша.
Ҳаццакуеит. Икаҳтәоит аңхзаша.
Ҳазхыццакуеи? Ҳхы ҳазтцаауам.
Иаҳтәахуеит, хгәалақәа цөыргам, –
Ирбазом, ҳаацсара шзыргам.
Ирхароу, зеггы ирыхъзауам.

Ҳаццакуеит. Ҳаццакра ҳахәар.
Ҳамҫахытцп, иоуеит уи ҳаха,
Ацшья-тыц иахуггы ҳаитаап.
Ҳаанхарым, иацаҳтцап ҳамҫа.
Изыхәтоу ҳазбахә раҳама?
Ихьшәазаргь, иазхәыцма ҳахәтаа?..

Интцәарым, ҳақәыз, нас, ҳамҫа,
Ҳацәшәарым. Ҳхымкьарггы амур, –
Ҳназеит ауп, ҳзахысуам аҳәаа.
Лахьынтцоуп. Абцъарқәа тымкьеит.
...Иццакуан гәнаҳарак рхымкьеит.
Хынхәышья рымамзаргь, рхәааит.

2009

* * *

Ҳазшаз, ҳгәәта, улыпҗа ҳата,
Ҳқазшьа ссирзар, ҳақәыршәа ихәтәоу.

Ҳазшаз, ҳшата, псҗазаарак ҳауроуп,
Зразкы кыәҗу, имҗа узроурым.

Ҳазшаз уоуп, уаххылапш, егьҳақуп,
Адунеи ҳақәзар, – ҳамҗагы ҳақәуп.

Мцак нықәсыргь, адгьыл еиқәхароуп,
Пша-гьык асыргь, амра капхароуп.

Қәаршҗык леиргь, азиасқәа хытцыргь,
Ҳа ҳамш ҳашьҗаз, анақәгы хытцып.

Ҳазшаз, уҳацыз, ҳаҗстаахә дхаразаяит,
Дҳақәга, ҳажәҗа днықәца, дҗаҳәзааяит.

Ибжы ихәларшә, ҳгәыгҗлоит, уаиааироуп,
Ҳапсы уапшәмаз, ҳаиқәырхә уааироуп.

Ҳазшаз, ҳшата, улыпҗа ҳата,
Ҳзыпсоу гәәта, ҳақәыршәа ихәтәоу.

2009

* * *

Ирдырааит бзиарас исымоу,
Иацрымшәо ишацу сказыша.
Аңгала снамтар сзышыцьылоу,
Баф злам абафдан хәа сшыа.

Разкуп, – аңстазаара сыта,
Сшыафа неихызгеит цхьака.
Афнеипштәкья амфангы сшата,
Хазшаз, сыгәтакы сапумыркъан.

Сдоуха – сыңстазаара апышәа,
Усмеигзан, сзыңсоуггы дырба.
Субарггы сылахь еиқәушәа,
Усафымсын, исымам фарца.

Зны аймак хәургь, хәинышәап,
Хмеиканроуп – зтәы иазырго.
Мшаенеипш, исыгумырхан ажәа,
Ихатца, иароуп зыгәра зго.

Ианызба аңстазаара агъама,
Спышәала сгәы самырга.
...Аңсра сыңнамшәац макъана,
Саапсеит, схәазом, исыкәга.

2009

Ииасхьоу хьамцшааит, –
Ииасхьоу ембацшаап.
Ацхьа ицаша,
Ашьтахь ицаша,
Ханеилшэшэо ханымшэаргь – хажьжьоуп,
Анышө-аза хьшөашөа хабжьоуп.

2009

ИСЗЫЦШУ

Ашара сапылеит гәырғада,
Амш, уатгәгы пшзала ҳаикәыршәә.
Ианырхәоз: «Ипсыда, инхада?»
Аамта цагәышьеит ҳаилыршәшәә.

Тынч ашта сынтытцит, сзыршәозеи,
Итхны ирзымгазеит сдац-спашә.
Арыцҳара ҳалтцит, ихьшәазаргь,
Хтабырггы рзымтәахзеит интаршәә.

Шьта сапҳьақа каршәроуп, еиужьуп,
Шьац-пшқа иаттәараны икәтцоуп.
Ҳахызбаауаз ықам, ҳаизныжьуп,
Сьдгьыл пшьа Ацсуара ахьыгзоуп.

Сгәы тынчзаргь, гәеанызаара шсымоу,
Снеилароуп, сацклапшуа сшьаҫә.
Адуinei ду сара исзыпшума,
Аамта иацәызгароуп аҫә.

Тәгәтасрақәак ацымзаргь сымға,
Хымдада, икоуп сьзхьыпшу.
Мышкызны ашарккамтаз санзымаа,
Сизар – саниоит исзыпшу.

2009

* * *

Ҳзықәшәалакгы гәыҭрак ҫамаз,
Ҳзыниалакгы, ҫамш лашаз.
«Иҫазкру ҫдунеи ду амаа?»
Егъазхәыцуа рымч-рылша,

Цьоукы ашьтоуп аетдә кыдцаа
Иааргарызшәа рхы дырбо.
Ахьшьыцбеипш, ицоит инытцпраа,
Изықәтәо махәык рымбо.

Зегь ҫаипшымзаргь, хьышьтрак ҫамаз,
Ари адгьыл ҫашьта аныз.
Егъа анытдыргь, ҫақәыз ҫамѡа,
Егъа анхалап иаҫзыцшыз.

Ҳзықәшәалакгы гәыҭрак ҫамаз,
Ҳзыниалакгы, мап, ҫаапсам.
Ианҫазхымга, – баша ирҫәама:
«Адсра бзиа кыр иадсоуп».

2009

* * *

Амра гылоит ишгылац,
Егъташэоит ишташэац.
Амш саңылоит сшапылац,
Сшьаеақаагы сымшэац.

Ҳацхьа ииасхьоу ххаштрым,
Даргьы ан илыхшеит.
Ҳашьтахь иааиуа ҳархаштрым, –
Лахьынцала ҳаршеит.

Ацхьа иишазгьы мгэамцроуп, –
Ианиешэа: «Иазшэырха!»
Хрышьтагылазаргь, ххьамцшроуп,
Ҳаеҳэара анҳмаҳа.

Енак хзыпцэазар, ҳзахысрым,
Аха уанза ҳдалап.
Ҳгэыглап – рыцҳарак ххьысрым,
Ҳамгэырфартэ мазала.

Амра гылоит ишгылац,
Егъташэоит ишташэац.
Амш саңылоит сшапылац,
Сшьаеақаагы сымшэац.

2009

ИСЗЫЦШУ ЫКАНАТЦ

Исзыцшу ыканатц сыкоуп,
Сымѡа хара сықәуп сыццакуа.
Аханатә сшашьцылоу сныкәоит,
Избо зегь сызгәакьоуп, срызгәыкуеит.

Исзыцшу ыкамзар, – сыкам,
Инацшуагы игәартарым санца.
Сығәхәара иамамзар цсыхәа,
Сшыхнымхәуагы хяаргарым зынза.

Исзыцшу ыканатц...

2009

АНАСКЪАГАӨ

Сааит «назаза» хәа уасхәарц,
Ғымт, сноухагыларц шөымтәк.
Заа ухәәсзаргь, уеитасхәарц,
Гәыгран узхьымзаз ахәтәк.

Смааит анышә бымбыл уастарц,
Снықәгыларц гәагшақә угәы,
Рыблаз шуқәыртәо гәастарц,
АгәатцаҒы хаштрагьы зқәым.

Сааит «назаза» хәа уасхәарц,
Сааит унаскъага схынхәырц.
Ухьзала тцлакгы еитасхарц,
Амтцан азаза нкахәырц.

Смааит анышә бымбыл уастарц.
Сааит «назаза» хәа уасхәарц...

2009

АКЪААСБЖЬЫ

Слымха итафуеит сзышыцылоу,
Исызгэакьоу абжьқәа.
Схызхуа сгәатцаҕеицылоит.
Ибылуеит ацәашьқәа.

Бжы гәытшьяагакгы нафуеит,
Ихәаеуам агәырға.
Амш цәгъахеит, асырхәы ауеит.
Хагәтакы ханыриа!

Мап, еиқәтәом абыкьасбжыы...
Ирылскааит акзатәык, –
Ғыц игаз акьяасбжыы,
Еиқәырхагоуп уатцәы.

2009

* * *

Акәаш-мца згым ахәыштәара,
Сеицшуп, сгәы сантахәыцуа,
Ага тынч анакә анхытца,
Сгәалака сдәықәлап еимдара.

Ихытцаум, – ацтақәа ццакуам,
Ашьха касышшәа иахаршәуп,
Амрагы ацтақәа ағаршәуп,
Абар, ағаанахоит ақәа.

Ацхара зцу ахәыштәара
Сеицшуп, ианамтәа – сыхьшәашәап,
Сзымқәацо, сзамға нташәашәап,
Сгәатца цымтәәшеи, хжъарам.

2009

НАПБЗИА

Напбзиа сыхъзуп,
Иаартуп са смаѣа.
Напбзиа – сыхъз ауп,
Игэнышэкыл сxy-сѣы.

Шьяпымшла снейуеит,
Иџышэоуп сшыаѣа.
Санрықэшәа исеиуоу,
Ҳахымзои аѣа.

Схы сызѣыхзом,
Еиласхәар стоуба. –
Напбзиа сыхъзуп,
Бзиарак сырба.

Сагъырманшәала,
Ҳазшаз, иугәарпҫа.
Снапы ианшәало, –
Разкуп, сеиқәнархап.

Снапы иакызаргъ,
Исымпытцшша ицар,
цырғымцан еиқәызаргъ,
Сарпҫхом илашыцар.

О, сымшра, спышә,
Насыңла исзырша.
Ихнымхәуа санышәап,
Разкүп хәа исшьап.

2009

СҒЫ ИҘАМЗАРА СУМЫРҘӘАН

Изымзысо ағба ду стоумтқан,
Исзымдыруа санажь, саҘоумтқан,
Сгәатца җызшьааша сумырҘәан.
СымҘагғы җааршәла ихумкбан,
Ҙазшаз, зегь зымчу, сымҘахумкбан,
СҒы иҘамзара сумырҘәан.

Ихьшәашәаза акарс лашьца стоумкын,
Ахара ду сыдҗара хҗоумкын,
Мап, аға млашьҘы дсырҘарым.
Зны змыжьк сыххаларгғы, сҒоумҘәан,
Сызхыҗроуп, уызсом, хәа соумҘәан,
Зыбларак сақәшәаргғы, сҗахарым.

Ииасхьоу еднхәа узрыҗом,
Узхылаҗшуа ныкәга ишраҗәоу,
Ируа иақәымшәо еилоумырхан.
Изымзысо ағба ду стоумтқан,
Исзымдыруа санажь, саҘоумтқан,
СҒы иҘамзара сумырҘәан.

2009

Лахъеикәрак ськәыршоуп,
Ччацшьк зәықәу хафык зыцсоузеи.
Сьцсадгьыл сакәыхшоуп,
Ааи, сшақәитү гәыцрак соузар.

Атцеира хьамтцзакәа,
Иааит ацсуа тарчеи нарылцаа.
Хәурак итамтцзакәа,
Иааит рыжәлар ацсра иахырпа.

Мацәаз итаркзазаргь,
Кыр шьарда ишырхуаз рыцгьы...
Ргәы итаркзазаргь, –
Ргәы иамжъеит, агәыцра рыцын.

Лахъеикәрак ськәыршан,
Сцон, зхьыцрак иагон сзыхьзаша.
...Ирхәы, исыкәыхша,
Аә итцасцалт, быжьрабыжьтәа ицаша.

2009

* * *

Иузадкылом ашьанца,
Апштэы ахыггахьеит.
Еидара хьантоуп, иатцоуп, –
Шә-хтыск ианиахьеит.

Азхыцтрақәа ирцэынхазар,
Иазгома аҗарз.
Каамет ахнагахьазаргь,
Акчырақәа хнаҗарц,

Ашыцламшә ашәнатцазаргь,
Шьга ақәра аззом.
Апштэы иатцәа ахьыгзазаргь,
Иахыцтәкьёу мазоуп.

Иатцәала еилаҳәазаргь,
Ахаҳә – хаҳәуп.
Гәырҗак азынхазаргь,
Ахаҳә-гәы хаҳәуп...

2009

АКӘЫҒА ИМШРА

Ажәала ахәра зыргъоз ауаф-хатәра,
Хъзын дзышьтаз иара малс.
Аамсташәара згымыз, излаз абафхатәра,
Иажәа кылхын абырцкал.

Ашьа зыбжьаз адауапшькәа еинзраалоз,
Иажәа ртәышьақа еиқәнархон.
Атцабырг иашьтаз, қазшьала ирнаалоз,
Ғарғыы беиагыы нирхон.

Ес-шар бжьақазара згымыз акәыға,
Дниаст. Дхәызжәзеи иаха?
Дызхымзас итәышьақа дизаап ауа,
...Акәыға имшра ааныжьны дцахъан.

2009

ШӘЫШЫҚӘСА ИРТЫСЫЗ

Шыбыжыагәы нхытдызшәа иғарымкәа хтысла,
Иааңалшьейт аҳкәажә, - шәышықәса дыртысит.

Дныхәоит аҳкәажә, лгәы ңшқа дынтахәыц,
Лгәыр ңар аңа инкылда арахәыц.

Ласалых жәлоуми еитцыхны илымңоу,
Ғеразуп, дашыңылоуп лхыы напқәа ахымызо.

Шыңа иазхиоуп рахәыцла ахәара,
Ааи, иаңсоуп лнапкымңа арехәара.

Шыбыжыагәы нхытңаргыы, лымш данаңшәымоу,
Зхәышңаара дагым нңәахәысгыы дшәымоуп.

Дныхәоит аҳкәажә лгәыңшқа дынтахәыц,
Лгәыр ңар аңа инкылда арахәыц.

2009

АНДУ ЛГӨАЛА

Иныстз еиха нышөтцааит,
Абзиарагы еихаз.
Схъаакәа зегы тышөтцааит,
Шөдыргөамтцеуит ишөахаз.

Инысымтз, сызхымзаз,
Смаалықьцәа ахыгза.
Сацәынхазаргы ахымца,
Аццәаха, снаумыгзан.

Иаасыдгыларгы – цсроума,
Сацылап слахынца.
Сышцазцаауеи: «Иароума?»
Данхшөашөа агөлымтцәах.

Сгәы тынчуп шөара шөыла,
Шөахыызбо шөеитцаффы,
Издыргөышьоит, саншөылам,
Ргәы рыхьп егъафы.

Мап, схъацшрым сара афныка,
Сдыцшыларым цъара.
...Игөнызгогы акыкоуп,
Шөаансыжъуеит мфабжара.

2009

* * *

Диан, игэы Ƶарханы,
Ацстазаара абла дтацшуа.
Диан, игэы нырханы
Азэгы дымцеит, дашшуам.

Диан, игэы Ƶарханы, –
Дгылы жэҵани дрыбжыан.
Иман ахызгы рханы.
Дахызеит, дацэшэомызт ибжы.

Диоуп, игэы Ƶарханы.
Дымшэеит, ацсра абла дтацшны,
«Иааит!» Имхэеит, дыхэхэаны,
Ибла нхиҵеит дмаацшуа.

Диан, игэы Ƶарханы, –
Игэы атхарахэа еисуан.
Диоуп, игэы Ƶарханы, –
Игэы атхарахэа еисуам.

2009

АЛАШЬЦАРА ДАНАЦӨЦА...

Алашара ибла хнакуан,
Алашарахь имѡа ааиртуан.

Амш еилган, мыцхэы илашан,
Икэша-мыкэша иибоз зегь цшъан.

Алашьцара мчын, данагэылтц,
Днеиуеит шэытак тамхарц игэы.

Датцан, ижѡа инықэхаз хьантан,
Ижѡа инықэхны дцон шыжъымтанк.

Алашара дашьтан, дазааит,
Алашьцара рыжэтэтцас ихцсааит.

Шьта дацэымцеи, шэшъык наихатѡм,
Ажѡан алацш зху дќатѡам.

Амѡа иашѡаз амѡа дануп,
Имѡа кьафым – илахь иануп.

Алашьцара знык данацѡца, –
Имш лашазар, итцхќаагы тѡцоуп.

2009

* * *

Алашьцара дагэылоуп,
Атцх лашэы ацтеипш ихатэоуп.
Дтыхуеит, дтэазар дфагылоит...
Иакэтызхуа дреиуам, – ихатэуп.

Пштэык дазааизаргь, еикэароуп,
Мап, ацшьыркца иахьыгзам,
Дтыхуеит, имазам гэфарак,
Гэфарасгы дроур итахзам.

Импан икэымларц гэтыхак,
Амза ацэаара днахьыцшуа,
Дтэоуп лашарала дтыхуа,
Асахьа лашарала еипшьуа.

Атцх хтырцоушэа ихыхны,
Тынч изыкнамхаргьы уаха,
Дтэоуп апштэы рацэа еилыхны,
Ирылиааз лашарак иазырха.

2009

АШЬРА ЗҚӘУ

Алашыцарахь дышәмырхан,
Гәнахада ахәаа дахшәмыжьын.
Мап, дацсамзар, деикәшәмырхан,
Иблагь пхашьом, дааншәмыжьын.

Хьзыда дцозар, дааншәмырхан,
Ааи, ацәаңеыга, ззырхәо.
Амфәан епныхәак ишәмырхан,
Дкашәца ае-уреицш дрырха.

Алашыцарахь даншәырха,
Дықәшәтца илху имфә.
Алашара дацшәырха,
Шәытарак амш ианымлартә.

2009

СШЪАМХЫ ИАХЫСААНЗА...

Даниасуаз ибжыы изтымкаазеит,
Даныказгы ибжыы изтымгазеит.
Сшьамхы иахысаанза иахауеит.

«Данычкэыназ дласын!» изырхэомызт,
Цэгъаршфы мзышэоуп, хэа бзык наихьырхэомызт.
Сшьамхы иахысаанза иахауеит.

Дгэоумтазаргы, – тэамфэхэ имамызт,
Дгэоутаргы, цэгъарак хэа иламызт,
Сшьамхы иахысаанза иахауеит.

Шэышыкэса итахын – изнымтцазар,
Дахыццакуа дшазцшыз – дахымцазар?
Сшьамхы иахысаанза иахауеит.

Ихэтан – ибжыы фаца измыргеит,
Разкызаап, ецныхэагы дадмыргеит.
Сшьамхы иахысаанза иахауеит...

2009

* * *

Атх наскъаган, длаҳҕыхза,
Амш дапылон ес-шар.
Зных даатгыларгы дцыхза,
Ддэықәлон, ус иказшьан.

Ашта днықәсуан, мѳахәастак
Алга, ишьтақәа антца.
Днеиуан, дишьтамызт дгәазто,
Имѳа хан хараза.

Мѳамш, агәашәгы дынтытуан,
Тынч иныдтца деихон.
Днеиуан, ихъз лаша шьтытуан,
Избахә рхәаргы ртаххон.

Илшон, ацхбахәгы нықәцаа,
Имазкуа дыкамкәа игон.
Ҝнак азазеипш днықәбеит,
Илгаз имѳагы бгон.

2009

* * *

Аҕыц уаҕыцшлароуп,
Ажэйтэ уахыцшуа.
Казшьак азыцшаала,
Унеила еипшьуа.

Ажэйтэ уасхырзароуп,
Шьатас иҕатца.
Мазаз – иурзароуп,
Цха цэрызаргь ихтца.

Уанықәсуа уқәымкьан,
Маакырак нахга.
Уанақәгәыг – уқәныкәа,
Хароуп уахьаго.

Иуцыз ажәагьы,
Убжы дырҳала.
...Абажә ахькажьугьы,
Зны ахә архауеит.

2009

Еипшыншьал аныхәа,
Иузтода аепныхәа,
Укыгәбжы еиқәзыртәо.
Уафстаахә иапигоит, –
Азынра уацигалт,
Днақәшәизаргь сынтәа.

Иууазеи аеыхьча!
Ацәгьоура уацәыхьча,
Уақәнамгеит уқазшьа.
Ихәхәода: «Еимырцәеит!»
Умцажәла умырцәеит,
Абнара цшза хшьаа.

2009

* * *

Ицэырнагазшэа ахапа,
Ацша нытцасит аккара,
‘Еа-зных еицшушэа агара,
«Дыгэ-дыгэ» хэа бжык нахацеит.

Аеыхэеипш, амѡа анаба,
Ацша дэықэымлеи икэаруа,
Абгы леиуеит ихьархьаруа...
...Ицеит абжықэа зегы неицхьба.

2009

* * *

Ақәаб иҫоу азеипш еилашуаз,
Ҫстазаарак иҫағзоу.
Кырызхыҫуа аҫла гәәфеипш иажәуаз,
Ииасуаз ишмазоу.

Ағәра зкәыршәу ыҫоны иҫыруеит
Ҫстазаарак, уахьнағзом.
Аеы-цдышә еипшзаргь, аматц унаруеит,
Шәааиуеит шәеилазо.

Зынза инароу итугаргь убжыы,
Анафрагыы мариам.
Азәгыы имахар, еимгеимцарак шыуп,
Иалағзоуп апсра.

2009

* * *

Арбагъ бгъатуеит имақаруа,
Издыруада агәы нзырха.
Аатраҕе арцына каркаруеит,
Арбагъ ашқа ахы нарха.

Арбагъ бгъатуеит, изыргәамтцуеи,
Инытцпрааз хьшьык иаршәоу.
Тынчроуп атцла махәқәа рымтца.
Иаацсоу, ианакәытц уажәоуп.

Мап, ихжәашам ашьапхыцқәа,
Абгъатразы ишоуп дара.
Арбагъ таркыргъы аихацқәа,
Ибгъатлароуп уи цъара.

Ашта иқәуп илахәыхза,
Зны-зынла абжыы тнагоит.
Зных иаатгылоит ицыхза,
Иахамштыц ашәара ахнагоит.

Рбагы рцынеи еицыми,
Амтцәыжәәа нахьымшь изцом.
Алацш итцнаршәом арцынак.
...Хәашак ацәызгаз тцыск иахьзом.

2009

АГӘЫРАЗ ИАДЫРУЕИТ

Зиас ццакызарггы сыруеит,
ЕиФырссо снархысп ацәкәырца.
Нырцә сахьызхытцыз кашырроуп,
ГәырФә зцым дунейк сышьтнаҕааит.
Сгәы маза сназтааит: «Сазыруеи?»
Иашазар сгәыраз иадыруеит.

Нырцә ацшахәә ҕаха-ҕымтроуп,
Бара бышка амФә харам.
Дақәныхәеит, ааи, Анцәә имтоуп,
Азәггы ишьта анымлац ара.
Мап, сагьанхалом суазыруа,
Иашазар сгәыраз иадыруеит.

Бзиарак иазхәоумашь слацыкәшәә,
Ацшахәә иақәашьуп иацну...
Исымбац цхәызба пшзак бсықәшәар,
Ғаикәнагазар – халахь иануп.
Саттамха ибысымтои дыррак,
Иашазар сгәыраз иадыруеит.

Иахцәахуа хаблақәә еикәшәарггы,
Ғнархыцшылап, тынч, лабҕаба.
Беаршьцыл, нас, азныказ бшәарггы,

Бгэы санақәшәа быбла сарба.
Инацшуа ақәшәарым ируа,
Иашазар бгэыраз иадыруеит.

Бгэы маза бназцаа, бцәанырра
Бамжъозар бгэыраз иадыруеит.

2009

БЫХЪЗ ЗАТЦҰЫК...

Идыруп, иҕамло акгыы ыҕам, –
Арт шҕоу акәампа кашәоит.
Сразкы сымшатакәа исызныҕәар,
Ацстазаара атла сығшәоит.

Цәәхәакгыы сзымыҕзакәа сықәхар,
Ажәак сахәоит, иалазар сгәы.
Исылымшар, адәышкәағыз снықәхаргь,
Сыцсы злоу, ба быхъз затцұык сөып.

Сцәәхәазатцә – быхъз маза анымтцуа,
Ианыз, схәыцра бшалаз раҳап.
Издыруеит шәышықәса шысхымтцуа, –
Атцыхәтәан быхъз пшза салаехәо исхәап.

2009

АЗЫЦШРА

Абар, быжьшықәсоуп,
Издыруеит бзыцсоу.
Сбылхъеит, сбылзахъеит,
Сеиқәыццышә сцахъеит.
Бара – спааимбар,
Сазәлымхауп бхабар.
Бзыцшра – лахъынцоуп,
Бхароуп, бхаразоуп.
Исыцуп бдоуха,
Бхыцша сеиқәнархап.
Мшаенеицш беилыххоуп,
Быцсы ахаара schoуп.
Сымхъахәт, быстахуп,
Уажә сгәатцаә бцәахуп.
Сгәы басны бымцеит,
Оумак кабымтцеит.
Зных мапгы бымхәеит,
Ма ааиггы бымхәеит.
Агәыгра наскъом,
Агәыгра ааскъом.
Ицүазеи, сыцшуп,
Избарц сыззыцшу.
Сыткәоуп, сыткәазоуп,
Бқәаршәуп, быхкәазом,

Ба бзыхәан – қәа-зуп,
Са сзы – лағырзуп.
Мап, баша икаҗөом,
Уи сгәатца иҗәтәоит.
Ибдыруеит, сыҗсы
Ахықәу Аҗсны
Агәыҗәкьа бҗәтәоуп.
Агәеисра еиқәтәом.
Җаиқәшәар җалазом,
Җаиқәымшәаргы аузом.
Ба быда саанхар,
Снасыҗдоуп сеиқәхар.
Насыҗда баанхар,
Сыгәҗыха еиҗахап.
Сгәы басны бҗазом,
Оумак җабҗазом, –
Зных мапгы бҗәазом,
Ма ааигы бҗәазом,
Агәыгра наскьом,
Агәыгра ааскьом.

2007

Ашьха зиас беицшыншьала,
Быбзиабара зыггаран избоит.
Мап, баатгылом зныхгы пшьаала,
Баатгылар адунеи еилыбгоит.

Ашьха зиас сеицшыншьала,
Ибзырхэаргы: «Иахья илыхшэеит»,
Бныгедынгыларгъ хэыцрак бшалоу, –
...Сыбзиабара змыжыуп, бацэшэоит.

2009

АБЗИАБАРА ЗЛАҒЫЗ

Ашыцра схәыцра мѳасуан насыцла,
Сахьцалакгы афныка сеихон.
Лашәырха санаа бныцтамшәеит сыбла,
Чмазарак злағыз иеипш, сеикәхом.

Ашыцра сани стәыуаргы, скьяасуан,
Сбажәгәалеиуа снықәлон адәы.
Сшьацәхныслар сырбон, сдәықәларгь саанҕасуан,
Ҳатажәыкәа, рхәаргы, сгәы тәын.

Лашәырха санаа сымала сықәхеит,
Бара быда – бзиарак збарым.
Хьантәроуп сыхтазк, сыжәәа инықәхаит,
Саназмырхәа, псаатәтцас спыррын.

Ашыцра сани гәыграла стәымзи,
Исаахо зны исынцауа...
Лашәырха санаа бсықәшәеит, – сгәы бтамзи,
Бансыцәхьахә, цәашьушәа сбыллап.

Ашыцра сқәыпшра мѳасуан насыцла,
Лашәырха, «мап» ауп хамтас исыбта.

2009

* * *

Амшын ағықә тацәымзи,
Амра ицәиалаз ацхәызба дцахьан.
Снацшын, саапшын – сзатцәымзи,
Амрагь амшын-гәы инхытцт, хәылбыгехан.

Избатцәкьон, сгәы сартәомызт,
Сдәыкәларгы, сеидру сымфа ахьхаз.
Ацәкәырца цәкәырцон, еиқәтәомызт,
Сиеипшын ацхәызба лцәаара ззынхаз.

Амшын ағықә зегь тәымзи,
Амра ицәиалаз иахьа ирацәафын.
Данхьампш, слызхәыцуа стәамзи,
Сдәыкәлар ацхәызба цьара слыхьзарын...

Амшын ағықә тацәымзи,
Амра ицәиалаз ацхәызба дцахьан.
Хәылц-шәацшь нтаауан ацәымзеипш,
Ацслымз пха лышьта анымтцуа еиқәырхан.

2009

* * *

Бара была сбылхьеит,
Бара была сыццышәхеит.
Аха схәыцрақәа мхеит,
Сыркәахьеит, срызрыжәхьеит.

Сара схәаа – чмазароуп,
Иансыхгогы сыздырзом.
Исычхар, имариоуп,
Исызхымгаргь, ибырзом.

Бара боуп изхәышәтәуа,
Ибгәацхар акгы ахбыртцуам.
Уажә зынроуп – баньшәтуа.
Сбыткәатцәкьеит, быспырцуам.

Бара была сбылхьеит,
Бара была сыццышәхеит.
Аха схәыцрақәа мхеит,
Сыркәахьеит, срызрыжәхьеит.

2009

БЫБЖЬЫ

Суафьбжара шыта сынтагылеит,
Апстазаара цом еикэышышыы.
Сашшырыма, нас: «Сусқәа еикэылеит»,
Срыхъзашт исахар ба быбжыы.

Ианбасхәа зны: «Гәтынчра хәа сымам»,
Ибдырит бара ишбызкыз.
«Агәтынчрагы уоуеит уанзымаа,
Цъара уахнагар, – бхәеит – уразкы».

Избан, сара абас бызсызныкәо,
Сыжәфан изхыбтцо ашәшыы?
Сбыхъчоит, адунеи цшза сыззыкәу,
Аихымцеипш исыцразаргь быбжыы.

Еицакра хәа зкәым цааимбаруп,
Хәаимаздауа ацха хабжьоуп.
Уажәымзар уажәы... – хәаибабароуп,
Сеикәыццышә сагозаргь быбжыы.

Блакәакра мәа бымпан снанашьтуам,
Еиныларгь ашьац цшқа кашьшыы.
Фын-фыкәрагы ныстдрын сышбышыштоу,
Слымха итаәлар быбжыы.

2008

* * *

Ибхыркъа сымцеи, схынхәуам хәа, бааныжьны,
Ибхыркъа санца сгәырфон инеиужьны.

Сынкахәыцуа цшьяала схи сазынхаргьы,
Икалон сахъааз сатәыз хәа, саанхаргьы.

Бхаҕсахъа сыбла ихгылан ихымтцуа,
Схарахазаргь цеицшла сиеицшын ихъамтцуа.

Сара зны схынхәуазаргь сгәыраз неикәхәала,
Санаауаз еицш, амҕа сықәымлои схала.

Цъара зныкгьы сгәы бамысцыт, – ибзымцеит,
Сгәы бынтыпраа ахауа бналаз бзымцеит.

Ибхыркъа сымцеи, схынхәуам хәа, бааныжьны,
Бара бзы схынхәуеит сызцом хәа, бааныжьны.

2008

* * *

Баацэыртдын, шэахтас бныкэбеит амѡа,
Бызбаргы ауам, бсымбаргы амуа...
Сгэатцаѣы баанхеит, –
Сгэатца цагахеит.

Сбыхьчаргы ауан, сыбхьымзар гэнызго,
Насыцын сақэшэар схы ахьызго,
Сымала сахьцо,
Сымаза сыхцо.

Сыцхыз хаа саналтц бызбар зтахымхаз,
О, атцла гэаѡеипш сымш аанымхеи,
Гэыцэда итацэза,
Сықэымхеи сзатцэза.

Азатцэра сыхгом,
Бышқагы сагом...

2008

Мышьтацэгъак дхабжьысыр,
Хабгъыцкъа пжэарын.
Цэгъаршфык иеицш, дхабжьазар,
Хагәкәа еихшэарын.

Ухәан-схәанк анхабжьамла,
Хаауеит хашмазоу.
Бызжәама? Сыбжәама?
Ажәак хазхәазом.

Хаанымхазеи хшыҕац,
Мазоуп хгәыбылра.
Цхьаҕа хәа хампшыкәа,
Хаицылап ара.

Еигәныѳраггы хагым,
Еигәныѳрак азхом.
Избом иахпырхагоу,
Акгы хәанахәом.

Шьяѳакоуп иахзымхо,
Хразкымѳа зызбо.
Ажәакоуп иахзымхәо,
Хрыгәѳарам хазбо.

Хразкымѡа хабжамзар,
Иѣнамтыр: «Шѡеиха!»
Еигѣныѡрак хабжамзар,
Снасыцдоуп, ишѡахап.

2009

АУАСИАТ АЦЫНХӘРАС

Алахәеипш, хышә шықәса шнысымтца
Здыруеит, сразкы иалоу хазшаз имтоуп,
Саға ианитцаз еицысымтцо,
Иафигаз ауп сгәы сазырго, *memento*.⁵

Ғынлаз, уахынлаз, еилымхзауа,
Гәйтцхас исымоу стоуп, тахагғы сымтцо,
Самехак, сҕахазшәа схы сызҕымхзауа,
Зцаара снахыпшуа салазо сааиуеит, *memento*.

Сымға ғадароуми, сықәымхои,
Ашхәкәа ртцас рымоуп, икамшәар схымта,
Цыхыашәак зағымсыз сакәымхои,
Иахәашам, сгәы сханарштрым, *memento*.

Мап, стәымуафушәа сызгылазом,
Схәыцра ныпхәак, иаурым. – Азәгғы санимбо,
Ссахъаны быбла сызхгылазом,
Быблаҕы сааиуам, аха сыцшуп, *memento*.

Ашықәсқәа рымға иандыршәлазеит,
Рыццакра иналазуам схәа насымдо.
Быбла-гәы змыжхәа сынхыршәлазан,
Уқәра ари ауп хәа испыртцыр, *memento*.

⁵ *Memento* – *иугәлалашәала (аиспан быз.)*

Ибасхэом базхьаа хэа, инысымтцыз,
Бгэы бынтатцэуо бтэашазаргъ, ҕымтуа.
Шьардоуп ақбаад пшқа ианысымтцаз,
О, анцэахша ибзыскшаз, сызхьымзаз, memento.

Бзиабарала стэы адэы сықэымзи,
Быбла сныхшэаларгы, хырѳ сзамто.
Быбжык насахаргы, насыцымзи.
...Есышықэса – инысымтцаз рыцхэуп, memento.

2008

* * *

Ашкәакәа бшәыбхын,
Аиқәатқәа бшәыбтцеит.
Ашкәакәа бхыбхын,
Аиқәатқәа бхабтцеит.

Аамта аанғасма?
Зтәара-шәк бызцәыртцеит.
Амза еитасма?
Бзыршанхо ызуеит.

Аиқәатқәа бшәыбхын,
Ашкәакәа бшәыбтцеит.
Аиқәатқәа бхыбхын,
Ашкәакәа бхабтцеит.

Аамта цыруама?
Хъзашья хәа бзәтәом.
Амшқәа – ируам ауп,
Амшқәа быршәтәом.

Рыхъзқәа мырғашья,
Иааиуеит еишьтала.
Иашьтоуп аиаша,
Ихәыдам мышьтала.

Ашкәакәа цшшәыдам,
Цстазаароуп иацу.
Аикәатцәагь цшшәыдам,
Цстбароуми иацу.

Бзиа наза ыкам, –
Хьаас ибымкыроуп.
Цәгьа назагь ыкам,
Хдунеи еибаркыраҕе.

Цстазаарак бымоуп,
Салархә, исфьчап...
Атазаара – цкым ауп,
Хаканатц хөыцьагь.

2009

БАРА БАКӘЫМЗАР

Бара бакәымзар саанхон,
Абзиабара абла стапшырымызт.
Иахьыбгалартаз стахон, –
О, сымға пытцәтцәамзи,
еипшыымызт.

Бара бакәымзар, сзыркәи,
Гәтаҗала азәггы дысзыпшымызт.
Ари лакәымзар, закәи?
Җаауан, –
лахьынтҗала ҳаипшымызт.

Бара бакәымзар сцарын,
Цъара, схы ахьынахо, сцамтаз
Схабар азбахә сырхарын,
Схынҳәуам ҳәа набаҳәан ашамтаз.

Бара бакәымзар сахьхәрын,
Гәтакыкгы змазам иеипш сымғасуан.
Лажьынтцеикәатцәа рхәарын,
Сыргәалашәартә цшакгы насрын.

Бара бакәымзар хьтахон,
Схы сзықәымкүа сықәхарын сымға.

Мап, са сыжәфангы пта хым,
Быцсы схоуп,
зда хәыцырта сывам.

Бара бакәымзар...

2008

АШАРА БАҘЫЗГАЛТ

Схәәеып, сеыѳнаскыр аѳны,
Ашара ықәлоит адәны.

Бара азәк боуп иалнахыз сгәы,
Бара азәк боуп сгәатцаҕе цсра зқәым.

Бынтызгар сгәы самыртәап,
О, апта еиқәара схатәап.

Са сыжәѳан ихытдрым ашәшьы,
Исхәом: «Сыбзиабара шәшьы!»

О, мап, сыбзиабара хеуам,
Сыцсы зызтоу схәәеуам.

Уаха атқ анапы бантцаны,
Багъныхәа-ныцхь, сыезаны,

Лашьцарак бшалоу сызцом
Бааньжь, ашара сзахьзом.

Сахьзар – ацстазаара сгәапхап,
Сахьзар – сыбзиабара еиқәхап.

Сызтымтцша гәнаһак схьыцшым,
Мшаенеицш ицәгъаз ахьцша.

Қәа млеит, еиқәтәеит идыдны,
Ашара ықәлеит адәны.

Ашара нталашеит сгәы,
Ашара саңылеит саргъы.

Шәымтәк баансмыжыит цъаргъы,
Ашара баңызгалт баргъы.

Ашара ахьз арҳахъеит,
Ашара амч еиҳахеит.

2009

Сыбла быхкылам, –
Сыбла быхгылоуп.

Сыбла сажьома?
Сгэыраз сыжьжьома?

Сыбла сажьаргы,
Тэымк леицш бысшьаргы,

Сгэыраз барфашьом,
Сгэыраз сажьашам.

Сыбла быхкылам, –
Сыбла быхгылоуп...

2009

Быччацшь хаа набѣықабар,
Быччабжь хаа неипќьар,
Бхъамцшзакѣа бдѣықалар,
Хыс-бжьык еипш бытќьар,
Играхап адунеи,
Итамцѣуеи са сдунеи.

2008

ААМҒА ҒАБЖЬОУП

Ғаигәныөуеит, аамта ғабжьоуп,
Хароуп, мазоуп шақа бжьоу.

Иааигәоуп, ғазных иааигәазоуп,
Абар, уи сымға нагзоуп. –

ЕиҒах слапықәшәа сажьоит,
Сзыргәамтцуа – аамта ғабжьоуп.

Нацьнатә ицәгьоуп ахыпша,
Ғаткәоуп, иароуп ғазхьыпшуа.

Азыхь еипш, о, интабар,
Зынзакгы иҒамкәа ахабар.

Иаанхап ғабжьара тацәны,
ШьаҒакгы ғазнеиуам ғаицны.

АгәыҒра амч атахуп,
АгәыҒра иацуп сҒахәы.

Ихьантазаргь, аамта ғабжьаз,
Мап, ицом иныбжьаз.

2008

Бара ианбылаха сыңсы, –
Сара саартуп бара бзы.
Бара ианбыламха сыңсы, –
Сара смазоуп бара бзы.

2008

СГӘЫҒРА АРАХӘЫЦ

Сгәы сапымсит, – ахәаа сахымсит,
Сара стәы исзамыргазаргь,
Мап, баша азы стахымсит,
Аҕеөхәа сыбжыы сызмыргазаргь.

Схьамцит, сгәыҒра арахәыцгьы цымтцәеит, –
Саанхарызма сгәатеиуа!?
Схьагәгәа, сышьтахька схьацшуа сзымцеит,
Быбжыы хаа сгәы итыөуа.

Иамоу, бзиабаразар схызхыз,
Сразкы сзаҕагылом.
Мап, сзахьтәыуашам аамта инысхыз,
Изыснызбари сызлагылоу.

СгәыҒра арахәыцгьы еиқәымхеи,
Саазга ашықәсқәа срылга.
Сзызхьымзас шмазас иаанымхеи,
Сгәы иалнахыз брылкаа.

Сыцстазаара анарха азто,
Сыцсы злоу сгәы змыртынчуа,
Схьамтыр, сгәыҒра арахәыц ауп сгәазто,
Санацәхьатц, – хьаауп ихымеуа.

2008

ҚӘЫПСЫЧҰАРАК

Быбнамлеит – бхынхэы хэа сызхэом,
Ибнаалаша ажэа сызхом.

Хаицэымзит, хаигэныфэуеит маза,
Сара быстахуп, – сыбтахзам.

Базхэыц, сыбтахызар, ихьшэам,
Сыргэыг, икамлои иаабыхшэар.

Сыбзиабара сылаеит шыта,
Исхызгалап, ада схэартам.

...Мшаенеипш, бымцалан быццакуа,
Быгэхьяамкфэушэа, амца сыркуа.

Фымтзо хаанхаргыы, иауеи,
Иадырааит, иабааит адунеи, –

Хазпшымкэа хаикэшэар хэылпазык,
Бқэыпсычұарак иахтныстдарын сыпсы.

2008

СЫБЦӘЫМҒЗАР, ИБНЫЦШЫР...

Сыбцәымғзар ибныцшыр,
Ейха ишыгәнызго бдыруеит.
Ибымқатәны бхяцшыр,
Азиас хабжъазаргъ, сыруеит.

Снабақсны сзымцеит,
Сцазаргъы сгәы сартәозма.
Ейқәыцәар сымца – ифымцәои,
Ацхарала сгәы сзыртәуазма.

Сбылуазаргъ, схы сшатом,
Мцатцас блакьто бсыцразааит.
Ишцасхәои исатәам,
Бзызхымго соуп. – Исымзазааит.

Иаркны сгәы амца,
Баргъы бнасақсны бзымцеит.
Сгәы сырхьны, бгәамтца,
Сагар бтахны ба бхымца.

Зынцьырла ихкааушәа,
Мацәазк хтахеит хазтымтца.
Адунеи ду тбааушәа...
Закә мчугеи хамқа ианымтца!?

2008

* * *

Исхәаргы иснатои: «Сычхара хытцзеит,»
Сыгәтыхеи сареи хаизынхоит.
Мшаенеицш бызбоит, о, сыцшза, бсымхәыцзеит,
Сыбзиабара ахыз еиқәсырхоит.

Са сгәатцаҕ бшықац быкоуп беицамкзо,
Бааныжъны ицашам бҕара.
Адәы сықәхом сгәатца бсызтамгзо,
Исзыгәагъуам быхыз ахәара.

Сдунеи аахәыргы, быхыз цшза аргама,
Иазкылцшуа зегы израҳари.
Ахтыс дырҕеиап: «Дырхәама, дыргама?..»
Иҕам-ианым рымхәари.

Ғык итыцуа шә-Ғык ирталоит,
Избан, хазбахә зроури еимырҕа.
Ғаанбзиала! Ашықәс – Ғыцны хантало,
Маза зтам еицш сгәы аанхап итыкка.

2008

БСАЦƏАЖƏАР БТАХЫМХЕИТ

Бсацəажəар бтахымхеит, –
Сбацəажəар стахуп.
Сақəымшəеит, – бсызхымхит,
Сгəатцəфы бтəахуп.

Бжыы фəцак сызтымгеит,
Бжыы хаакгыы смахаит.
Амш исзацəымгеит,
Хамтак сызмырхаит.

Бсацəажəар бтахымхеит,
Бгəалақамызт схəап.
Сиеицшымхеи хымхəак, –
Бызбахə ма исахап.

Стел абжыы барфыхап,
Бшыцəоу шыжымтанк.
Сынасыц афəыха,
Сахəрым, сгəыгырта...

Бсацəажəар бтахымзаргы, –
Сбацəажəар стахуп.
Сақəымшəац, – бсызхымхзаргы,
Сгəатцəфы бтəахуп.

2008

БЫМБАРА – СА СПЫШӘАРОУП

Бымба́ра – са спышә́роуп,
Бымба́ра санышә́роуп.

Тә́ымцъа́ра, о, тә́амба́рам, –
Кыра́амта́ ҳаиба́мбароуп.

Аа́мта́ лаша́рбагоу́ми,
Сы́мға́ пхъа́қа́ инагоу́ми.

Ҳа́лаза́м еиҫы́хара́к,
Ама́ла ҳаи́цә́ыхароуп.

Хы́шәашә́ара́к ҳабжа́ларым,
Ма́п, ари́ хыншы́аларам.

Са́тца́з, на́с, еида́раны,
Сы́мға́гы́ ғада́раны,

Сына́сың са́хыцца́куа,
Сыч́ара́гы хы́тца́уа.

Изды́руада́ са́хыцца́куа,
Сқ́иара́гы сгә́йтца́куп.

Сақәшәароуп иахьсыхәауа,
Снеилароуп сгәы сыхауа.

Шәалкъамракгы гәастазар, –
Сынасың ааигәастәуазар?

Сқьиара анзылыпца,
Сымра хаа багәылыпцап.

2008

БЫХЪЗ АУП ИЗДЫРУА

Быхъз ауп издыруа,
Агэытцха сызтауа.
Быхъз цшза сфытцакуп,
Шэтышны исгэытцакуп.
Хэыцрак сналашэоит,
Сгэабтом, сналашэкэоит.
Мшыноп, зхытцроушэа,
Салоуп, сызрашэа.
Сымч хом, сзалтцзауам.
Ацэқэырц саццауам,
Сымчгыы цысшэауеит.
Сгэы-раз цызжэауа,
Уаха хзеикэымшэац,
Хтыскгыы ақэымшэац.
Схэыцра сыхэашам,
Мшыноп, сахэаеуеит,
Салтдыргъ, сзаиааизауам,
Тынчрак сзааизауам.
Быхъз ауп издыруа,
Агэытцха сызтауа.
Сымш бысцэыхароуп,
Акэзааит, бсыхэароуп:
Аамта сзылыпцхар,
Амра нкылыпцхар,

Бцәыртып бацкацхо,
Са бышцасгәацхо!..
Быхъз ауп издыруа,
Сыхъз ауп ибдыруа...

2008

СГӘЫ АХЬСЫХО

Бара ибдыруеит сгәы ахьсыхо,
Бара ибдыруеит сгәы зызтоу.
Сара исныруеит ба бышсыхәо, –
Еидарак сатцоуп, ихъантоуп.

Бара ибдыруеит сгәы ахьсыхьуа,
Сыргәамтцуа сшамоу сыхтакы.
Ахы снардыруеит, схьаа еихсыгьуам,
Еикәтәар сахьымзoi сыгәтакы.

Бара ибдыруеит сыцәа зтынчым,
Зны схьыцра змыжьха сахьаго.
Мшаенеипш, екъарта сымам, схьынцоуп,
Исбартам амш исзаанаго.

Бара ибдыруеит хьатцра шсықәым,
Абжьаапнеипш, ба бажәа сшазыпшу.
Зынза иаухазаргь, амәа сықәуп,
Сразкы сзацыәлом, сахьыпшуп.

Бара ибдыруеит сгәы ахьсыхо,
Нацънатә сыпсы ахаара ахьтатәоу.
Ипысшәеит, быда иамам псыхәа, –
Иацы стауадын, иахьа – стәуп.

2008

ИБДЫРУАЗАР – ИБХӘАРЫЗЕИ?

Ибдыруазар – ибхәарызеи,
Схәыцра бшалоу, бшалазоу?
Аргамахар иахыбхәаарызеи?
Мап, афымтра бнаалазом.

Ажәазатцәык ба быхнахрым,
Ус, быччап, ибылазап.
Ба быччара са сығнахрым,
Мап, аныбхәа – сналазып.

Ибдырыргъ азхашам, сгәәтеиуеит,
Сгәәта итәтәәхуп сымаза.
Абар, бзырфы, сгәы итыфәуеит,
Быда гәыгра шсымазам.

2001

АГА БҒЫЫЦИ АШЬХА БҒЫЫЦИ

Ага бғыыци ашьха бғыыци,
Сыдгғыл иацу, кыр сдырхэыцит.

Адгғыл каршәреи хра ҕакнаҳаи
Рфычоит ирцшзо, иатҕам гәнаҳа.

Иадҕырбалоит аиатцәара,
Агеицш, ашьха иубоит рцәара.

Тциаа дацуп рыпсы рхазцо,
Атҕла иҕоуп аурт анасзо.

Ага бғыыци ашьха бғыыци,
Җреицшуп ҳоыцҕа, сымш, базхэыци.

Иарбан мчу ҳаицәыхаразтәуа,
Амш сапылоит, сгәыҕра еихазтәуа!

Ага бғыыци ашьха бғыыци
Җреицшыз, аапынра анакә хытцып...

2003

ГАРАХЫҘА

ГарахыҘа, хыҘа-хыҘа,
Уақәызбаргғы улахьынҗа.
Анҗәә иузишаз, – уи узахьҗом,
Бааиуеит бышықәсқәә пхьазо.

ГарахыҘа, мапкра башьҗылт.
Пхьызымкәә, атых ааимыггар,
‘Еазә даацәырҗыр ғыҗ ибышьтоу,
Иамои бынасыҗ багар.

ГарахыҘа, знык баатгыла,
Ибышьтоу дгәәта, бназыршы.
Бзықәшахатым, ма бзыдгыло,
Ибышьтоу иабхәар камлари?

ГарахыҘа, хыҘа-хыҘа,
Уақәызбаргғы улахьынҗа,
Анҗәә иузишаз, – уи узахьҗом,
Бааила бгәгыгра беахьыгза.

2008

АСАМЫРКӘЫЛ

- Са сызгаз –
Ахы лбаашәан икәа иҫашәеит, лхәеит.
- Ба бызгаз –
Акәиц лбаашәан икәа иҫашәеит, ихәеит.
- Са сызгаз –
Азымфас шыцәаз ибеит, лхәеит.
- Ба бызгаз –
Дшәиуп, азы изфәип, ихәеит.
- Са сызгаз –
Дтәоураз, ифнәта лашоит, лхәеит.
- Ба бызгаз –
Дкәтәоуп, ифнәта лашыцоуп, ихәеит.
- Са сызгаз –
Арыҫарахь дгъежьюеит, дгъацоит, лхәеит.
- Ба бызгаз –
Насыпда изырхәап, дыхтәеит, ихәеит.
- Са сзымбаз –
Дшыцәоу мшапҫгы иафсны ицап, лхәеит.
- Ба бзымбаз –
Уи имфа хазуп, разкыпшаашыак ицап, ихәеит.

2008

АХҚӘА

Ацсны асахъа тыхны.....	3
Ацсны гәырғоит	4
Сыжәлар иртаху рдыруеит	5
Амш амѡахәаста ианзаларым.....	6
Гәхъаагарак нытцалоит сгәатца	7
Сгәы сыхоит Ацсныҕа.....	8
Схъышьтра схылап.....	10
Абар, са сыцсадгьыл!	11
Ацсышәала шәцәажәала.....	13
Зыхътцас сбызшәа сахъафыхәо	14
Ажәа цсра ақәзам.....	15
«Азын, аацын, апхын, тагалан...».....	17
«Ари адгьыл аламхац ацәа...»	18
«Адгьыл ихоит...»	19
Асахъаҕыхѡы уахъ.....	21
Ацсра амѡа	22
Иаҕам итцла	24
Иаҕам – ажәабжъхәәѡ	26
Асалам шәкәы Нареман бахъ!.....	28
Ицъоумшьан.....	30
«Хъаас измадаз, рцъынцъ иахырцон...»	32
«Мшаәнеипш, илашоит аказшьала...».....	33
Ан, даеа гәуп ибызтоу	34
Бшыҕам ссазхәыцуам макъана.....	36

Апсымра абла нтаауан.....	37
Ан лылагырз.....	38
Ан, гырыџа згым	40
Ан лгџаџара.....	42
Лыпсы лоуит.....	43
Атџеи	44
«Шьардаџ ыкџанагалахџеит стџыла...»	45
Апыза иажџа.....	46
Аџабиаџы хџыцраџаџк.....	48
«Дџеидасзар абџьар датџагылан...»	50
«Шаџантџ ашџа хаа ахыџхьаз...»	51
Аиа-рира!	52
Пси-бзеи еилырхуан.....	54
Азиас даанахџеит.....	56
Ажџџан иатџџоуп.....	57
Хџылџ -шџаџпшь маза уаџџеит	58
Иубеит изеипшраз Апсны	60
Хапсадгьылзатџ џыхуп	61
«Кџыларџ иааит, иаангыларџ...»	62
«Зныџоуп абзарбзан аныџџџа...».....	63
Хзыџџдыршџаз анаххашџ.....	65
Шџартарак шсыџу...	66
«Харгьы хуаауп, иџалоуп ашьа...».....	68
«Рыхшыџ ала иныџџеит...».....	70
Сџынхџара арпыс лашак диџоуп	71
Сара санихгьы	72
«Адарџ иџахаз аџсыз еипш...».....	74
Улахь иану	75
Исџалашаз алашара.....	76
Ауаа срылазар стахуп	77
«Машџыршаџџ сылаџш назхьысуа ...».....	78

Имиц иажэа азыпшра	79
Амш зеипшрахо	80
Аетцә кәашоит	81
«Амза апта шкәәкәа ахаршәуп...»	82
Агәил шәты	83
«Азиас ццакуеит хыма-псыма...»	84
«Наныкьара, наныкьара...»	85
Ашәтыц иакәнауит асы	86
Азха.....	87
Напхыцәгъа зхымсыц	89
Абгәөежькәа капсоит	91
Ахьаца-тцла	92
«Ғагалануп. Дыпшуеит иапхьака...»	93
Апстазаара пхызхарым	94
Сахьиз мацарагы.....	96
«Шьыжь-зазахымта сапылан...»	97
Сара сеипш... ..	98
«Змыжьи жәфани рыбжьара...»	100
Агәыгра хароуп	102
«Есены асаркьа саныпшылоит...»	103
«Ғхыбжьон, – адунеи тацәушәа...»	104
«Узкәатыц тынчыз...»	106
«Абзиақәа дырхымшеи...»	107
«Ашышьы-шьшьыхәа...»	108
«Ғшоуп, хануп апсабара...»	109
«Анауркәа цәырқьа-цәырас...»	110
Сымала сныкәоит	111
«Азәгы дашьтам иснаало...»	113
«Атқх тәца иамазам гәтыха...»	114
«Азын атқх аузар, инымтәо...»	115
Шьыжьын.....	116

Амѡа икѡу... ..	117
«Ихы дназцааит абырг: «Исзынхазеи?» ...»	118
«Уразкы иалан. – Знык уизар...»	119
«Ииасхѡу инызбара хтоумкын...»	120
«Ишеикѡыц еикѡуп ахѡштаарамца...»	121
Схабар	122
Хдаракѡац	123
Хзыхь	124
«Шаќа ус сацхѡа ишьтоузеи...»	126
Сажѡымтагы иамоуп ѣхѡарак	127
Ажѡеи ашѡеи	128
Иаѣатцахѡызар... ..	130
Ашарккамтеи арбагыќѡеи	131
Ииасуеит ауаа... ..	132
Зиуауа, зиуауа... ..	133
«Алашьцара насхалеит...»	134
«Сќѡыцшра антысха самразакѡа...»	135
Ацсуа ѡнаќа	136
«Уара – жѡымташкѡакѡа...»	137
Бастыќѡа	138
Днаскъаргон афырхатќа	140
Ацсра ихѡтамызт	141
«Аќауа иналаѡит бжык...»	142
«Дзатѡын, итынхада...»	144
«Сеыхѡа неиуеит икѡаруа...»	145
«Хазшаз сызнитќаз амѡа саными...»	147
«– Сара еиха ныстѡуеит!...»	148
Адунеи еикѡшѡырха	149
Адгыл жѡытѡзоуп, ажѡѡан жѡытѡзоуп... ..	150
«Агѡеисра анеикѡтѡа, хазхыгехѡо ...»	151
«Саауеит кыр мши-тќхи срылсны...»	152

Сдунеи маза ашта	153
Аиҳабра-аитдыбра.....	154
«Иануанашоу ацстазаара...»	156
Адуinei анапы хануп.....	157
Амш лаша	158
Саниз амш лаша.....	160
Ағыц	161
Спеицш сапылап.....	162
«Заацеоуп рхэаргыы, сталоит сымхырта...»	163
Хырцашья змам	164
Жэйтэи фатэи	165
«Иахья хазхымзас хгэы ишытцхауа...»	166
«Хыхь – ажэџан, тјака – адгбыл...».....	167
«Сызтаху сыртахуп, издыруеит...».....	168
Исзыцтэоу аамта.....	169
Хаамтак... ..	171
«Схатэ дунеи хэыч сара сацшэымоуп...»	172
Ацстазаара шцац ицалароуп.....	173
Аира цкым, апсра цкым	174
«Иацы лахьеикэран, насыцдарак иамшын...»	176
Сыцхаражэхеаџуп	177
«Еихызгаз рацхьатэи сшыаџа...»	178
«Сшэом хэа, – уахнаџаар аузом...»	180
Инутцдыц шнутцша	181
«Азын наскьяган...»	182
Ацэакеа азы ажэуеит	183
Ицсы ахац иакын	184
«Ае-ура анырбжьо еицшны...».....	185
Акэмызцеахэацеа рашэа.....	186
Аласакэкецеа рашэа	188
Акэадырейбытаџ иашэа.....	190

Атацаагацаа рашаа	192
Аҕамчызахыи иахь	194

АҔЫШЬАШЬАНА АЛПҔА

Ацикл аҕнытә

1. Амархәац	196
2. Рапхьаза ифәуеит аеыф	197
3. Аеыкәаша.....	198
4. Аҕантца.....	199
5. Аеықәыргылара.....	201
6. Анадиди	202
Басла хәыгы	203
Амра амшын инзаалеит	204
Аапынтәи сахьак.....	205
Апҕа иналпҕаз ашәахәац.....	206
Атама-тҕла	207
«Ацәа хаа иалтҕызшәа, ифәыхеит...»	209
Амза азы ахьнаршоит.....	210
«Ишеихырхәо амра ашәахәа...»	211
Азмыжь хсахьакәа тнахуеит.....	212
Адгьыл азы ажәуан	213
Хкаарашьтҕын	214
«Тынчразар ашьхакәа рымтца...»	215
Хәылпазтәи сахьак	216
«Рымаҕәа фәижькәа наршәырхын...».....	218
«Аштә иқәгылоуп атҕла...».....	220
Апсуа хауа.....	221
«Ҕаццакуеит. Ҕашьтәоуп хзыхьзаша...».....	222
«Ҕазшаз, хгәаҕа, улыпҕа хәаҕа...»	223
«Ирдырааит бзиарас исымоу...»	224

«Ииасхьоу хьампшааит...».....	225
Исзыцшу.....	226
«Хзықәшәалакгы гәыграк хамаз...».....	227
«Амра гылоит ишгылац...».....	228
Исзыцшу ыканат.....	229
Анаскьагаф.....	230
Акьаасбжы.....	231
«Акәаш-мца згым ахәыштаара...».....	232
Напбзиа.....	233
Сәы итамзара сумырхәан.....	235
«Лахьейкәрак ськәыршоуп...».....	236
«Иузадкылом ашьантца...».....	237
Акәыга имшра.....	238
Шәышықәса иртысыз.....	239
Анду лгәала.....	240
«Диан, игәы фарханы...».....	241
Алашыцара данацәца.....	242
«Алашыцара дагәылоуп...».....	243
Ашьра зкәу.....	244
Сшьамхы иахысаанза.....	245
«Атцх наскьаган, длахәыхза...».....	246
«Афьц уафьцшлароуп...».....	247
«Еипшыншьал аныхәа...».....	248
«Ицәырнагазшәа ахапа...».....	249
«Ақәаб итоу азеипш еилашуаз...».....	250
«Арбағь бгьатуеит имақаруа...».....	251
Агәыраз иадыруеит.....	252
Быхьз затәык.....	254
Азыцшра.....	255
«Ашьха зиас беипшыншьала...».....	257
Абзиабара злаеыз.....	258

«Амшын аҕыкэ тацөымзи...»	259
«Бара была сбылхьейт...»	260
Быбжыы	261
«Ибхырҕа сымцей, схынхэуам хэа, бааныжыны...»	262
«Баацэыртцын, шэахтјас бнықәбейт амҕа...»	263
«Мышьтацэҕыак дхабжыысыр...»	264
Ауасиат ацынхэрас	266
«Ашкэакэа бшэыбхын...»	268
Бара бакэымзар	270
Ашара бацызгалт	272
«Сыбла быхкылам ...»	274
«Быччапшь хаа набҕықәбар...»	275
Аамта хабжыоуп	276
«Бара ианбылаха сыцсы...»	277
Сгэыҕра арахэыц	278
Қэыцсычхарак	279
Сыбцэымҕзар, ибныцшыр	280
«Исхэарҕы иснаҕои: “Сычхара хытцзейт”...»	281
Бсацэажэар бтахымхейт	282
Бымбара – са сцышэароуп	283
Быхыз ауп издыруа	285
Сгэы ахьсыхо	287
Ибдыруазар – ибхэарызей?	288
Ага бҕыци ашьха бҕыци	289
Гарахыца	290
Асамырҕэыл	291

Ацхазоу Вахтанг Владимир-ица

А З Х А

Ажәеинраалақәа

Абхазоу Вахтанг Владимирович

Р О Д Н И К

Стихотворения

На абхазском языке

Аредактор М. Тәанба
Асахьаҗыхы Р. Габлиа
Компиутерла еикәлыршәеит Н. Гәынба

Аформат 84x108 $\frac{1}{32}$. Атираж 300.
Икаҗә. акь. бгь. 9,375.
Инықәыр. акь. бгь. 15,75.
Аҗаҗаҗка №....

Отпечатано в ООО «Флер-1»
350058, г. Краснодар, ул. Уральская, 98/2

